

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Petr Kempa

**Autorskoprávní aspekty tvorby webových
stránek**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Irena Holcová

Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 20. 12. 2017

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že celkový rozsah vlastního textu práce (od úvodu po závěr), včetně mezer a poznámek pod čarou je 292 343 znaků.

V Praze dne 20. 12. 2017

Petr Kempa

Touto cestou bych mile rád poděkoval JUDr. Ireně Holcové, která byla vedoucí této práce. Chtěl bych jí poděkovat zejména za ochotu, profesionální přístup a formální či věcné připomínky, které mi velmi pomohly při psaní této práce.

Rovněž bych na tomto místě rád poděkoval své přítelkyni, která mně po celou dobu psaní této práce byla vždy oporou.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Základní vymezení pojmů	9
2.1. Webová stránka a internet	9
2.2. Doména a doménové jméno	12
2.3. Redakční systém webových stránek (CMS).....	14
2.3.1. Open source a proprietární redakční systém	15
2.4. Grafické uživatelské rozhraní webových stránek.....	20
2.5. Databáze	23
3. Právní vymezení webových stránek jako celku	24
4. Redakční systém (CMS)	27
4.1. Právní vymezení redakčního systému	27
4.2. Redakční systém jako autorské dílo (počítačový program)	31
4.2.1. Ochrana počítačového programu v historickém kontextu	31
4.2.2. Jedinečnost nebo původnost výsledku duševní tvůrčí činnosti autora.....	34
4.2.3. Objektivní vnímatelnost	47
4.3. Vytvoření redakčního systému	54
4.3.1. Redakční systém jako zaměstnanecké dílo	57
4.3.1.1. Základní pracovněprávní souvislosti	57
4.3.1.2. Podstata právního režimu zaměstnaneckého díla	59
4.3.1.3. Možnost dispozitivní úpravy vzájemných práv a povinností	63
4.3.1.4. Předpoklady vzniku právního režimu zaměstnaneckého díla.....	68
4.3.1.5. Podrobná právní analýza jednotlivých ustanovení § 58 AutZ.....	73
4.3.2. Redakční systém vytvořený na objednávku	94
4.3.2.1. Rozdílnost právních režimů v závislosti na osobě zhotovitele.....	95

4.3.2.2. Postoupení práva výkonu majetkových práv autorských	102
4.3.2.3. Souhlas autora s postoupením práva výkonu majetkových práv	109
4.3.2.4. Právní postavení objednatele při postoupení práva výkonu majetkových práv	116
5. Úvahy de lege ferenda	121
5.1. Vytvoření autorského díla „podle pokynů zaměstnavatele“	121
5.2. Ustanovení § 58 odst. 7 AutZ a změna systematiky zařazení	125
5.3. Ustanovení § 58 odst. 10 AutZ a prostor pro další novelu	127
5.4. „Smlouva o postoupení práva výkonu majetkových práv autorských“	129
6. Závěr	134
Seznam použitých zkratk	136
Seznam použité literatury a pramenů.....	137
Résumé a klíčová slova.....	146
Abstract and keywords.....	148

1. Úvod

Pojem a existence webových stránek nabývá v posledních letech vysokým tempem na významu. Takovou skutečnost si uvědomuje velké množství osob v mnoha různých odvětvích a snaží se jí tedy maximálně přizpůsobit. Přestože se jedná o různá odvětví, mají povětšinou jedno společné – zájem o ekonomický profit. Webové stránky se totiž staly v dnešní éře internetu velmi mocným marketingovým nástrojem, od něhož se velmi často odvíjí to, zda daný ekonomický subjekt uspěje či nikoliv. Z těchto důvodů plynou na tvorbu nových či zlepšování stávajících webových stránek nemalé peněžní prostředky. Osobně jsem měl možnost být u zrodu mnoha různých webových prezentací, když jsem se na tvorbě některých z nich sám podílel – konkrétně vytvářením a editací obsahu v redakčním systému.

Tato práce si klade za cíl skloubit platnou (autorsko)právní úpravu s vlastními zkušenostmi s tvorbou webových stránek a výše uvedené doplnit o technický vzhled do této problematiky díky spolupráci s webovým studiem, což považuji pro správné zasazení do technických souvislostí za zcela nezbytné. Přínos závěrů této práce by tedy neměl být přínosem pouze pro právní vědu, ale současně také pro aplikační praxi, což pokládám ve vztahu k této práci s ohledem na spolupráci s webovým studiem za hlavní cíl.

Jsem si vědom toho, že autorskoprávní problematika tvorby webových stránek je natolik obsáhlým tématem, že si vyžaduje bližší vymezení. Takové vymezení totiž umožňuje jít ve zkoumání této problematiky hlouběji pod povrch, což může mít přínos jak pro právní vědu, tak pro aplikační praxi. V tomto směru jsem se rozhodl pro zaměření se na autorskoprávní aspekty tvorby redakčního systému webových stránek – obecně je možné uvést, že je redakční systém software, potažmo počítačový program¹, jenž zajišťuje snadnou správu obsahu webových stránek. Nyní uvedu důvody, které mě vedly ke shora uvedenému zaměření se na autorskoprávní aspekty tvorby redakčního systému.

---

¹ Počítačový program je naukou podřazen pod termín software, protože na rozdíl od softwaru nemá dílčí prvky jako databáze, manuály, apod. Pro účely této práce jsou však oba termíny užívány jako synonymum (viz TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 39).

Než subjekt vytvářející webové stránky (webové studio) přistoupí k tvorbě webových stránek, musí si nejprve vytvořit či nechat vytvořit vlastní redakční systém, pakliže se nechce spokojit s některým z hotových řešení redakčních systémů. Tímto způsobem si jej může vytvořit k obrazu svému tak, aby mu usnadňoval tvorbu a správu webových prezentací. Dalším významným důvodem je to, že takto vytvořený redakční systém je poté webovým studiem užíván jako společný základ pro různé webové stránky, a to na rozdíl od jiných prvků webových stránek, které se s každým dalším projektem mění (webdesign, databáze). A posledně je tímto důvodem skutečnost, že mám s prací v redakčním systému vlastní zkušenosti, které bych rád do této práce promítnul. Na základě shora uvedených důvodů tedy pokládám vymezení této práce na autorskoprávní aspekty tvorby redakčního systému coby základního stavebního kamene webových stránek za vhodné.

Pro správné zasazení do technických souvislostí nejprve v druhé kapitole učiním základní vymezení pojmů, což pokládám pro správné pochopení této složité problematiky za zcela nezbytné.

V třetí kapitole pokládám za důležité právní vymezení webových stránek jako celku. V této kapitole bych se chtěl dotknout zejména významné právně teoretické otázky, zda je možné webové stránky považovat za počítačový program či nikoliv, a to z důvodu autorskoprávní ochrany příslušného zdrojového kódu. Nutno říct, že právně teoretický závěr by měl být učiněn na základě technických souvislostí.

Za zcela zásadní poté považuji čtvrtou kapitolu, v níž se důkladně zaměřím na redakční systém z hlediska autorského práva. Nejprve doktrinálně vymezím právní povahu redakčního systému, když závěry této části práce poslouží jako základ pro podkapitolu 4.3. Vytvoření redakčního systému, kterou považuji za jádro celé této práce. V této podkapitole bude učiněna důkladná právní analýza (autorsko)právních vztahů, které vznikají v souvislosti s vytvářením redakčního systému v rámci pracovněprávního vztahu, popř. redakčního systému na objednávku na základě smlouvy o dílo.

V páté kapitole budou prezentovány úvahy de lege ferenda, k nimž jsem dospěl v průběhu podrobné právní analýzy shora uvedené problematiky tvorby redakčního systému, a to zejména ve vztahu k právnímu režimu zaměstnaneckého díla a díla vytvořeného na objednávku.

Poslední kapitola přináší zhodnocení výše vymezeného cíle této práce se zhodnocením možných přínosů pro právní vědu a aplikační praxi.

2. Základní vymezení pojmů

Jak již bylo v úvodu uvedeno, pro správné pochopení této poměrně složité problematiky je záhodno vymezit základní pojmy, které usnadní základní technickou orientaci v průběhu celé práce.

2.1. Webová stránka a internet

Webovou stránkou se rozumí soubor vzájemně propojených hypertextových dokumentů, které nesou velké množství informací, nejčastěji v podobě textů, obrázků, grafů, hudby, videa, apod. Aby však mohlo jít o webovou stránku, musí být tento soubor zpřístupněn a prezentován určitým estetickým² a čitelným způsobem uživatelům za pomoci k tomu určeného softwaru – typicky webový prohlížeč – a to prostřednictvím sítě internet.³ Výše uvedené se však týká toho, co je patrné na první pohled při načtení příslušné webové stránky. To nejvýznamnější, co stojí v pozadí a co určuje, jak webový prohlížeč příslušnou webovou stránku zobrazí, je zdrojový kód, jímž jsou webové stránky vyjádřeny. Zdrojový kód webových stránek je povětšinou tvořen značkovacím jazykem HTML („HyperText Markup Language“)⁴, který má stanovenou přesnou podobu, aby mohl být webovým prohlížečem rozpoznán a správně zobrazen – tzv. „parsování“. HTML je tedy tvořen uzavřenou množinou značek (tagů) a jejich vlastností (atributů), které není možné rozšiřovat, neboť by je webový prohlížeč nemusel správně rozpoznat, což by mělo vliv na správné zobrazení webové stránky. Tato skutečnost má také významný vliv na právní vymezení webových stránek – viz část práce 3. Právní vymezení webových stránek jako celku.

Jak je výše uvedeno, tak v závislosti na podobě HTML zobrazí příslušný webový prohlížeč uživateli konkrétní podobu webové stránky. Pokud se podoba HTML v čase a v závislosti na různých proměnných nemění (webová stránka vypadá stále

---

² Tímto estetickým způsobem zobrazení je – grafické uživatelské rozhraní (GUI). Výklad tohoto pojmu bude učiněn níže v práci.

³ JANSÁ, Lukáš, Petr OTEVŘEL, Jiří ČERMÁK, Petr MALIŠ, Petr HOSTAŠ, Michal MATĚJKA a Ján MATEJKA. *Internetové právo*. Brno: Computer Press, 2016, str. 73.

⁴ Dále v práci jen „HTML“.

stejně), pak je tento typ webové stránky označován jako webová stránka statická. Z výše uvedeného také plyne, že postačí, když bude napsána v HTML. Pro účely této práce je ovšem významnější druhá kategorie, kterou je webová stránka dynamická, neboť ke svému fungování zpravidla bývá vybavena redakčním systémem – k pojmu redakční systém podrobněji níže ve výkladu. Jak již název napovídá, HTML se bude v případě dynamické webové stránky v čase měnit, a to v závislosti na zvolených proměnných – datum, čas, osoba uživatele, jeho chování na webové stránce, apod. V tomto případě si již není možné vystačit se značkovacím jazykem, a proto musí být užit jazyk programovací – v případě dynamických webových stránek se jedná o skriptovací jazyk PHP („PHP: Hypertext processor“)⁵. Na rozdíl od HTML nepracuje PHP na straně webového prohlížeče („na straně klienta“), ale na straně příslušného serveru, kde je provedena webovým prohlížečem požadovaná operace, jejíž výsledek je poslán zpět do webového prohlížeče, a to ve formě odpovídajícího HTML souboru, který je webovým prohlížečem zobrazen. Přestože je tedy určitá část dynamické webové stránky napsána ve skriptovacím jazyce PHP, tak výstupem pro webový prohlížeč bude vždy podoba příslušného značkovacího jazyka (HTML). Pro účely této práce je dalším významným rozdílem oproti HTML skutečnost, že je u něj možné vytvářet nové proměnné, protože v zásadě není omezen počet nových možností a řešení, byť se určité sekvence stále dokola opakují.

Pro úplnost bych ještě doplnil, že na podobu webové stránky mají rovněž významný vliv jazyky CSS („Cascading Style Sheets“)⁶ a JavaScript. Prvně zmíněný má významný vliv na formátování obsahu, který je zapsán v HTML, neboť je možné jeho prostřednictvím měnit barvy, druh písma, umístění prvků, apod. Současně pro něj platí velmi podobná pravidla jako pro HTML, ale na rozdíl od něj má o mnoho více možností formátování. Jazyk JavaScript patří mezi skriptovací jazyky a výrazným způsobem ovlivňuje grafické uživatelské rozhraní (tlačítka, zaškrtačovací pole, ikony, rozbalovací seznam, apod.) – podrobněji k pojmu grafické uživatelské rozhraní níže ve výkladu.

---

⁵ Dále v práci jen „PHP“.

⁶ Dále v práci jen „CSS“.

Souhrn všech existujících webových stránek vytváří World Wide Web⁷, zkráceně také hojně označován jen jako „web“. Velmi často se však v obecné mluvě mylně zaměňují termíny „web“ a „internet“, ačkoliv je pojem web pouze podmnožinou pojmu internet. Pojmem internet se rozumí globální počítačová síť, ve které je vzájemně propojeno velké množství jednotlivých lokálních sítí, kde jsou mezi sebou navzájem propojeny počítače a jiná zařízení, a to takovým způsobem, že mezi nimi může probíhat komunikace, tedy výměna dat. Prostřednictvím této celosvětové sítě mohou její uživatelé využívat řadu služeb – mezi nejznámější a nejvyužívanější patří bezpochyby právě služba WWW. Za zmínku také stojí služby umožňující e-mailovou, online či telefonickou komunikaci nebo přenos souborů. Pro dohledání konkrétní webové stránky v síti internet poté slouží tzv. adresa URL („Uniform Resource Locator“)⁸, která přesným způsobem definuje její místo v síti internet. Z převážné části je URL adresa tvořena doménovým jménem.

---

⁷ Dále v práci jen „WWW“.

⁸ Dále v práci jen „URL adresa“

2.2. Doména a doménové jméno

Abychom mohli využívat službu WWW a měli tak možnost navštívit libovolné webové stránky, je potřeba, aby mezi sebou mohly počítače a servery zajišťující přístup k webovým stránkám vzájemně komunikovat. Pro dosažení takové komunikace je nutné, aby všechna zařízení, servery a webové stránky v síti internet měly unikátní označení, která je budou mezi sebou navzájem odlišovat, aby mezi nimi mohl probíhat přenos dat. Takové unikátní označení nese termín IP adresa a pokud bych tuto práci psal dříve, vystačilo by mi tvrzení, že se jedná o unikátní číselnou adresu, kde jsou jednotlivá čísla oddělena tečkami – jedná se o protokol přidělující IP adresy s označením IPv4. Pro enormní růst zařízení, serverů a domén, jež unikátní adresu vyžadují, ovšem muselo být přistoupeno k adrese, která je kombinací čísel a písmen oddělených dvojtečkami, aby mohlo být vytvořeno větší množství adres – v takovém případě se jedná o novější protokol nesoucí označení IPv6.⁹

Pro usnadnění přístupu koncovým uživatelům jsou unikátním IP adresám serverů, kde jsou umístěny webové stránky, přidělena označení, která budou lépe zapamatovatelná, nežli specifická IP adresa. Takové označení je naukou označováno jako doménové jméno. Převoditelnost mezi unikátní IP adresou a doménovým jménem zajišťuje DNS systém („Domain Name System“)¹⁰, který je typický pro svou hierarchizovanou strukturu. V této hierarchii je doménové jméno rozděleno na jednotlivé domény podle jednotlivých úrovní – doménou se tedy v tomto ohledu rozumí každá jednotlivá část doménového jména, jež odpovídá některé z úrovní v hierarchii, přičemž je od ostatních úrovní v doménovém jménu oddělena tečkou. Úrovně domén jsou seřazeny od nejvyšší po nejnižší - a to od konce doménového jména.

Nejvyšší úroveň v hierarchii představuje doména prvního stupně, která je také označována za doménu nejvyšší či první úrovně a nese zkratku TLD („Top Level Domain“), pod níž jsou vytvářeny domény nižších úrovní – druhá v pořadí nese název

---

⁹ JANSKA, Lukáš, Petr OTEVŘEL, Jiří ČERMÁK, Petr MALIŠ, Petr HOSTAŠ, Michal MATĚJKA a Ján MATEJKA. *Internetové právo*. Brno: Computer Press, 2016, str. 35.

¹⁰ MAISNER, Martin. *Základy softwarového práva*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. Právní monografie, str. 44.

doména druhé úrovně a zkratku SLD („Second Level Domain“), další v pořadí již žádné vžitě označení ani zkratky nenesou.¹¹ Každá TLD doména musí mít svého správce, který má na starosti přidělování domén druhé úrovně v rámci své domény s tím, že si sám určí pravidla pro jejich registraci, ale rovněž pro případné řešení sporů. Všechny takto přidělené domény má také povinnost registrovat a musí také v rámci nich umožnit vytvářet domény nižších úrovní.¹² Tímto správcem je pro ČR zájmové sdružení právnických osob CZ.NIC, které bylo vytvořeno provozovateli připojení k síti internet v roce 1998.

Pokud se na doménu podíváme z technického pohledu, lze ji vnímat jako seskupení propojených počítačů, které tvoří konkrétní prostor v síti internet, kam mohou být umístěny webové stránky. Také proto je dle mého názoru doména mnohými označována jako virtuální prostor v síti internet.¹³ Soubor vzájemně propojených jednotlivých webových stránek na téže doméně je poté v obecné mluvě označován jako „webové stránky“ či „webové prezentace“, když oba tyto termíny budou v této práci užívány jako synonymum.

---

¹¹ MAISNER, Martin. *Základy softwarového práva*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. Právní monografie, str. 44.

¹² MACGREGOR PELIKÁNOVÁ, Radka. *Ekonomické, právní a technické aspekty doménových jmen v globální perspektivě*. Ostrava: Key Publishing, 2012. Monografie, str. 55.

¹³ MACGREGOR PELIKÁNOVÁ, Radka. *Ekonomické, právní a technické aspekty doménových jmen v globální perspektivě*. Ostrava: Key Publishing, 2012. Monografie, str. 53.

2.3. Redakční systém webových stránek (CMS)

Označení redakční systém je volným překladem anglického termínu Content Management System, který, jak bývá zvykem, nese zkratku tvořenou prvními písmeny tohoto termínu v anglickém jazyce – tedy CMS. S jeho pomocí může laik i bez znalostí jazyků HTML, CSS, PHP či JavaScript měnit základní strukturu a obsah jednotlivých webových stránek. V dnešní době má navíc velké množství užívaných redakčních systémů tzv. WYSIWYG („What You See Is What You Get“) editor, který rovnou zobrazuje konečnou podobu webové stránky, když současně generuje příslušný HTML kód. To ovšem nevylučuje možnost, aby byla určitá úprava provedena přímo v HTML, což je mnohdy u složitějších změn webové stránky nezbytné. Jak plyne z výše uvedeného, webové stránky mohou existovat také bez redakčního systému, přičemž v takovém případě se jedná o již zmiňované statické webové stránky, které většinou existují bez redakčního systému. Jejich správa je nicméně v takovém případě velmi nepraktická – hlavně z důvodu časové náročnosti jakékoliv změny, ke které by navíc bylo zapotřebí programátora, který by požadovanou změnu musel provést přímo v HTML webové stránky.

Jak jsem již v úvodu nastínil, redakční systém je počítačovým programem, pročež musí být vytvořen v některém z programovacích jazyků. Vedle již zmíněného PHP, který v této souvislosti patří mezi nejužívanější (WordPress, Joomla, Drupal), se můžeme rovněž setkat s programovacími jazyky Java, Python nebo ASP.NET. Specifický zápis v některém z programovacích jazyků poté vytváří ve svém souhrnu zdrojový kód, který musí být v závislosti na typu programovacího jazyka interpretován (PHP, Java, Python) nebo zkompilován (ASP.NET) do strojového (binárního) kódu, jenž obsahuje soubor instrukcí, které jsou přímo zpracovávány počítačem - v případě redakčního systému příslušným serverem.¹⁴

Čím se ovšem redakční systém nejvíce odlišuje od „klasických“ počítačových programů, je skutečnost, že je přístupný prostřednictvím služby WWW, a to díky specifickému naprogramování v jednom ze shora uvedených jazyků, které jsou

---

¹⁴ STOKES, Simon. *Digital copyright: law and practice*. Fourth edition. Oxford: Hart Publishing, 2014, str. 111.

podporovány webovými servery, prostřednictvím nichž je přístupný. Díky tomu není potřeba, aby byl instalován na všechna zařízení svého uživatele, jenž bude provádět správu webových stránek. Postačí nainstalování na příslušný server, odkud bude pro svého uživatele přístupný prostřednictvím webového prohlížeče v síti internet. Pro takový typ počítačového programu se v IT světě vžil pojem „webová aplikace“.¹⁵ Do redakčního systému se ovšem nedostane každý, ale pouze osoba, která má jeho přesnou URL adresu a administrační údaje pro přihlášení do něj. Výhodou redakčního systému je rovněž to, že může nastavit diferenciaci oprávnění pro různé osoby, čímž jim umožní spravovat pouze určitou část webových stránek – význam má tato skutečnost kupříkladu v případě e-shopů, kde může jedna osoba přidávat jednotlivé produkty, zatímco jiná osoba bude mít na starosti administraci objednávek. Současně tak může redakční systém využívat více osob, a to i z různých míst.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti pokládám redakční systém za nejvýznamnější prvek webových stránek, což by mělo být reflektováno již při smluvní úpravě jeho tvorby. Právě uvedenému rovněž svědčí skutečnost, že webová studia vytvoří nebo si nechají vytvořit jeden redakční systém, který se poté stává společnou platformou (samozřejmě na různých serverech) rozličných webových stránek. Pokud tedy nebude dostatečně smluvně ošetřeno jeho vytvoření a i užití, mohou webovému studiu vzniknout v budoucnu právní problémy. Podrobná (autorsko)právní analýza různých možností vzniku redakčního systému bude provedena v části práce 4.3. Vytvoření redakčního systému.

2.3.1. Open source a proprietární redakční systém

Pokud si webová studia chtějí opatřit pro jimi vytvářené webové stránky redakční systém, mají v zásadě možnost výběru mezi dvěma hlavními směry, kterými se mohou vydat – buď si mohou nechat pro svoji podnikatelskou činnost vytvořit redakční systém vlastní - tzv. proprietární¹⁶ nebo mohou využít již vytvořeného redakčního

---

¹⁵ Webová stránka. ManagementMania's Series of Management ISSN 2327-3658 Google+. [online]. 25. 3. 2016 [cit. 26. 11. 2016]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/webova-aplikace-web-application>

¹⁶ Proprietární software tvoří převážnou většinu komerčně nabízeného software a vyznačuje se veřejně nepřístupným zdrojovým kódem a poskytováním takového software zpravidla za úplaty (viz DONÁT,

systemu (zejména „open source“ – viz níže, v úvahu však připadají rovněž i v tomto případě proprietární redakční systémy¹⁷). Stěžejní pozornost budu v této práci věnovat zejména první zmíněné kategorii. Jde-li však o druhou uvedenou kategorii, tak pro úplnost uvedu alespoň několik základních charakteristik, jež jsou pro ni příznačné.

Prvně zmíněnou kategorií vytvořených redakčních systémů mám na mysli zejména redakční systémy jako tzv. „open source software“¹⁸, které se ve zkratce vyznačují možností oprávněného uživatele vylepšovat daný redakční systém a dále tato vylepšení zveřejňovat za současné možnosti přístupu ke zdrojovému kódu.¹⁹ Redakční systémy ve formě open source software jsou zpravidla poskytovány na základě tzv. veřejných licencí. Ve vztahu k redakčnímu systému jako počítačovému programu jsou veřejné licence typicky sjednávány distančním způsobem prostřednictvím služby WWW (v praxi běžně jednoduchý odkaz na znění licenčních podmínek online), veřejné licence vznikají na základě licenčních ujednání, která jsou adhezními smlouvami, tedy mají neměnný a shodný obsah pro všechny bez rozdílu, jsou přístupné předem neomezenému počtu osob s tím, že není nikdo předem vyloučen, dále jsou poskytovány z vůle autora, a to po dobu trvání jeho majetkových práv, osoby oprávněné z veřejných licencí mají právo dílo upravovat a rozšiřovat za podmínky uvedení původního zdroje programu a konečně licencovaný software musí být zpřístupněn ve zdrojovém kódu.²⁰ Mezi veřejné licence patří zejména GNU GPL (ta je současně nejrozšířenější), BSD a MIT. Jde-li o GNU GPL licenci („GNU General Public License“), tak ta je ve stručnosti

---

Josef a Jan TOMÍŠEK. *Právo v síti: průvodce právem na internetu*. V Praze: C.H. Beck, 2016, str. 127).

¹⁷ Do již vytvořených redakčních systémů mohou spadat také již zmíněné redakční systémy proprietární. Přestože jsem si vědom shora uvedeného, tak pro účely této práce budu o proprietárních redakčních systémech hovořit pouze v souvislosti s takovými, které byly vytvořeny „na míru“.

¹⁸ Pro úplnost bych rád dodal, že se v této souvislosti hovoří rovněž o tzv. *free software*, který bývá často s *open source software* nesprávně zaměňován. *Free software* však bývá poskytován na základě bezplatné a neomezené licence, která umožňuje úpravy předmětného software a jeho následné poskytování za stejných licenčních podmínek, za kterých jej oprávněný uživatel obdržel – v zahraniční literatuře označováno jako „copyleft“ (viz DIXON, Rod. *Open source software law*. Boston: Artech House, c2004, str. 22).

¹⁹ ŠTĚDRONĚ, Bohumír. *Ochrana a licencování počítačového programu*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. Právní monografie, str. 9.

²⁰ MYŠKA, Matěj. *Veřejné licence v České republice: verze 2.0*. Brno: Masarykova univerzita, 2014, str. 66 an.

označována jako tzv. virová licence, která má rigidní povahu, pro kterou není možný žádný odklon od textu licenční smlouvy. Každý, kdo má zájem takto licencovaný software dále šířit, je k tomu oprávněn mimo jiné pouze za předpokladu, že bude předmětný software šířit pod toutéž licenci. Rigidita je spatřována také ve skutečnosti, že nemůže být ani část zdrojového kódu takto licencovaného počítačového programu užitá v proprietárním software – takové užití by totiž nutně vedlo ke změně licence, což je u této licence nepřipustné.²¹ Pokud jde o BSD licenci („Berkeley Software Distribution“), tak ta je oproti licenci GNU GPL mnohem méně rigidní. Každý, kdo má zájem tímto způsobem licencovaný software dále šířit, a to třeba i v upravené verzi, má možnost využít jakékoliv jiné licence. Dokonce může část licencovaného obsahu posloužit jako součást proprietárního software, u něhož je pravidlem, že nemá veřejně přístupný zdrojový kód. V obou případech (změna s následným šířením a užití části zdrojového kódu v proprietárním software) je však třeba uvést autora, informaci o licenci a upozornění na zřeknutí se odpovědnosti původního autora za daný software.²² V této stručné charakteristice postačí, když budu konstatovat, že posledně zmíněná licence, tedy MIT licence („Massachusetts Institute of Technology“), je téměř totožná s BSD licenci, kterou byla ideově inspirována a byla vyvinuta jinou organizací, podle které nese svůj název.²³ Mnohem významnější je však skutečnost, že BSD i MIT licence stojí v opozici ke všem variantám licence GNU GPL²⁴, přičemž souhrnně jsou v teorii pro svou povahu BSD a MIT licence označovány jako tzv. permisivní.²⁵ K praktickému důsledku této skutečnosti se dostanu o několik málo řádků níže.

---

²¹ ŠTĚDRONĚ, Bohumír. *Ochrana a licencování počítačového programu*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. Právní monografie, str. 11.

²² ŠTĚDRONĚ, Bohumír. *Ochrana a licencování počítačového programu*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. Právní monografie, str. 12.

²³ MYŠKA, Matěj. *Veřejné licence v České republice: verze 2.0*. Brno: Masarykova univerzita, 2014, str. 80.

²⁴ Do dnešního dne jsou užívány 3 generace: GNU GPL, GNU GPLv.2 a GNU GPLv.3 (viz KUMAR, Sapna. Enforcing the GNU GPL. *University of Illinois Journal of Law, Technology & Policy*. 2006, 2006(1), str. 5. Dostupný v databázi HeinOnline.).

²⁵ THIEL, Scott. Understanding Open-Source Software – Is It End of Proprietary Software. *Managing Intellectual Property*. 2014, (241), str. 42. Dostupný v databázi HeinOnline.

Co se týče redakčních systémů, které jsou open source software, jejich největší výhodou je skutečnost, že bývají spravovány obrovskou komunitou vývojářů, která zpracovala nepřehledné množství dokumentace a návodů, otestovala kompatibilitu s různými druhy serverů, databázovými jazyky atd. Ze všech open source software redakčních systémů jsou ve světě nejrozšířenějšími WordPress (86 %), Joomla! (9 %) a Drupal (3 %).²⁶ Jde-li o ČR, pak je na prvním místě rovněž WordPress (73 %), který je následován redakčními systémy Joomla! (18 %) a Drupal (7 %).²⁷ Redakční systém WordPress je navíc podle společnosti BuiltWith® Pty Ltd. a její statistiky nejrozšířenějším redakčním systémem webových stránek ve světě vůbec (53 %), když je následován dalším představitelem kategorie open source, konkrétně redakčním systémem Joomla! (5 %).²⁸ Protože však shora uvedené redakční systémy nejsou pro některá webová studia vhodná, a to zejména z důvodů specifických požadavků jejich klientů, přistupují k vytvoření redakčního systému vlastního, který by dokázal splnit všechny požadavky jejich klientů a který by současně předešel všem nedostatkům, které se v praxi u shora uvedených redakčních systémů vyskytly. Velmi často webová studia začínají právě open source redakčními systémy, protože jsou zpravidla zpřístupněny bez jakéhokoliv licenčního poplatku a navíc poskytují možnost studovat veřejně přístupný zdrojový kód pro případnou vlastní tvorbu.

S ohledem na shora uvedené lze pro účely vytvoření vlastního redakčního systému doporučit začít takovým redakčním systémem, který je poskytován pod licenci BSD nebo MIT, které patří mezi permisivní licence, kdy je možné část zdrojového kódu takového redakčního systému využít pro vytvoření vlastního redakčního systému za shora vymezených podmínek (samozřejmě za předpokladu, že by vyhovoval všem požadavkům, které dané webové studio na redakční systém pro své webové stránky klade, jde-li o praktické hledisko).

---

²⁶ Statistika Open source software CMS pro celou síť internet dostupná z: Webová stránka. BuiltWith® Pty Ltd [online]. 18. 12. 2017 [cit. 19. 12. 2017]. Dostupné z: <https://trends.builtwith.com/cms/open-source>

²⁷ Statistika Open source software CMS pro ČR dostupná z: Webová stránka. BuiltWith® Pty Ltd [online]. 18. 12. 2017 [cit. 19. 12. 2017]. Dostupné z: <https://trends.builtwith.com/cms/open-source/country/Czech-Republic>

²⁸ Statistika CMS pro celou síť internet dostupná z: Webová stránka. BuiltWith® Pty Ltd [online]. 18. 12. 2017 [cit. 19. 12. 2017]. Dostupné z: <https://trends.builtwith.com/cms/>

Abych uzavřel stručnou charakteristiku prvně uvedené kategorie redakčních systémů, v níž jsem se zaměřil především na open source redakční systémy, mohu shrnout, že jsou finančně výhodnější, neboť se u nich zpravidla neplatí žádný licenční poplatek, jsou přístupné na základě veřejných licencí a díky obrovským komunitám programátorů, které je spravují, jsou již úspěšně otestovány v mnoha různých směrech, jejichž správné nastavení je pro bezchybné a bezpečné fungování webové prezentace naprosto nezbytné. S ohledem na tyto skutečnosti jsou vhodné v počátcích tvorby webových prezentací s tím, že bývají postupem času nahrazovány redakčními systémy proprietárními.

Jsou to právě vlastní, v mnohých směrech ještě o něco uživatelsky přívětivější redakční systémy, které se mnohdy v praxi stávají vábníčkou jednotlivých webových studií. Vedle redakčního systému jsou pochopitelně důležité také další atributy – kupříkladu webdesign (tj. grafické zpracování webových stránek, a to nejen z hlediska líbivosti, ale také z hlediska intuitivnosti, psychologie prodeje, marketingu, atd.). Ten se však dá v porovnání s redakčním systémem relativně snadno změnit a nadto je buď na první pohled líbivý, nebo ne, zatímco kvality redakčního systému se projeví až v průběhu spravování vytvořených webových stránek. V dnešní době si specializovaná webová studia, která se zaměřují na tvorbu webových stránek, proprietární redakční systémy vytvářejí nebo si je nechávají vytvořit, neboť jim usnadňují jejich další činnost při tvorbě webových prezentací. Díky tomu jsou tyto redakční systémy specializované na prezentace obchodních společností či jiných subjektů, e-shopy, zpravodajské portály, a jiné.

2.4. Grafické uživatelské rozhraní webových stránek

Jak bylo uvedeno ve výkladu výše, tak jednou z podmínek, jež vymezuje webovou stránku, je vyjádření souboru vzájemně propojených hypertextových dokumentů, a to určitým estetickým způsobem. Takovým vyjádřením je právě grafické uživatelské rozhraní, které v odborné literatuře běžně nese zkratku GUI („Graphical User Interface“)²⁹.

Dle Výkladového slovníku výpočetní techniky a komunikací je grafickým uživatelským rozhraním:

„Způsob a popis komunikace uživatele s počítačem.“³⁰

Ve vztahu k této práci se jedná v zásadě o komunikaci s „počítačem“ ve dvou různých podobách. První podobou je způsob komunikace mezi uživatelem a webovými stránkami, která je přístupná všem bez rozdílu. Druhá podoba je prezentována komunikací osoby spravující webové stránky s uživatelským rozhraním redakčního systému. Není pochyb o tom, že mnohem významnější formou je komunikace uživatele s webovými stránkami. Ve prospěch právě uvedeného tvrzení svědčí to, že se GUI webových prezentací stalo významným marketingovým nástrojem, který má udržet pozornost uživatele (intuitivní GUI) nebo pozornost uživatele k určité části webové prezentace dokonce přilákat (posuvný „slide“, rozbalovací nabídka). Tato skutečnost je ve většině případů vůdčí ideou tvorby nových webových stránek, popř. redesignu těch stávajících. Pokud jde o GUI redakčního systému, pak by mělo rovněž dosahovat alespoň takových kvalit, které by usnadnily vytváření webových stránek a správu jejich obsahu.

Po vymezení základních dvou podob komunikace ve vztahu k webovým stránkám se nyní zaměřím na způsob této komunikace, neboť je dalším pojmovým znakem výše uvedené definice. Samotné grafické uživatelské rozhraní realizuje způsob komunikace s uživateli prostřednictvím grafických ovládacích prvků (tlačítka,

---

²⁹ Dále v práci jen „GUI“.

³⁰ HLAVENKA, Jiří. *Výkladový slovník výpočetní techniky a komunikací*. 3. vyd. Praha: Computer Press, 1997, str. 174.

rozbalovací nabídky, lišta s menu, adresní řádek, slides atd.), které umožňují přeměrování buď v rámci jedné webové prezentace, nebo mimo ni. Ovládacím prvkem může být i část obsahu webové stránky – např. fotografie s funkcí tlačítka. Pokud jde o komunikaci ze strany uživatele, ta bývá realizována prostřednictvím vstupních zařízení, kterými jsou běžně počítačová myš, touchpad, klávesnice a v neposlední řadě čím dál frekventovanější dotykové obrazovky mobilních zařízení. To, jaká vstupní zařízení jsou nejčastěji uživateli využívána, má rovněž velký význam pro podobu GUI. Aktuální problematika se týká responsibility webových stránek. Responsibilitou se ve vztahu ke grafickému uživatelskému rozhraní webových stránek rozumí vlastnost webových stránek přizpůsobit se různým typům zařízení – klíčovým atributem je tzv. fluidní (proměnlivá) šířka, která zajistí rozdílné a přizpůsobivé zobrazení v závislosti na šířce monitoru či displeje uživatele.³¹ Významné je také pro podobu GUI jeho přizpůsobení se zvyšujícímu se počtu dotykových vstupních zařízení, kde nemohou být užity všechny formy interaktivních prvků (např. rozbalení menu po přejetí kurzorem myši). Je tedy možné vidět, že existuje velké množství determinantů, které ovlivňují podobu GUI - od marketingových požadavků až po vstupní zařízení, která užívají koncoví uživatelé.

S ohledem na shora uvedené mohu shrnout, že GUI slouží k interaktivnímu ovládání webových stránek a jeho hlavní myšlenkou je zvýšení komfortu a zjednodušení užívání rozdílným uživatelům z různých zařízení, což je považováno mezi odbornou veřejností, která se zabývá tvorbou webových prezentací, za jedno z hlavních kritérií při hodnocení kvality webových stránek. Pokud jde o přesné vymezení pojmosloví, pak je třeba od pojmu GUI odlišit termín „look and feel“, když tyto pojmy bývají velmi často označovány za synonyma, a to nesprávně.

Look and feel

Termínem „look and feel“ se rozumí to, jak se grafické ovládací prvky GUI jeví navenek uživateli webové stránky, a to jednotlivě, ale i ve svém souhrnu. Konkrétně jde o tvary, barvy, rozložení, ale rovněž jejich funkcionalitu směrem k uživateli. Pro zasazení do již zmíněných souvislostí mohu uvést, že jsou v tomto směru velmi důležité

---

³¹ Webová stránka. Programujte.com. ISSN 1801-1586. [online]. 6. 2. 2012 [cit. 2. 10. 2017]. Dostupné z: <http://programujte.com/clanek/2012012500-co-to-znamenava-kdyz-se-rekne-responsivni-web-uvod-do-responsivniho-webdesignu/>

již zmíněné jazyky CSS a JavaScript, které významným způsobem determinují „look and feel“ webových stránek. Zatímco CSS zpravidla zajišťuje „look“ - konkrétní formátování jednotlivých prvků (barvy, tvary, druh písma, atd.), tak JavaScript velmi často ovlivňuje ono „feel“ – tedy funkcionalitu ovládacích prvků (rolování, posouvání, zaškrťávání, atd.).

V případě tvorby webových stránek je grafikem vytvořeno několik grafických návrhů GUI, u nichž se nejprve hodnotí ono „look“, tedy to, jak se webová stránka vizuálně jeví svému uživateli. Vybraný návrh je poté kóděrem přenesen z čisté grafické podoby do souboru kódů (HTML, CSS, PHP, JavaScript), které umožní jeho zobrazení ve webovém prohlížeči, a to včetně všech jeho dynamických ovládacích prvků – „feel“.

2.5. Databáze

Na pojem databáze je možné nazírat z více úhlů pohledu, a to v závislosti na různých souvislostech. Pokud jde o souvislosti ryze technického charakteru, pak se tímto termínem rozumí propracovaný systém, který slouží k ukládání dat a k jejich následnému zpracování. Takový systém řízení dat je naprosto nezbytnou součástí jakéhokoliv redakčního systému, neboť by bez něj velmi zjednodušeně nemohl probíhat přenos dat mezi serverem, redakčním systémem a webovými stránkami. Proto každý poskytovatel webhostingu, tj. zjednodušeně subjekt, jenž poskytuje místo na svém serveru v síti internet, kde je umístěn redakční systém a webové stránky na něm postavené, vždy uvádí, jakou databázi jím pronajatý server podporuje, což má význam zejména pro redakční systém, který s takovou databází musí být kompatibilní. Z druhé strany pak bývá jednou z mnoha specifikací redakčního systému to, pro jaké databáze je vytvořen. Mezi velmi často užívané databáze v tomto smyslu patří MySQL nebo Oracle.

Mnohem přiléhavější význam termínu databáze (a tak jej v obecné rovině vnímá i právo)³² je soubor dat, která jsou určitým způsobem uspořádána. V případě webových stránek jsou těmito daty zejména obrázky, videa a texty. V dnešní době se velmi často můžeme setkat s tím, že webové studio nevytvoří jen webdesign a jeho vyjádření ve zdrojovém kódu (příslušné nakódování), ale rovněž vytvoří podle požadavků objednatele (počet a pojmenování sekcí, pořadí produktů či služeb, apod.) příslušnou databázi – typicky fotografie jednotlivých produktů včetně jejich popisků v případě e-shopu. Tato databáze pak může být velmi snadno upravována, a to prostřednictvím redakčního systému.

---

³² Srov. ustanovení § 88 AutZ.

3. Právní vymezení webových stránek jako celku

Po základním pojmovém vymezení, které posloužilo k elementární orientaci z hlediska technického, přikročím na tomto místě k právní kvalifikaci webových stránek, která je pro účely této práce významná.

Jak bylo uvedeno v části práce 2.1. Webová stránka a internet, tak všechny webové stránky jsou vyjádřeny ve zdrojovém kódu, který může být, a také zpravidla bývá, kombinací mnoha různých jazyků – zejména HTML, CSS, JavaScript či PHP. Nabízí se tedy právně teoretická otázka, zdali je možné webové stránky pro svůj zdrojový kód považovat za počítačový program v právním smyslu (z důvodu ochrany autorských práv) či nikoliv, když tato otázka nebyla odbornou veřejností jednoznačně vyřešena. Kupříkladu podle Trojana je možné webové stránky (resp. jejich zdrojový kód) považovat za počítačový program³³, zatímco podle Jansy s Otevřelem není možné tímto způsobem jednoduše uzavřít.³⁴ V tomto směru jsem zajedno s Jansou a Otevřelem, a to z následujících důvodů.

Pro posouzení shora položené otázky je třeba vyjít z povahy jednotlivých jazyků, které tvoří zdrojový kód webových stránek, kdy takové posouzení učiním na příkladu statických a dynamických webových stránek.

Jak již bylo dříve v práci uvedeno, prvně je u webových stránek vytvořen webdesign, který poté musí kodér vyjádřit (nakódovat) tak, aby se v téže podobě objevil ve webovém prohlížeči. Představme si situaci, kdy dva kodéři dostanou za úkol nakódovat stejný webdesign statické webové stránky. K tomu jim postačí jazyky HTML a CSS. Pokud by oba kodéři postupovali podle pravidel syntaxe obou jazyků (od níž se není možné odchýlit, jinak by ji webový prohlížeč nerozpoznal a špatně zobrazil), pak by měli dospět k takřka identickému zdrojovému kódu. Podoba zdrojového kódu takových webových stránek je tedy zcela předurčena povahou jazyků HTML a CSS, které objektivně vylučují jakoukoliv tvůrčí svobodu programátora. V takovém případě

---

³³ TROJAN, Oldřich. *Právní rámeček tvorby webových stránek*. Dostupné z: Webová stránka. EPRAVO.cz – Sběrka zákonů, judikatura, právo. ISSN 1213-189X [online]. 28. 8. 2009 [cit. 1. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pravni-ramec-tvorby-webovych-stranek-57731.html>

³⁴ JANSÁ, Lukáš, Petr OTEVŘEL, Jiří ČERMÁK, Petr MALIŠ, Petr HOSTAŠ, Michal MATĚJKA a Ján MATEJKA. *Internetové právo*. Brno: Computer Press, 2016, str. 74.

je tedy kvalitativní úroveň programátorovy duševní činnosti na tak nízké úrovni, že takový zdrojový kód není možné podle mého názoru v žádném případě považovat za počítačový program (ani jiné autorské dílo), tak jak jej chápe české autorské právo, a tudíž k němu nemohou vzniknout žádná autorská práva - srov. ustanovení § 2 odst. 1, 2 a 6 zákona č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).³⁵

Pokud jde o druhý příklad, tak v návaznosti na již uvedené mohu uvést, že pro nakódování dynamické webové stránky je vedle již zmíněných jazyků HTML a CSS potřeba také programovacích jazyků, kterými jsou velmi často JavaScript a PHP. Ty nejsou zjednodušeně řečeno tolik svázány pravidly, což s sebou přináší též vyšší kvalitativní úroveň činnosti programátora. Jinými slovy tyto jazyky umožňují dospět k témuž výsledku různými cestami, což je oproti výše uvedeným jazykům HTML a CSS významným rozdílem. Pokud tedy bude vytvořen webdesign s deklarováním toho, jaké dynamické prvky má obsahovat, pak oba kodéři mohou dojít k naprosto rozdílným výsledkům v závislosti na tom, jak využili syntaxe programovacích jazyků. V tomto ohledu mám tedy za to, že je možné části zdrojového kódu, které jsou vytvořeny v jazyku JavaScript či PHP (nebo jiných programovacích jazycích) označit za počítačový program. Pro podporu právě uvedeného mohu uvést, že existuje celá řada pluginů³⁶, které jsou vyjádřeny ve zdrojovém kódu programovacího jazyka JavaScript a které jsou šířeny pod některou z veřejných licencí (velmi často MIT či BSD), z čehož je možné bez pochybností dovodit, že jsou počítačovým programem. Jako jeden příklad za všechny mohu uvést velmi oblíbený plugin „bxSlider“ v JavaScriptu pro posouvání „slides“ (zpravidla na úvodní stránce webové prezentace) v responsivním provedení – tento plugin je šířen pod veřejnou licenci MIT.³⁷ Zdrojový kód tohoto pluginu pracuje na „straně klienta“, a proto bývá obsažen přímo v HTML. Na základě shora uvedeného

---

³⁵ V práci dále jako „AutZ“ nebo „Autorský zákon“.

³⁶ Termínem „plugin“ je označován druh počítačového programu, jenž sám o sobě není schopen fungovat samostatně, ale potřebuje ke svému fungování určitý základní počítačový program (např. redakční systém), prostřednictvím kterého může plnit své funkce (viz Webová stránka. IT-SLOVNIK.cz [online]. [cit. 15. 4. 2017]. Dostupné z: <https://it-slovník.cz/pojem/plugin>).

³⁷ Plugin BxSlider v.4.1.2. v programovacím jazyce JavaScript – autor Steven Wanderski – šířen pod veřejnou licenci MIT. [online]. [cit. 2. 2. 2017]. Dostupné z: <https://github.com/stevenwanderski/bxslider-4#license>

tedy mohu učinit závěr, že za počítačový program je možné považovat pouze ty části webové stránky, které jsou naprogramovány v některém z programovacích jazyků, jejichž prostřednictvím může programátor projevit určitou tvůrčí svobodu.

Zatímco právní povaha webových stránek není mezi odbornou veřejností vnímána a přijata jednotně, tak u právní povahy redakčního systému nemůže být pochyb o tom, že je počítačovým programem, neboť je celý naprogramován v některém z programovacích jazyků – nejčastěji ve skriptovacím programovacím jazyce PHP.

4. Redakční systém (CMS)

Jak jsem již uvedl v části práce 2.3. Redakční systém webových stránek (CMS), tak redakční systém je považován za základní stavební kámen většiny existujících webových stránek, bez kterého se v dnešní době takřka neobejdou, a to zejména pro umožnění jednoduché správy a základních úprav v podobě změn textů, obrázků, videí, grafů a v základní podobě také změn struktury webových stránek.

V této kapitole nejprve pokládám za vhodné doktrinálně vymezit právní povahu redakčního systému, k čemuž poslouží historická, analytická i komparativní metoda, jejichž závěry za pomoci metody syntetické položí základ pro podrobný rozbor právního vztahu (z hlediska významu pro aplikační praxi) mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, popřípadě mezi objednatelem a zhotovitelem, jako stranami, mezi kterými bylo ujednáno vytvoření redakčního systému, a to společně s detailní analýzou autorských práv majetkové i osobnostní povahy, která z takového vztahu vyplývají.

4.1. Právní vymezení redakčního systému

Redakční systém coby počítačový program je předmětem autorskoprávní ochrany, tedy subjektivních autorských práv a tato způsobilost je s ohledem na ustanovení § 12 odst. 1 Autorského zákona prezentována především možností být předmětem licenční smlouvy, na základě které může objednatel webových stránek vykonávat práva, která mu v obecné rovině umožní přístup k redakčnímu systému a k jeho funkcím. V kontextu s již zmíněnou skutečností, že webová studia používají zpravidla pouze jeden redakční systém pro různé objednatele webových stránek, je pochopitelné, že se bude v převážné většině případů jednat o licenční smlouvy nevýhradního charakteru, tak aby mohla být licence k redakčnímu systému poskytována současně několika rozdílným subjektům.

U základního pojmového vymezení redakčního systému jsem uvedl, že se jedná o software, potažmo počítačový program. Proto se nabízí otázka, zda je některý z těchto pojmů v našem právním řádu vymezen. Na tuto otázku se nám při pátrání mezi vnitrostátními právními předpisy dostane odpovědi – ne. Český právní řád žádnou definici výše uvedených pojmů nenabízí. Východisko k položené otázce ovšem můžeme

nalézt ve Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů³⁸, která nahradila Směrnicí Rady č. 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů³⁹. Jedná se o právní předpis evropské legislativy, jenž má vliv na podobu našeho vnitrostátního práva a zároveň nabízí právní definici počítačového programu za účelem vymezení předmětu ochrany, kterou harmonizuje na území všech členských států s cílem minimalizace rozdílů mezi jednotlivými právními řády, čímž by podle odstavce 4 odůvodnění⁴⁰ Směrnice 2009/24/ES mělo dojít ke zlepšení fungování vnitřního trhu právě ve vztahu k počítačovým programům. Tolik hledanou definici nalezneme v odstavci 7 odůvodnění Směrnice 2009/24/ES, kde stojí:

„Pro účely této směrnice se „počítačovým programem“ rozumí programy v jakékoliv formě, včetně těch, které jsou součástí technického vybavení (hardware). Tento výraz zahrnuje rovněž přípravné koncepční práce vedoucí k vytvoření počítačového programu za podmínky, že povaha těchto prací v pozdější etapě umožní vytvoření počítačového programu.“

Odstavec 11 odůvodnění Směrnice 2009/24/ES pak výše uvedenou definici upřesňuje následujícím způsobem:

„Pro vyloučení jakýchkoliv nejasností je nutno stanovit, že předmětem ochrany je pouze vyjádření počítačového programu a že myšlenky a zásady, na kterých jsou založeny jednotlivé prvky programu včetně myšlenek a zásad, na kterých jsou založena rozhraní, nejsou chráněny autorským právem ve smyslu této směrnice. [...]“

Skutečnost, že jsou výše uvedené definice pouze v odůvodnění citované Směrnice 2009/24/ES a nejsou obsaženy v samotném jejím jádru, které je následně transponováno členskými zeměmi EU do jejich vnitrostátních právních předpisů, je

---

³⁸ V práci dále jen jako „Směrnice 2009/24/ES“.

³⁹ V práci dále jen jako „Směrnice 91/250/EHS“.

⁴⁰ Odůvodnění směrnice je také obecně označováno v odborné literatuře jako preambule, její jednotlivé odstavce jako recitály či body. Pro účely této práce je užíváno pouze termínu „odůvodnění směrnice“ a „odstavce“.

pravděpodobně jedním z důvodů, proč v našem vnitrostátním právu nenalezneme žádnou relevantní definici počítačového programu. Proč je ovšem definice předmětu ochrany pouze v odůvodnění citované Směrnice 2009/24/ES, navíc navzdory tomu, že je Článek 1 nadepsán jako „Předmět ochrany“, zůstává otázkou. Dle mého názoru tak mohlo být z důvodu, že se Směrnicí 2009/24/ES nechtělo zasahovat do již existujících definic počítačových programů, které existovaly nezávisle na Směrnici 2009/24/ES. Pojem „počítačový program“ totiž není jednoznačně chápáný a přijatý⁴¹, a proto dle mého názoru nechali zákonodárci EU členským státům možnost, aby se s definicí počítačového programu samy vypořádaly s tím, že se pro účely Směrnice 2009/24/ES v případě jakýchkoliv nejasností užije shora uvedených definic pocházejících z jejího odůvodnění. Nadto z pracovního materiálu Komise EU plyne, že není záhodno vytvářet přesnou definici počítačového programu, ačkoliv by to bylo z hlediska právní jistoty nanejvýš vhodné, neboť by mohla být v důsledku rychlého vývoje v této dynamicky rozvíjející se oblasti brzy překonána.⁴²

Zatímco v českém právním řádu žádnou definici počítačového programu či softwaru nenajdeme, nový slovenský autorský zákon⁴³ obsahuje definici počítačového programu v ustanovení § 87. Prostřednictvím této definice tak využívá možnosti upravit vlastní pojem počítačového programu a činí tak ještě konkrétněji, než jak je tomu v odůvodnění citované Směrnice 2009/24/ES, a to následovně:

„Počítačový program, kterým je soubor příkazů a instrukcí vyjádřených v jakékoliv formě použitých přímo nebo nepřímo v počítači nebo v podobném technickém zařízení, [...]. Příkazy a instrukce mohou být napsané nebo vyjádřené ve zdrojovém nebo strojovém kódu. Součástí počítačového programu je i podkladový materiál použitý na jeho vytvoření [...].“

---

⁴¹ TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 39.

⁴² Evropská unie. *Commission staff working paper on the review of the EC legal framework in the field of copyright and related rights* (SEC(2004)995), ze dne 19. 7. 2004. [cit. 10. 2. 2017]. In: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/review/sec-2004-995_en.pdf

⁴³ Slovenská republika. Zákon č. 185/2015 Z.z. Autorský zákon je na území Slovenské republiky s účinností od 1. 1. 2016 novým předpisem v oblasti autorského práva, proto je také označován za „nový autorský zákon“.

Dle mého názoru je ovšem definice počítačového programu pocházející ze Směrnice 2009/24/ES, kterou jsem měl již možnost prezentovat výše, vhodnější pro svoji univerzalitu, neboť není vázána nutně na hardware. Na základě definice pocházející ze slovenského autorského zákona bychom totiž mohli dospět k závěru, že počítačový program, který není užit v hardwaru, není počítačovým programem z hlediska autorského práva.

Abych uzavřel cestu, na kterou jsem se vydal při hledání definice počítačového programu, a shrnul výše uvedené informace, mohu konstatovat, že ve vztahu k našemu právnímu řádu je nejdůležitější definice uvedená v odůvodnění Směrnice 2009/24/ES, a to hned ze dvou důvodů. Jednak nahrazuje Směrnicí 91/250/EHS, ale také proto, že v době vydání Směrnice 2009/24/ES již byl český právní řád zcela v souladu s ní, což plyne také mimo jiné z důvodové zprávy k novele č. 228/2014 Sb. Autorského zákona.⁴⁴ To znamená, že by se jakýkoliv výkladový problém ve vztahu k počítačovému programu, potažmo redakčnímu systému, který by byl chráněn Autorským zákonem, mohl řešit právě prostřednictvím výkladu definice počítačového programu obsažené v odůvodnění Směrnice 2009/24/ES. Tím se dostávám k tomu nejdůležitějšímu – za určitých podmínek, které jsou stanoveny v Autorském zákoně, může počítačový program požívat autorskoprávní ochrany podle Autorského zákona, potažmo Směrnice 2009/24/ES.

---

⁴⁴ Soulad českého právního řádu se Směrnicí 2009/24/ES je shledán v Obecné části, oddílu III., bodu 8. Důvodové zprávy k novele autorského zákona č. 228/2014. Přičemž v době mezi vydáním Směrnice 2009/24/ES a novelou č. 228/2014 nedošlo k žádným změnám, které by reflektovaly Směrnicí 2009/24/ES, z čehož plyne, že již v době vydání Směrnice 2009/24/ES byl český právní řád v souladu se Směrnicí 2009/24/ES. In: Beck-online [právní informační systém]. [cit. 13. 2. 2017]. Dostupné z: beck-online.cz

4.2. Redakční systém jako autorské dílo (počítačový program)

Nežli se pustím do rozboru jednotlivých podmínek, které jsou Autorským zákonem na redakční systém jako počítačový program kladeny z důvodu autorskoprávní ochrany, pokládám nejprve za vhodné představit čtenářům této práce stručně historii vývoje počítačových programů jako takových, a to ve světle jejich autorskoprávní ochrany.

4.2.1. Ochrana počítačového programu v historickém kontextu

Kolébkou počítačových programů se staly v druhé polovině dvacátého století Spojené státy americké, když přelom v rozvoji počítačových programů zaznamenala společnost IBM, která se v prosinci roku 1968 rozhodla oddělit software od hardwaru a prodávat je odděleně.⁴⁵ Jak se ukázalo později, jednalo se o velmi významné a důležité rozhodnutí, které vyústilo až ve vznik „softwarového průmyslu“.⁴⁶ Se vznikem tolik specifického odvětví průmyslu pro tehdejší dobu bylo třeba zajistit ochranu autorům počítačových programů, a též počítačovým programům samotným, které se daly velmi snadno okopírovat, čímž by přišlo vniveč velké množství investovaného času, energie a v neposlední řadě také finančních prostředků – pojem „počítačový program“ byl celosvětově tehdejšímu právu naprosto cizí, což činilo aplikační praxi nemalé obtíže. Právě okolnosti z přelomu 60. a 70. let dvacátého století vedly k otevření debaty na úrovni Světové organizace duševního vlastnictví, jejímž výsledkem bylo stěžejní rozhodnutí pro další vývoj a to, že se na počítačové programy bude vztahovat ochrana jako na literární díla.⁴⁷ To znamenalo, že se na ochranu počítačových programů užije Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl z roku 1886, která byla

---

⁴⁵ RUSTAD, Michael. *Software licensing: principles and practical strategies*. New York: Oxford University Press, 2010, str. 10.

⁴⁶ GALLER, Bernard A. *Software and intellectual property protection: copyright and patent issues for computer and legal professionals*. Westport, Conn.: Quorum Books, 1995, str. 102.

⁴⁷ Viz Vzorová ustanovení k ochraně počítačových programů WIPO z roku 1978, která ovšem nakonec nebyla přijata.

naposledy revidována v roce 1971 v Paříži⁴⁸. K obdobnému závěru dospěla ve Spojených státech amerických také „National Commission on New Technological Uses of Copyrightable Works“, na základě jejíhož doporučení byla ve Spojených státech amerických v roce 1980 přijata pro počítačové programy ochrana autorským právem.

Režim ochrany počítačových programů jako literárního díla není zřejmě náhodný, každý počítačový program je totiž rovněž jako literární dílo vytvořen zápisem jazyka – v případě počítačového programu je jím programovací jazyk, jenž musí být zapsán určitým, pro počítač či jiné zařízení, přímo či zprostředkovaně čitelným způsobem⁴⁹.

V souvislosti s ochranou počítačového programu jako literárního díla se zejména v počátcích jejich právní ochrany objevily otázky, jaká forma vyjádření jejich zápisu požívá autorskoprávní ochrany. Tedy zdali je takovým vyjádřením pouze zdrojový či strojový kód nebo zda oba způsoby vyjádření počítačového programu. Tato otázka byla kupříkladu řešena ve Spojených státech amerických v právní věci *Williams Electronics, Inc. v. Artic Int'l, Inc.*⁵⁰, a to roku 1982. V daném případě společnost Artic Int', Inc. okopírovala videohru společnosti Williams Electronics, Inc., a to prostřednictvím strojového kódu, který se stal součástí elektronických komponent prodávaných společností Artic Int', Inc., které umožňovaly spuštění této videohry v naprosto identickém provedení. Společnost Artic Int'l, Inc. se hájila, že nekopírovala zdrojový kód a použila pouze strojový kód, kterým je pouze sled instrukcí a příkazů přímo použitelných pro počítač. Odvolací soud, kam se až zmiňovaný spor dostal, se však s tímto argumentem jednoznačně vypořádal s tvrzením, že strojový kód je pouze jedním z možných vyjádření kódu zdrojového, a proto se vztahuje ochrana také na něj. S tímto názorem se lze plně ztotožnit, neboť v opačném případě by se mohl stát strojový kód prostředkem, kterým by bylo možné obejít autorskoprávní ochranu počítačového programu jako literárního díla, což by jistě nebylo žádoucí.

---

⁴⁸ V práci dále jen jako „Bernská úmluva“.

⁴⁹ Odvíjí se to od skutečnosti, zda je daný programovací jazyk kompilovaný či interpretovaný.

⁵⁰ Spojené státy americké. *Williams Electronics, Inc. v. Artic Int'l, Inc.* ze dne 2. 8. 1982, 685 F.2d 870. In: JUSTIA US Law [právní informační systém]. [cit. 13. 2. 2017]. Dostupné z: law.justia.com

Ochrana počítačového programu jako literárního díla podle Bernské úmluvy byla zakotvena ve dvou zásadních multilaterálních mezinárodních smlouvách, kterými je ČR vázána a jimiž jsou:

- Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví z roku 1994 (označována též jako „TRIPS“)⁵¹ – ochrana počítačového programu ve zdrojovém nebo strojovém kódu jako literárního díla je deklarována v čl. 10 – je zde tedy prezentován shodný názor, jaký se již objevil v roce 1982 ve výše uvedeném případě
- Smlouva světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském z roku 1996 (označována též jako „WCT“)⁵² – ochrana počítačového programu jako literárního díla je deklarována v čl. 4

Vedle mezinárodních smluv se ochrana počítačového programu jako literárního díla podle Bernské úmluvy prosadila rovněž na úroveň komunitárního práva EU – přičemž prostřednictvím Směrnice 91/250/EHS, která byla nahrazena Směrnicí 2009/24/ES, se výše uvedená ochrana počítačového programu promítla také do Autorského zákona, kde je prezentována zejména v ustanovení § 65 odst. 1 v následujícím znění:

„Počítačový program, bez ohledu na formu jeho vyjádření, včetně přípravných koncepčních materiálů, je chráněn jako dílo literární.“

Abych shrnul výše uvedené, bylo prvně zapotřebí stanovit právní režim ochrany počítačového programu a až poté mohly být stanoveny podmínky, za kterých mohl být zvolený právní režim ochrany počítačového programu uplatňován.

Než přistoupím k jednotlivým podmínkám, za kterých lze uvažovat o autorskoprávní ochraně počítačového programu, sluší se po uvedení stěžejních mezinárodních smluv a směrnic EU zmínit také o skutečnosti, že je autorskoprávní ochrana v obecné rovině garantována též na úrovni ústavního pořádku. Je tomu tak konkrétně v čl. 34 odst. 1 Listiny základních práv a svobod⁵³, ve kterém se počítá

---

⁵¹ Dále v práci jen jako „TRIPS“.

⁵² Dále v práci jen jako „WCT“.

⁵³ Česká republika. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů. In: Beck-online [právní informační systém]. [cit. 15. 2. 2017]. Dostupné z: beck-online.cz

s existencí zákona, jenž má chránit práva k výsledkům duševní tvůrčí činnosti. Tímto zákonem je pochopitelně Autorský zákon, který mimo úpravu práv k výsledkům duševní tvůrčí činnosti musí prvně stanovit podmínky, za nichž lze o autorskoprávní ochraně konkrétního díla vůbec uvažovat. Stanovení předpokladů za účelem určení, zdali se jedná o autorské dílo či nikoliv, nám podává § 2 AutZ. Odstavec 1 zmíněného ustanovení obsahuje obecné vymezení autorského díla a zní:

„Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoliv objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam. [...]“⁵⁴

Aby se stal redakční systém autorským dílem dle výše uvedené obecné definice autorského díla (generální klauzule), je zjevné, že by musel splňovat základní pojmové znaky z této obecné definice vyplývající. Zásadní jsou podle mého názoru dvě základní podmínky. První z nich je jedinečnost výsledku duševní tvůrčí činnosti a druhou je vyjádření výsledku této činnosti v objektivně vnímatelné podobě. Aspekt jedinečnosti je však ve vztahu k počítačovým programům dosti problematický. Do českého právního řádu pro ochranu počítačových programů, které většinou nedosahují takové kvalitativní úrovně tvůrčí činnosti, byla provedena zásadní transpozice evropské právní úpravy kritéria původnosti (vyplývající ze Směrnice 2009/24/ES). Shora uvedené vybrané pojmové znaky autorského díla detailně rozeberu v následujících částech práce.

4.2.2. Jedinečnost nebo původnost výsledku duševní tvůrčí činnosti autora

Jak jsem již uvedl výše, jedinečnost výsledku tvůrčí činnosti autora je ve vztahu k počítačovým programům obecně velmi problematická. Hlavním důvodem je skutečnost, že požadavek jedinečnosti je chápán jako určité kvantitativní kritérium objemu vynaložené tvůrčí individuality⁵⁵, což je z povahy počítačového programu, a

---

⁵⁴ Dále v práci také označení jako „generální klauzule“.

⁵⁵ TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 19.

především ze způsobu a pravidel jeho zápisu, velmi těžko představitelné. Nadto by to také znamenalo, že by mohl existovat pouze jeden počítačový program s funkcemi, které by již žádný jiný program, jenž by chtěl požívat autorskoprávní ochrany, mít nemohl – tato varianta je v praxi velmi ojedinělá. Taková situace by vedla k principu formálnosti a priority, protože by každý, kdo by takový program vytvořil, chtěl získat jistotu, že bude takovému programu zaručena ochrana před tvorbou počítačových programů se stejnými funkcionalitami, což je pro kontinentální systém autorského práva nemyslitelné.⁵⁶ Jsem toho názoru, že podmínka jedinečnosti výsledku tvůrčí činnosti autora je pro redakční systém webových stránek právě tím případem, kdy by mohl existovat pouze jeden takový počítačový program, který by byl pod autorskoprávní ochranou. Slovní spojení „redakční systém“ totiž označuje počítačový program, jenž nese takové označení právě pro své vlastnosti a funkce, které jsou pro všechny prvky v množině, která je tvořena redakčními systémy, obdobné, ne-li také v určitém rozsahu shodné. Těžko lze tedy podle mého názoru uvažovat o ochraně redakčního systému jako autorského díla dle výše uvedené obecné zákonné definice, ve které musí být splněno kritérium jedinečnosti.

Jak již bylo uvedeno transpozicí komunitárního práva do § 2 odst. 2 AutZ bylo pro počítačové programy zakotveno kritérium původnosti, které tímto rozšiřuje předmět autorskoprávní ochrany také na počítačové programy, které nedosahují kritéria jedinečnosti, ale pouze kvantitativně nižšího stupně objemu vynaložené tvůrčí činnosti, tedy původnosti. Pro počítačové programy, ale také pro jiná díla⁵⁷, se v Autorském zákoně uplatňuje právní fikce, která jim zaručí shodnou míru autorskoprávní ochrany, jako je stanovena pro díla autorská, u nichž se uplatňuje shora uvedené kritérium jedinečnosti. Generální klauzule je pro počítačové programy nahrazena v určitém rozsahu ustanovením *lex specialis* v § 2 odst. 2 AutZ:

---

⁵⁶ TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 36.

⁵⁷ Autorský zákon (ustanovení § 2 odst. 2) neaplikuje právní fikci pouze ve vztahu k počítačovým programům, ale rovněž k databázím a fotografiím.

„Za dílo se považuje též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvorem. [...] Jiná kritéria pro stanovení způsobilosti počítačového programu [...] se neuplatňují. [...]“

Mohu tedy shrnout, že je to právě kritérium původnosti, které je zásadní ve vztahu k ochraně počítačových programů.

Původnost počítačového programu je v literě zákona vnímána jako výtvor vlastní duševní činností autora – v našem případě tedy programátora. Zde bych chtěl zdůraznit, že je to právě programátor, kdo požívá jako autor počítačového programu autorskoprávní ochrany v nejvyšší možné míře, což se také pro jeho osobu pozitivně promítne v rozsahu aktivní věcné legitimace k uplatnění nároků z ohrožení či porušení autorských práv zejména v občanském soudním řízení.⁵⁸ Ačkoliv kritérium původnosti rozšiřuje předmět autorskoprávní ochrany počítačových programů, také ono má své nepřeklenutelné meze. Za původní totiž nelze považovat prosté rutinní počítačové programy, které ani není možné vytvořit jiným způsobem. Mohou jimi být kupříkladu programy na výpočet určitých fyzikálních veličin a jevů⁵⁹, které jsou předurčeny samotnou exaktní podstatou fyzikální vědy. Přímým rozporem s kritériem původnosti (originality) je však prosté okopírování zdrojového kódu, které je naprosto nepřípustné – vznikl by tak zcela totožný program jak v dimenzi zápisu kódu, tak i v dimenzi grafického uživatelského rozhraní. Je však znova záhodno uvést, že český právní řád nevyžaduje individuální charakter počítačového programu, protože tímto umožňuje vytvoření většího množství počítačových programů se shodnou funkcionalitou, což je podstatou právní úpravy v EU i v ČR.

Samotné kritérium původnosti je výlučně spjato s osobou programátora⁶⁰, který konkrétní počítačový program vlastní duševní činností vytvořil – je tedy nutné, aby se projevila programátorova originální (ve smyslu původní) tvůrčí činnost namísto

---

⁵⁸ Rozsah aktivní věcné legitimace programátora, jakožto autora počítačového programu, pro občanské soudní řízení nalezneme v ustanovení § 40 AutZ.

⁵⁹ CHALOUPKOVÁ, Helena. *Autorský zákon: komentář*. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy komentáře, str. 7.

⁶⁰ Pouze programátor jako fyzická osoba, která počítačový program vytvořila, může být dle ustanovení § 5 odst. 1 AutZ autorem takového počítačového programu. A contrario lze dovést, že autorem nemůže být nikdy právnická osoba.

pouhého okopírování zdrojového kódu jiného počítačového programu. Při hodnocení původnosti je tak proto vedle právního posouzení zejména zapotřebí užití mimoprávního znaleckého zkoumání, jehož cílem bude stanovit míru podobnosti dvou počítačových programů – in concreto jejich zdrojových kódů – s vynesemím závěru, v podobě znaleckého posudku znalce z oboru IT, který potvrdí či vyvrátí domněnku, že zkoumaný počítačový program vznikl pouze vytvořením kopie zdrojového kódu jiného počítačového programu a postrádá tak onu původnost a tím také autorskoprávní ochranu. S ohledem na tuto skutečnost se tedy bude jednat vždy o skutkovou otázku, pro kterou se v obecné právní nauce vžil termín – *quaestio facti*.⁶¹ Dle odstavce 8 odůvodnění Směrnice 2009/24/ES, který je transponován v ustanovení § 2 odst. 2 AutZ, by se při posuzování, zdali se jedná o původní počítačový program či nikoliv, neměla uplatňovat žádná kvalitativní hodnocení nebo posuzování estetických vlastností předmětného počítačového programu. Tímto je dle mého názoru stanovena i hranice objemu vynaložené tvůrčí individuality; předchází se tím situaci, kdy by se při posuzování původnosti mohlo snadno sklouznout zpět ke kritériu jedinečnosti, což by bylo v rozporu s právní úpravou ČR i EU. Také jsem dále toho názoru, že nám výklad znění odstavce 8 odůvodnění Směrnice 2009/24/ES připomíná a zdůrazňuje podstatu ochrany počítačového programu, která se vztahuje na zdrojový či strojový kód programátorem vytvořeného programu, čímž také vymezuje základní pole působnosti pro znalce k vypracování znaleckého posudku, kterým by bylo zjištěno, zdali je počítačový program původní či jeho pouhou kopií.

Velmi důležitá je v kontextu kritéria původnosti otázka, v jakém rozsahu se autorskoprávní ochrana počítačového programu uplatňuje. Skutečnost, že je počítačový program chráněn jako literární dílo, a tudíž se autorskoprávní ochrana vztahuje na samotný zápis počítačového programu ve zdrojovém, ale i strojovém kódu, jsem již prezentoval výše na právním sporu *Williams Electronics, Inc. v. Artic Int'l, Inc.* Otázka rozsahu ochrany proto není toliko sporná ve vztahu ke kopírování zdrojového či strojového kódu, ale hlavně k tvorbě nového počítačového programu, jenž okopíruje základní strukturu, funkce a základní atributy původního programu bez jakékoliv vazby na okopírování originálního zdrojového či strojového kódu – v anglicky psané literatuře

---

⁶¹ TELEEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 35.

se v této souvislosti hovoří o „non-literal aspects“⁶² či „non-literal elements“⁶³ – jedná se o přístup, při němž není diskutovaným předmětem ochrany autorského práva pouze textová složka „literárního díla“ (tedy zdrojový či strojový kód počítačového programu), ale stěžejní pozornost je soustředěna na shora uvedené abstraktní prvky počítačového programu. V kontextu „non-literal elements“ je velmi zajímavé, jakým směrem se vyvíjela rozhodovací praxe soudů ve Spojených státech amerických a ve Velké Británii.

Jak jsem již uvedl výše, Spojené státy americké se staly kolébkou softwarového průmyslu, a proto není k podivu, že první rozhodnutí soudů ve věci počítačových programů pocházejí právě odtud. Za jedno z prvních rozhodnutí v problematice „non-literal elements“, jež vytvořilo základ pro další vývoj rozhodovací praxe ve Spojených státech amerických, která je oproti ostatním státům světa velmi bohatá, je považováno rozhodnutí United States Court of Appeals ze dne 4. 8. 1986 ve sporu *Whelan Associates, Inc. v. Jaslow Dental Laboratory, Inc.*⁶⁴, jehož předmětem byl počítačový program žalovaného (Jaslow Dental Laboratory, Inc.). Tento počítačový program okopíroval takřka celou strukturu a uspořádání počítačového programu žalobce (Whelan Associates, Inc.) za současného nedotčení zdrojového či strojového kódu – bylo tedy zapotřebí stanovit meze předmětu autorskoprávní ochrany, které by určily, jaké prvky „non-literal elements“ ještě požívají ochrany, a na které již ochrana nedopadá. Rozhodnutí je významné pro snahu soudu vytvořit univerzální metodologii pro oddělení chráněných a nechráněných abstraktních prvků, které nejsou přímo zapsány ve formě zdrojového či strojového kódu – tedy takové spory, jejichž předmětem jsou právě „non-literal elements“. Pro soudem vynesenu metodu, při níž by bylo zjištěno, že bylo neoprávněně zasaženo do autorských práv, bylo zapotřebí určit, zda došlo k převzetí

---

⁶² STOKES, Simon. *Digital copyright: law and practice*. Fourth edition. Oxford: Hart Publishing, 2014, str. 116.

⁶³ GALLER, Bernard A. *Software and intellectual property protection: copyright and patent issues for computer and legal professionals*. Westport, Conn.: Quorum Books, 1995, str. 91 nebo APLIN, Tanya Frances. *Copyright law in the digital society: the challenges of multimedia*. Portland, Or.: Hart Publishing, 2005, str. 40.

⁶⁴ Spojené státy americké. *Whelan Associates, Inc. v. Jaslow Dental Laboratory, Inc.* ze dne 4. 8. 1986, 797 F.2d 1222. In: JUSTIA US Law [právní informační systém]. [cit. 15. 3. 2017]. Dostupný z: law.justia.com

pouhé myšlenky nebo jejího konkrétního vyjádření – v zahraniční literatuře se můžeme setkat s označením této metody jako „bright-line test“⁶⁵. V kontextu výše uvedeného poté soud v rozhodnutí stanovil, že se za myšlenku považují funkce a účel počítačového programu, jež v tomto ohledu nemohou být chráněny autorským právem. Chráněno naopak bude vše, co není nezbytné pro dosažení takových funkcí a účelu počítačového programu. Rovněž bylo soudem doplněno a zdůrazněno, že taková metoda může být užitá pouze ve vztahu k dílům, která mají konkrétní účelové určení – jako tomu je v případě počítačových programů. Pokud bych aplikoval popsání rozhodnutí na naši aktuální právní úpravu, mohl bych shrnout, že by jím byly stanoveny hranice pro posuzování toho, jaké prvky lze vždy považovat za původní, a které nikoliv. Ve vztahu k redakčnímu systému by pak konkrétně za původní byl považován vždy jeho hlavní účel, jímž je snadná správa webových stránek a jeho funkce, které se mohou lišit v závislosti na skutečnosti, jaký typ webových stránek má být spravován. Nutno ovšem zdůraznit, že by tak nebylo bez dalšího, ale pouze za předpokladu, že by nebyl okopírován zdrojový či strojový kód.

Na rozhodnutí, jehož výstupem byl „bright-line test“, navázalo v roce 1992 rozhodnutí United States Court of Appeals v právní věci *Computer Associates International v. Altai, Inc.*⁶⁶, v němž byl předmět sporu velmi podobný jako v předchozím popsání rozhodnutí – existovala zde shoda dvou různých počítačových programů ve svých abstraktních prvcích (non-literal elements), aniž by došlo k okopírování zdrojového či strojového kódu. V tomto rozhodnutí soud využil metodologický základ z předchozího uvedeného případu, kterým bylo rozlišení pouhé myšlenky od jejího vyjádření. Samotnou metodologii, prostřednictvím které bude takové rozlišení realizováno, ovšem zvolil odlišně s důrazem na větší preciznost s tvrzením, že metodologie z předchozího uvedeného případu nebyla zcela dostačující. United States Court of Appeals zvolená metoda měla tři fáze a byla podle nich pojmenována jako „abstraction – filtration – comparison test“ (dále též „metoda

---

⁶⁵ HOLTON, Nicholas A. Google, Inc. v. Oracle America, Inc.: Supreme court declines to review reversal of landmark API copyright decision. *LOYOLA Law Review*. 2016, 62, str. 213. Dostupný v databázi HeinOnline.

⁶⁶ Spojené státy americké. *Computer Associates International v. Altai, Inc.* ze dne 22. 6. 1992, 982 F.2d 693. In: JUSTIA US Law [právní informační systém]. [cit. 15. 3. 2017]. Dostupný z: law.justia.com

abstrakce – filtrace – srovnání“). Soud vycházel ze skutečnosti, že počítačový program je tvořen vícero myšlenkami a jejich vyjádřeními, které musí být ze zdrojového kódu znalcem z oboru kybernetiky abstrahovány, aby mohly být v další fázi zredukovány na ty, které požívají autorskoprávní ochrany. Pro filtraci je v dané metodologii důležité, zda mohou jednotlivé abstrahované prvky počítačového programu být vyjádřeny v původní (originální) podobě či zda je jejich vyjádření omezeno určitými determinanty (efektivita řešení, externí faktory, apod.) – pokud má abstrahovaný prvek způsobnost být vyjádřen různými původními cestami a není omezen pouze na určitou podobu, pak filtrací projde až do závěrečné fáze této metody. V posledním kroku soudem vytvořené metodologie budou následně zredukovány prvky obou posuzovaných počítačových programů porovnány, aby mohl být vyneseno závěr, zda došlo k neoprávněnému zásahu do autorských práv k počítačovému programu či nikoliv. Popsaná metoda byla odbornou veřejností přijata a v dalších soudních sporech aplikována s tím, že překonala nedostatečnou metodu, jež byla vynesena v rozhodnutí *Whelan Associates, Inc. v. Jaslow Dental Laboratory, Inc.*⁶⁷

Jedním z mnoha sporů, v němž byla metoda „abstrakce – filtrace – srovnání“ užitá, byl právní spor *Google, Inc. v. Oracle America, Inc.*, který vznikl, jakmile společnost Google, Inc. vytvořila novou verzi operačního systému Android, která obsahovala část zdrojového kódu platformy Java, která byla původně vyvíjena společností Sun Microsystems, Inc., jež se později sloučila s Oracle America, Inc. Tento případ je také velmi zajímavý ve vztahu k požadavku původnosti počítačového programu, a to s ohledem na skutečnost, že je předmětem sporu okopírovaná část zdrojového kódu, jež pochází z objektově orientovaného programování⁶⁸

---

⁶⁷ HOLTON, Nicholas A. *Google, Inc. v. Oracle America, Inc.: Supreme court declines to review reversal of landmark API copyright decision.* *LOYOLA Law Review*. 2016, 62, str. 214-215. Dostupný v databázi HeinOnline.

⁶⁸ Jedná se o přístup při vývoji počítačových programů, při němž se pro zjednodušení programování užíje objektově orientovaného programovacího jazyka, prostřednictvím něhož jsou vytvářeny určité objekty, které se při dalším vývoji již nemusí znova vytvářet. Takto vzniklé objekty se dají dále přizpůsobovat či se mohou použít jako základ složitějších programovacích struktur. U programovacích jazyků, které nejsou objektově orientované, se objekty označují mezi programátory jako „knihovna“. (viz JANSKA, Lukáš a Petr OTEVŘEL. *Právní aspekty tvorby software. Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C.H. Beck, 2006, 14.(13), str. 465).

v programovacím jazyce Java.⁶⁹ Nabízí se zde tedy otázka vysoce aktuální také pro český právní řád, do jaké míry lze považovat počítačový program, jenž byl výtvořem objektově orientovaného programování, za původní. V popisovaném právním sporu si ještě na odpověď budeme muset počkat, protože doposud řízení nebylo pravomocně skončeno. Obecně lze konstatovat, že je velmi těžké na tuto otázku najít jednoznačnou odpověď, neboť se bude odvíjet od jednotlivých skutkových okolností daných případů. Jsem však toho názoru, že pokud dojde k převzetí celé části objektu včetně způsobu uskutečňování jeho interakce s ostatními objekty, pak by došlo k porušení autorských práv, a to s ohledem na to, že lze interakci s ostatními objekty, tedy funkcionalitu, zpravidla realizovat různými zápisy zdrojových kódů a není zde pouze jedna cesta, kterou se musí programátor vydat. Budou-li naopak jen a pouze užity již vytvořené objekty k tomu určeného programovacího jazyka, které usnadní programátorovi činnost, jsem přesvědčen, že by k narušení autorskoprávní ochrany nedošlo, neboť takto extenzivní přístup by chránil rovněž samotný programovací jazyk.

Co se týče rozhodovací praxe ve Velké Británii, tak mezi první rozhodnutí v problematice kopírování „non-literal aspects“ patří rozhodnutí z roku 1993 v právní věci *John Richardson Computers Ltd v. Flanders*⁷⁰, které aplikovalo na skutkové okolnosti zmíněného případu metodu „abstrakce – filtrace – srovnání“. Nutno ovšem dodat, že aplikace této metody ve Velké Británii vzbudila spíše negativní ohlasy⁷¹, které však neměly dlouhého trvání. Již v roce 1994 bylo kritizované rozhodnutí překonáno rozhodnutím v právní věci *Ibcos Computers Ltd. v. Barclays Mercantile Highland Finance Ltd.*⁷², v němž bylo stanoveno, že nelze bez dalšího užít metodu „abstrakce – filtrace – srovnání“, která byla vytvořena na podkladě jiného právního řádu. I přes

---

⁶⁹ HOLTON, Nicholas A. Google, Inc. v. Oracle America, Inc.: Supreme court declines to review reversal of landmark API copyright decision. *LOYOLA Law Review*. 2016, 62, str. 197. Dostupný v databázi HeinOnline.

⁷⁰ Velká Británie. *John Richardson Computers Ltd v. Flanders*, FSR 497, [1993] 26 IPR 367. [cit. 19. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/copyright-law/copyright-infringement-patents.php>

⁷¹ STOKES, Simon. *Digital copyright: law and practice*. Fourth edition. Oxford: Hart Publishing, 2014, str. 118.

⁷² Velká Británie. *Ibcos Computers Ltd. v. Barclays Mercantile Highland Finance Ltd.*, [1994] FSR 275. [cit. 19. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/copyright-law/copyright-infringement-patents.php>

rozdílnost přístupu bylo v obou případech indikováno, že nelze autorskoprávní ochranu počítačového programu vztahovat také na grafické uživatelské rozhraní. Takový přístup se později ukázal jako nadčasový, neboť byl později nejedním významným rozhodnutím potvrzen.

Jedním z takových bylo rozhodnutí z 30. července 2004 ve věci *Navitaire Inc. v Easyjet Airline Co. and BulletProof Technologies Inc.*⁷³, které zaujalo, co do rozsahu ochrany „non-literal elements“, do té doby nevídaný přístup. England and Wales High Court (Chancery Division) v dané věci rozhodl, že není možné subsumovat pod autorskoprávní ochranu počítačového programu jeho grafické uživatelské rozhraní se všemi svými vstupy a výstupy, jimiž je tvořeno. Takový přístup však platí pouze za předpokladu, že bylo převzato bez jakéhokoliv přístupu ke zdrojovému kódu nebo bez užití dekompile⁷⁴ počítačového programu. Soud odůvodnil své rozhodnutí tím, že pokud bude grafické uživatelské rozhraní převzato, bude převzata pouze jeho myšlenka a nikoliv jeho vyjádření ve zdrojovém kódu. V rozhodnutí rovněž stálo, že se shora uvedený přístup aplikuje také na samotné funkce počítačového programu. Soud tedy tímto rozhodnutím jasně stanovil, že se autorskoprávní ochrana počítačových programů nevztahuje na „non-textual copying“. Rozhodnutí v popisovaném sporu jasně ukázalo, že se od extenzivního pojetí ochrany počítačových programů zahrnující také „non-literal elements“, začne vývoj rozhodovací praxe ve Velké Británii ubírat směrem k restriktivnímu výkladu autorskoprávní ochrany počítačových programů, který zahrnuje pouze zdrojový či strojový kód, když byl vývoj směrem k restriktivnímu výkladu ochrany počítačových programů později posvěcen rovněž Soudním dvorem EU.⁷⁵ Významnost zmiňovaného rozhodnutí byla navíc zvýrazněna skutečností, že na

---

⁷³ Velká Británie. *Navitaire Inc. v. Easyjet Airline Co. and BulletProof Technologies Inc.*, [2004] EWHC 1725 (Ch) (30. 7. 2004). In: BAILII [právní informační systém]. [cit. 19. 3. 2017]. Dostupný z: <http://www.bailii.org/>

⁷⁴ Jedná se o proces, při němž je strojový (binární) kód počítačového programu zpětně překládán do zdrojového kódu (viz ZBRÁNEK, Lukáš. *Právní aspekty zpětné analýzy počítačových programů*. *Revue pro právo a technologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, 3(6), str. 57).

⁷⁵ Evropská unie. *Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 2. 5. 2012, ve věci C-406/10: SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd.* In: CURIA [právní informační systém]. [cit. 17. 3. 2017]. Dostupný z: curia.europa.eu

uvedené rozhodnutí odkázal také Generální advokát Soudního dvora EU ve svém stanovisku k věci C-406/10: SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd.⁷⁶

Přes stručný popis vývoje rozhodovací praxe ve Spojených státech amerických, které byly u zrodu softwarového průmyslu, a vývoje rozhodovací praxe ve Velké Británii, jsem se dostal ke sporu řešenému rovněž na území Velké Británie, jehož rozhodnutí zatím mohlo doposud nejvíce ovlivnit vývoj autorskoprávní ochrany počítačových programů na území EU, potažmo na území ČR – tímto rozhodnutím je již výše uvedené vyřešení předběžné otázky Soudním dvorem EU ve věci C-406/10: SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd.⁷⁷ Ano, rozhodnutí o předběžné otázce, kterou Soudnímu dvoru EU předložil britský High Court of Justice⁷⁸, sice stanovilo jasný diskurs na poli vývoje počítačových programů, čímž jistě tento vývoj nemalou měrou ovlivnil, je ovšem zapotřebí souběžně zdůraznit, že Soudní dvůr EU nevyužil jedinečné šance vnést světlo do komplexní problematiky tvorby počítačových programů (mimo jiné také ve vztahu k jejich původnosti), kterážto doposud, jak jsem měl možnost prezentovat na výše uvedených případech, nebyla uspokojivě a konzistentně v průběhu několika minulých dekád vyřešena.

Pro účely této části práce postačí, když se ve skutkových okolnostech tolik významného případu omezím na jednu ze složek⁷⁹ předmětného sporu, jíž je počítačový program a jeho funkcionalita. Společnost World Programming Ltd. vydala na trh konkurenční produkt, jenž velmi zdařile, bez přístupu ke zdrojovému kódu či dekompile, napodobil produkt společnosti SAS Institute Inc. – věrná kopie vznikla za důkladného studování všech funkcí původního počítačového programu. V souvislosti

---

⁷⁶ Evropská unie. Stanovisko Generálního advokáta Yvese Bota k věci C-406/10: SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd., ze dne 29. 11. 2011, bod 54. In: CURIA [právní informační systém]. [cit. 17. 3. 2017]. Dostupný z: curia.europa.eu

⁷⁷ Evropská unie. Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 2. 5. 2012, ve věci C-406/10: SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd. In: CURIA [právní informační systém]. [cit. 17. 3. 2017]. Dostupný z: curia.europa.eu

⁷⁸ Evropská unie. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná High Court of Justice (Chancery Division) (Anglie a Wales) ze dne 11. 8. 2010 ve věci C-406/10: SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd. In: CURIA [právní informační systém]. [cit. 17. 3. 2017]. Dostupný z: curia.europa.eu

⁷⁹ Vedle počítačového programu a jeho funkcionality byly předmětem sporu dále: datová struktura počítačového programu, vlastní programovací jazyk a manuály k počítačovému programu.

s touto skutečností formuloval britský High Court of Justice první a druhou dílčí otázku k Soudnímu dvoru EU (celkem bylo položeno devět dílčích otázek). První otázka byla formulována obecně a zněla ve smyslu, zdali je možné chránit funkce počítačového programu, které byly okopírovány konkurentem bez přístupu ke zdrojovému kódu původního programu, s ohledem na znění článku 1 odstavce 2 Směrnice 2009/24/ES, když je počítačový program chráněn jako literární dílo. Tato otázka již byla nejednou na půdě Velké Británie řešena⁸⁰ a nutno dodat, že se stejným výsledkem jako právě v předmětném sporu, pro nějž se britský High Court of Justice dotazoval Soudního dvora EU. Domnívám se proto, že si tím chtěl britský High Court of Justice připravit půdu pro druhou dílčí otázku, ve které vyjmenoval řadu determinantů, které by případně mohly ovlivnit odpověď na dílčí otázku číslo jedna. Těmito determinanty, jež budu z druhé dílčí otázky parafrázovat, jsou – povaha nebo rozsah funkčnosti původního programu, povaha nebo rozsah odbornosti, úsudku a práce, jež byly autorem při vytváření funkcí původního programu vynaloženy (je zde patrný zřejmý projev jedné ze základních zásad britského autorského práva „skill and labour“), míra podrobnosti, s níž byly funkce původního programu okopírovány a konečně skutečnost, že bylo zkoumání zdrojového kódu původního počítačového programu v rozsahu, jenž přesahuje míru nezbytnosti pro zjištění jeho funkcí a takováto část zkoumání zdrojového kódu byla užita rovněž v konkurenčním programu. Skrze druhou dílčí otázku tak britský High Court of Justice otevřel Soudnímu dvoru EU dveře do samotného jádra této problematiky. Tato možnost k učinění významného kroku, jenž by vyjasnil shora uvedenou problematiku, ovšem ze strany Soudního dvora EU nebyla využita, když se omezil na minimalistický koncept rozhodnutí, kterým nepřiznal funkcím počítačového programu autorskoprávní ochranu dle Směrnice 2009/24/ES, avšak bez zodpovězení na dílčí otázku číslo dvě, která směřovala ke zjištění skutečností majících na rozhodnutí o ochraně funkcí počítačového programu vliv. Alespoň však bylo tímto rozsudkem jasně a zřetelně vymezeno pole, v němž se bude uplatňovat kritérium původnosti, přičemž je záhodno dodat, že rozsah zmíněného uplatňování kritéria původnosti je Soudním

---

⁸⁰ Velká Británie. Navitaire Inc. v. Easyjet Airline Co. and BulletProof Technologies Inc., [2004] EWHC 1725 (Ch) (30. 7. 2004) In: BAILII [právní informační systém]. [cit. 19. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.bailii.org/> nebo Velká Británie. Nova Productions Ltd. v. Mazooma Games Ltd. & Ors. [2007] EWCA Civ 219 (14. 3. 2007). In: BAILII [právní informační systém]. [cit. 19. 3. 2017] Dostupné z: <http://www.bailii.org/>

dvorem EU vykládán značně restriktivně, neboť se vztahuje pouze na zdrojový či strojový kód počítačového programu.⁸¹

Ze všech shora uvedených případů vyplývá ve vztahu k původnosti počítačového programu, potažmo redakčního systému, diskurs, jenž pro zjištění kritéria původnosti musí rozlišit myšlenku samotnou od jejího vyjádření. Kritérium původnosti ve smyslu autorskoprávní ochrany totiž můžeme hodnotit pouze u vyjádření myšlenky a nikoliv u myšlenky samotné. Určité nuance ve shora uvedeném diskursu pak můžeme vnímat v metodách a přístupech, které se vyvíjely v čase a v místě svého vzniku. Zatímco ve Spojených státech amerických je až do současnosti ve větším či menším rozsahu využívána výše popsaná metoda „abstrakce – filtrace – srovnání“⁸², v jejímž pozadí stojí do určité míry ochrana vložených investic do vývoje počítačových programů, tak na území EU je ve světle rozhodnutí ve věci *SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd.* vnímán rozsah, v němž se posuzuje původnost počítačových programů, restriktivně na zdrojový či strojový kód jako formy vyjádření počítačového programu, a to bez nutnosti aplikace jakýchkoliv metod. Tento přístup byl Soudním dvorem EU zvolen ve prospěch technického pokroku a průmyslového rozvoje s tím, že by podle názoru Soudního dvora EU opačná situace vedla k monopolizaci myšlenek.⁸³

Ze shora uvedených případů tak lze v nastoleném diskursu rozlišování myšlenky a jejího vyjádření abstrahovat dva základní přístupy. Zatímco první přístup, který zvolil Soudní dvůr EU ve výše uvedeném případě, je motivován podporou obchodní soutěže vedoucí k technickému pokroku a rozvoji softwarového průmyslu, tak na druhé straně (v USA) je znatelný přístup vedoucí k ochraně vložených investic do vývoje počítačových programů. Dle mého názoru není ani jeden z výše uvedených přístupů v čisté podobě žádoucí – kde se objeví absence soutěže v softwarovém průmyslu

---

⁸¹ Evropská unie. Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 2. 5. 2012, ve věci C-406/10: SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd., zejména bod 38. In: CURIA [právní informační systém]. [cit. 21. 3. 2017]. Dostupný z: curia.europa.eu

⁸² Srov. rozhodnutí odvolacího soudu ve věci Oracle America., Inc. v. Google, Inc., 750 F.3d 1339, (Fed. Cir. 2014). In: JUSTIA US Law [právní informační systém]. [cit. 21. 3. 2017]. Dostupné z: law.justia.com

⁸³ Evropská unie. Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 2. 5. 2012, ve věci C-406/10: SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd., bod 40 nebo Evropská unie. Stanovisko Generálního advokáta Yvese Bota k věci C-406/10: SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd., ze dne 29. 11. 2011, bod 57. In: CURIA [právní informační systém]. [cit. 22. 3. 2017]. Dostupný z: curia.europa.eu

zapříčiněná extenzivním pojetím autorskoprávní ochrany počítačových programů nebo v opačném případě, kde se projeví restriktivní autorskoprávní ochrana počítačových programů, která upřednostní technický pokrok před ochranou vložených investic, tam bude dle mého názoru docházet ke stagnování vývoje počítačových programů. Rozhodnutí Soudního dvora EU ve světle shora uvedeného tak považuji za správné pouze v tom směru, že vneslo relativní právní jistotu do autorskoprávní ochrany počítačových programů, poněvadž jasně stanovilo, že autorskoprávní ochrany požívá počítačový program vyjádřený ve zdrojovém či strojovém kódu. Je to právě Soudní dvůr EU, který mohl na základě hozené rukavice v podobě shora uvedené předběžné otázky najít přijatelný kompromis mezi přístupem podpory technického pokroku na straně jedné a ochranou vložených investic na straně druhé. Pokud však jde o ochranu vložených investic, ta se ve vztahu k počítačovým programům promítla v komunitární úpravě v případě tzv. zaměstnaneckých děl.⁸⁴ Jejich podstatou je ochrana vložených investic ze strany zaměstnavatele, bez kterých by často ani počítačový program nevznikl. Pro komplexní analýzu této problematiky odkazuji na část práce 4.3.1. Redakční systém jako zaměstnanecké dílo.

Na základě shora uvedeného mohu učinit závěr, že pokud programátor vytvoří redakční systém na základě zkoumání funkcí jiného redakčního systému, a to bez jakéhokoliv přístupu k jeho zdrojovému kódu (typicky v programovacím jazyce PHP) či bez dekompilace kódu strojového, pak neporuší autorská práva autora k původnímu redakčnímu systému. Pokud by programátor chtěl využít již vytvořeného zdrojového kódu (např. knihovna, plugin), pak se mu tato možnost nabízí pouze za předpokladu, že je zdrojový kód tohoto prvku šířen pod některou z permissivních veřejných licencí (např. MIT či BSD – k této problematice podrobněji část práce 2.3.1. Open source a proprietární redakční systém). Pouze za užití prvku (např. knihovna, plugin) šířeného pod permissivní veřejnou licenci může být výsledný redakční systém použit jako proprietární bez nutnosti zveřejnění jeho zdrojového kódu pod stejnou licenci, jako by tomu bylo kupříkladu u veřejné licence GNU GPL, která permissivní není. Je tedy potřeba dát si pozor na to, aby zdrojový kód, který programátor nevytvořil, ale přesto jej má v úmyslu ve svém redakčním systému využít, byl šířen pod permissivní veřejnou

---

⁸⁴ Srov. čl. 2 odst. 3 Směrnice 2009/24/ES.

licencí – samozřejmě za splnění licencí stanovených pravidel – blíže viz odkazovaná část práce. V opačném případě by došlo k porušení autorských práva autora.

4.2.3. Objektivní vnímatelnost

Abychom měli možnost seznat původnost počítačového programu, je také nutno, abychom jej mohli vnímat našimi smysly – jinými slovy, aby byl objektivně vnímatelný. Významnost této skutečnosti je vyjádřena v Autorském zákoně, v němž lze ze tří různých míst, přímo či nepřímo, dovodit, že musí být počítačový program jako autorské dílo v objektivně vnímatelné podobě, aby mohl požívat autorskoprávní ochrany.

Jak jsem již uvedl dříve v této práci, tak předně tato skutečnost plyne z generální klauzule autorského díla, která je vtělena do ustanovení § 2 odst. 1 AutZ, a to ve spojení se speciálním ustanovením v § 2 odst. 2 AutZ, které snižuje požadavky na autorské dílo za účelem autorskoprávní ochrany počítačových programů a jiných děl.

Generální klauzule jako *lex generalis* stanoví množinu podmínek, jež musí být splněny, aby mohlo dojít k autorskoprávní ochraně vytvořeného díla. Tato množina je mimo jiné ve vztahu k počítačovým programům upravena v ustanovení § 2 odst. 2 AutZ, jež je zde aplikován jako *lex specialis*. Ze shora uvedeného je tak zjevné, že pokud není podmínka objektivní vnímatelnosti výslovně obsažena v ustanovení § 2 odst. 2 AutZ, jakožto v ustanovení *lex specialis*, pak se uplatní norma *lex generalis* z generální klauzule autorského díla. Ačkoliv speciální ustanovení nikterak neupravuje podobu objektivní vnímatelnosti, mohu konstatovat, že i přes možnost jiných výkladů souhlasím s názorem některých autorů, podle kterých nelze na počítačový program užít ustanovení generální klauzule, které nám podává, že může objektivní vnímatelnost trvat pouze dočasně – taková vlastnost totiž není počítačovým programům imanentní, protože musí být počítačové programy zhmotněny vždy ve fixní podobě.⁸⁵

Podmínku objektivní vnímatelnosti najdeme dále v ustanovení § 9 odst. 1 AutZ, jež nám stanoví:

---

⁸⁵ TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 127.

„Právo autorské k dílu vzniká okamžikem, kdy je dílo vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě.“

Předně uvedené ustanovení vyjadřuje jednu ze základních zásad kontinentálního autorského práva, jíž je zásada neformálnosti vzniku díla.⁸⁶ Tato zásada vyjadřuje skutečnost, že při splnění zákonem stanovených požadavků na autorské dílo, vzniká ex lege autorské právo k dílu, a to v celém svém obsahu a rozsahu. To, že je ve výše citovaném ustanovení Autorského zákona výslovně uvedena pouze podmínka objektivně vnímatelné podoby, zřetelně zvýrazňuje fakt, že je tato podmínka společná pro všechna autorská díla, redakční systémy jako počítačové programy nevyjímaje. Také je záhodno dodat, že objektivně vnímatelná podoba musí být podle tradičních výkladů nauky seznatelná smysly jiného člověka. Ve vztahu k počítačovým programům se níže dostanu k tomu, co je považováno za jejich objektivní vyjádření, od čehož se nutně odvíjí také okruh osob, které mohou vlastními smysly počítačový program objektivně rozpoznat. Pokud by byl počítačový program vyjádřen pouze ve formě zdrojového kódu, poté by byl okruh osob zúžen nutně na ty, které takovému zápisu počítačového programu rozumí. Skutečnost užšího okruhu osob, které jsou schopny vlastními smysly vnímat počítačový program pouze prostřednictvím jeho zdrojového kódu, ačkoliv by většinou nebyl spustitelný na počítači, není rozhodně na překážku autorskopravní ochraně, poněvadž stačí, že je počítačový program způsobilý být vnímán pouze určitým okruhem odborně způsobilých osob.⁸⁷ Tato skutečnost je vedle dalších, k nimž se ještě dále v práci dostanu, základním předpokladem pro ochranu pouhé části redakčního systému, přestože ještě nemusí být technicky způsobilý plnit funkce ve vztahu k webovým stránkám, pro které je vytvářen.

Za pomoci argumentu a contratrio je možné podmínku objektivně vnímatelné podoby za účelem autorskopravní ochrany počítačových programů dovést rovněž z ustanovení § 65 odst. 2 AutZ, v němž stojí:

---

⁸⁶ CHALOUPKOVÁ, Helena. *Autorský zákon: komentář*. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy komentáře, str. 20.

⁸⁷ TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 127.

„Myšlenky a principy, na nichž je založen jakýkoli prvek počítačového programu, včetně těch, které jsou podkladem jeho propojení s jiným programem, nejsou podle tohoto zákona chráněny.“

Z citovaného ustanovení Autorského zákona je tedy zcela evidentní, že myšlenky, jako pravý opak vyjádření počítačového programu, nepožívají autorskopravní ochrany – doktrínou je tento stav označován jako dichotomie myšlenky a jejího vyjádření (v anglicky psané literatuře se můžeme setkat s označením „idea/expression dichotomy“)⁸⁸.

Princip dichotomie myšlenky a jejího vyjádření byl poprvé na multilaterální mezinárodní úrovni zakotven v rámci dohody TRIPS⁸⁹, která byla následována mezinárodní smlouvou WCT⁹⁰. V ustanovení § 65 odst. 2 AutZ byl princip dichotomie myšlenky a jejího vyjádření vyjádřen transpozicí čl. 1 odst. 2 Směrnice 91/250/EHS, která byla nahrazena Směrnicí 2009/24/ES, v níž se princip dichotomie myšlenky a jejího vyjádření nachází na tomtéž místě.

Z mnoha rozhodnutí napříč různými právními řády je patrné, že za splnění ostatních stanovených podmínek je princip dichotomie myšlenky a jejího vyjádření ve vztahu k počítačovým programům chápán striktně ve smyslu – co není myšlenkou, požívá autorskopravní ochrany. Ať již ve zmíněném sporu *Whelan Associates, Inc. v. Jaslow Dental Laboratory, Inc.*, jehož výsledkem byl „bright-line test“ nebo následně ve sporu *Computer Associates International v. Altai, Inc.*, v němž byla metoda z předchozího případu propracována do podoby „abstraction – filtration – comparison test“. Shodné pojetí principu dichotomie myšlenky a jejího vyjádření jako v předchozích případech bylo následováno dalšími rozhodnutími, a to nejen na území

---

⁸⁸ Srov. WALTRIP, Lerinda S. Copyright Law - The Idea/Expression Dichotomy: Where Has It Gone.. *Southern Illinois University Law Journal*. 1985, 11(2), str. 412. Dostupný v databázi HeinOnline nebo GALLER, Bernard A. *Software and intellectual property protection: copyright and patent issues for computer and legal professionals*. Westport, Conn.: Quorum Books, 1995, str. 11 nebo SANKAR, Abinava K. P. The Idea-Expression Dichotomy: Indianizing an International Debate. *Journal of International Commercial Law and Technology*. 2008, 3(2), str. 129. Dostupný v databázi HeinOnline.

⁸⁹ Srov. ustanovení čl. 9 odst. 2 TRIPS.

⁹⁰ Srov. ustanovení čl. 2 WCT.

Spojených států amerických⁹¹, ale rovněž na území Velké Británie⁹². Ze soudních rozhodnutí číší, že jsou založeny na pouhých předpokladech toho, co je považováno za myšlenku a co už je jejím vyjádřením. Ze shora uvedeného je tedy patrné, že se vedle sebe neposuzují myšlenka a její vyjádření, nýbrž pouze vyjádření myšlenek, z nichž se musí vybrat ta, která požívají autorskoprávní ochrany. Kritika toho, že se ve skutečnosti nejedná o posuzování myšlenek a jejich vyjádření se ostatně objevila již v 90. letech minulého století.⁹³ S ohledem na shora uvedené je tedy nutné, aby byla v jednotlivých právních řádech, popřípadě následně v rozhodovací praxi soudů, vymezena taková objektivně vnímatelná vyjádření, která jsou relevantní z hlediska autorskoprávní ochrany.

Ve vztahu k počítačovým programům a českému právnímu řádu je v tomto ohledu nejvýznamnější rozhodnutí Soudního dvora EU ve sporu Bezpečnostní softwarové asociace – Svazu softwarové ochrany proti Ministerstvu kultury ČR⁹⁴, když je navíc jádro sporu zasazeno do českých reálií. V popisovaném případě byla Soudnímu dvoru EU doručena předběžná otázka, jež byla formulována Nejvyšším správním soudem ČR.⁹⁵ Pro účely této části práce se omezím na první dílčí otázku ze dvou, jíž se NSS dotazoval Soudního dvora EU, zdali je grafické uživatelské rozhraní, popř. pouze jeho část, pro účely autorskoprávní ochrany „vyjádřením počítačového programu v jakékoliv formě“, dle čl. 1 odst. 2 Směrnice 91/250/EHS. Významnost rozhodnutí Soudního dvora EU spočívá na skutečnosti, že judikoval názor, podle něhož může být chráněna jakákoliv forma vyjádření počítačového programu pouze od okamžiku, kdy by

---

⁹¹ Příkladem: Spojené státy americké. Lotus Development Corp. v. Paperback Software Int'l ze dne 28. 6. 1990, 740 F.Supp 37. In: JUSTIA US Law [právní informační systém]. [cit. 29. 3. 2017]. Dostupný z: law.justia.com

⁹² Příkladem: Velká Británie. John Richardson Computers Ltd v. Flanders, FSR 497, [1993] 26 IPR 367. [cit. 29. 3. 2017]. Dostupný z: <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/copyright-law/copyright-infringement-patents.php>

⁹³ ANG, Steven. The Idea-Expression Dichotomy and Merger Doctrine in the Copyright Laws of the U.S. and the U.K. *International Journal of Law and Information Technology*. 1994, 2(2), str. 111-153. Dostupný v databázi HeinOnline.

⁹⁴ Evropská unie. Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 22. 12. 2010, ve věci C-393/09: Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany v. Ministerstvo kultury ČR. In: CURIA [právní informační systém]. [cit. 29. 3. 2017]. Dostupný z: curia.europa.eu

⁹⁵ Dále v práci jen „NSS“.

její rozmnožení zapříčinilo rozmnožení samotného počítačového programu, pročež by mu umožnil plnit funkci, pro niž byl vytvořen⁹⁶ - tímto vyjádřením je tedy zdrojový a strojový kód počítačového programu. Z toho lze mimo jiné dovodit, že autorskoprávní ochrany může požívat část redakčního systému ještě dříve, než bude dokončen.⁹⁷ Navíc se také tímto okamžikem plně projeví zásada neformálnosti vzniku díla, neboť jím přímo vznikají autorská práva programátorovi a případně též právo výkonu majetkových autorských práv zaměstnavateli, popř. objednateli redakčního systému.⁹⁸ Pro úplnost je třeba uvést, že je citované rozhodnutí Soudního dvora EU natolik významné, že se rovněž stalo základem pro rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci užívání grafického uživatelského rozhraní hosty internetové kavárny a jeho sdělování veřejnosti, když Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že v takovém případě dochází ke sdělování díla (grafické uživatelské rozhraní) veřejnosti ve smyslu autorského zákona.⁹⁹

Ačkoliv podle uvedeného rozhodnutí Soudního dvora EU není grafické uživatelské rozhraní jako objektivně vnímatelná podoba počítačového programu v zorném poli, které vznikne nahlížením skrze optiku autorskoprávní ochrany počítačových programů, tak současně Soudní dvůr judikoval, že to neznamená, že by nebylo objektivně vnímatelnou podobou pro autorskoprávní ochranu jako umělecké dílo – nutno zdůraznit, že zde ovšem Soudní dvůr EU dle mého názoru zašel až za hranici harmonizace, neboť nastínil, že by se zde aplikovala autorskoprávní ochrana, pakliže by grafické uživatelské rozhraní bylo vlastním duševním výtvořem autora. Se shora uvedeným právním názorem Soudního dvora EU zásadně nesouhlasím, neboť opomíjí skutečnost, že je vyjma počítačových programů, databází a fotografií, již tradičně v českém právním řádu požadováno na autorské dílo kritérium jedinečnosti. Je nepochybné, že tato část rozhodnutí zasáhla rovněž do autorskoprávní suverenity

---

⁹⁶ Evropská unie. Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 22. 12. 2010, ve věci C-393/09: Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany v. Ministerstvo kultury ČR, bod 38. In: CURIA [právní informační systém]. [cit. 30. 3. 2017]. Dostupný z: curia.europa.eu

⁹⁷ Tento závěr ostatně vyplývá také z ustanovení § 2 odst. 3 AutZ.

⁹⁸ Srov. zejména ustanovení § 9 odst. 1 ve spojení s § 58 odst. 1, odst. 7 AutZ.

⁹⁹ Česká republika. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 3. 2015, ve věci 30 Cdo 5008/2014 [NS 84/2015]. In: *Sbírka stanovisek a rozhodnutí Nejvyššího soudu*. [cit. 30. 3. 2017]. Dostupný z: beck-online.cz

dalších států, mezi kterými bylo možné určitý rozruch zaznamenat také na území Velké Británie aplikující systém common law.¹⁰⁰

Nahlédneme-li však dále do popisovaného rozhodnutí, zjistíme, že se Soudní dvůr EU ve vztahu k objektivně vnímatelné podobě, která je relevantní z hlediska autorskoprávní ochrany počítačových programů, nevyjádřil pouze ke zdrojovému či strojovému kódu, ale rovněž ke koncepčním přípravným materiálům, které jsou dle ustanovení čl. 1 odst. 1 Směrnice 2009/24/ES považovány za počítačový program, protože by měly požívat shodné autorskoprávní ochrany. Soudní dvůr EU autorskoprávní ochranu přípravných koncepčních materiálů v tomto rozhodnutí zdůrazňuje a je tak dle mého názoru z důvodu, že přípravné koncepční materiály nesplňují požadavky Soudního dvora EU na objektivní vnímatelnost, neboť jejich rozmnožením nedojde k rozmnožení samotného počítačového programu, který by mohl plnit funkce, pro něž byl vytvořen. Koncepční přípravné materiály sice bezprostředně neumožňují plnit funkce počítačového programu, mohou ovšem vést k jeho vytvoření, což je ostatně také podle Směrnice 2009/24/ES podmínkou jejich ochrany.¹⁰¹

Na tomto místě je záhodno dodat, že zde popisovaný rozsudek byl potvrzen rozhodnutím Soudního dvora EU v právní věci *SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd.*, když za vyjádření počítačového programu považoval pouze zdrojový a strojový kód a nikoliv např. jeho funkce.

Na základě shora uvedeného mohu učinit závěr, že je pro autorskoprávní ochranu klíčové vyjádření ve zdrojovém či strojovém kódu, když daný počítačový program nemusí být samostatně spustitelný. Ve vztahu k redakčnímu systému mám na mysli tzv. knihovny či pluginy (moduly, zásuvné moduly, rozšíření), které rozšiřují redakční systém o další funkcionality. Mezi častá rozšíření redakčního systému za pomoci pluginů patří v praxi platební brány, fakturační systémy, rozšíření pro sociální sítě, atd. Skutečnost, že není samostatně spustitelný, je dle mého názoru z hlediska autorskoprávní ochrany irelevantní, neboť postačí, že je vyjádřen ve zdrojovém či binárním kódu, které jsou původní v tom smyslu, že jsou vlastním duševním výtvořem

---

¹⁰⁰ LAU, Eugene. Originality in European Union Copyright Law. *Southampton Student Law Review*. 2015, 5(1), str. 49. Dostupný v databázi HeinOnline.

¹⁰¹ Srov. odstavec 7 odůvodnění Směrnice 2009/24/ES.

autora (programátora), přičemž rozmnožením tohoto kódu dojde k rozmnožení samotného pluginu a umožní mu plnit funkcionalitu, pro niž byl vytvořen. Opačný závěr by byl podle mého názoru v rozporu se závěry této části práce, které vyplývají z konstantní rozhodovací praxe Soudního dvora EU. K praktickým důsledkům právě uvedeného pro aplikační praxi se dostanu v následující části práce.

4.3. Vytvoření redakčního systému

Po detailním rozboru redakčního systému jako autorského díla se nyní podrobněji zaměřím na autorskoprávní aspekty vytvoření redakčního systému, a to se zohledněním závěrů, k nimž jsem v předchozí části práce na základě podrobné právní analýzy dospěl. To, že je jeden redakční systém společnou platformou pro více rozdílných webových stránek, by mělo být významným determinantem pro podobu právních vztahů, jež vznikají v souvislosti se vznikem, budoucími změnami, ale také s poskytnutím redakčního systému třetím osobám. Dále je třeba na tomto místě zdůraznit, že by výše uvedená skutečnost několikerého užití téhož redakčního systému pro větší množství webových stránek měla být rovněž reflektována ve smluvní úpravě vzniku redakčního systému, aby se předešlo případným incidentům, které by mohly vyústit až v odpovědnost za škodu toho, kdo by na platformě daného redakčního systému vytvořil webové stránky – například rozhodnutím soudu o neplatnosti licenční smlouvy mezi zhotovitelem a objednatelem webových stránek na návrh zhotovitele redakčního systému z důvodu smluvně sjednaných licenčních omezení mezi zhotovitelem redakčního systému a zhotovitelem webových stránek.¹⁰² Je tedy záhodno, a to zejména ze strany zhotovitele webových stránek, aby bylo vytvoření redakčního systému pečlivě smluvně ošetřeno, za účelem vyhnutí se případným problémům, které by z nedůslednosti smluvního ošetření mohly pochopitelně vzejít.

Jak již bylo několikrát v této práci uvedeno, tak samotnému vytvoření webových stránek předchází vytvoření redakčního systému s tím, že se v praxi objevují zejména dva možné způsoby, jak mohou zhotovitelé webových stránek „originárně“ získat redakční systém, a to – vytvořením zaměstnancem v rámci pracovněprávního vztahu ke splnění povinností, které pro něj z takového vztahu vyplývají nebo vytvořením redakčního systému na objednávku na základě smlouvy o dílo – dané tvrzení však platí pouze za předpokladu, že je zhotovitel současně autorem předmětného redakčního systému – jedná se o složitější problematiku, k jejíž podrobné analýze se dostanu v části práce 4.3.2.1. Rozdílnost právních režimů v závislosti na osobě zhotovitele. Za

---

¹⁰² V daném případě se může například jednat o smluvní omezení zhotovitele webových stránek udělovat podlicence k redakčnímu systému, na kterém je daná webová prezentace postavena.

„derivativní“ získání redakčního systému považují nabytí oprávnění k užití již vytvořeného redakčního systému, které pochopitelně také není vyloučeno – např. nabytím licence nebo postoupením práva výkonu majetkových práv k předmětnému redakčnímu systému.

Vedle těchto typických způsobů, jakými se může redakční systém dostat do dispoziční sféry osob zabývajících se vytvářením webových stránek, připadá také v úvahu vložení licence k užití redakčního systému jako nepeněžitého vkladu do obchodní korporace.¹⁰³ Nepeněžitým vkladem do obchodní korporace je tak v tomto případě hodnota licence k redakčnímu systému. Při této příležitosti se také nabízí zajímavá otázka, jaký obsah musí mít licenční smlouva. Dle mého názoru je z povahy předmětu vkladu do společnosti možné spatřovat omezení pouze v délce trvání, když mám za to, že by doba poskytnutí licence neměla být kratší než doba existence společnosti – tj. nejkratší možná doba poskytnutí licence by dle mého názoru měla být fixována na dobu existence společnosti. Opačný názor by nutně odporoval ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb. zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)¹⁰⁴, neboť stanoví, že společník obchodní korporace nemá právo na vrácení předmětu vkladu po dobu trvání obchodní korporace.

Jde-li o výhradnost licence, jsem přesvědčen, že je zcela na svobodném ujednání obou stran, avšak z pohledu společníka, jehož předmětem vkladu do společnosti byla licence k redakčnímu systému, je pochopitelně vhodné zvolit jako předmět vkladu licenci nevýhradní, a to zejména s ohledem na možnost, že by později ze společnosti vystoupil. Jakkoliv je tedy dle mého názoru možné, aby bylo předmětem vkladu do obchodní korporace nevýhradní licenční oprávnění k redakčnímu systému, je třeba zdůraznit, aby v takových případech byla věnována zvýšená pozornost případnému porušení zákazu konkurence, které by mohlo z této situace snadno vzejít. Problematika licence jako předmětu vkladu je však dle mého názoru natolik obsáhlá, že by vydala na samostatnou práci. Proto se po stručném kritickém zhodnocení této problematiky posunu k další možnosti získání redakčního systému, která teoreticky přichází v úvahu.

---

¹⁰³ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 313.

¹⁰⁴ V práci dále jako „ZOK“ nebo „Zákon o obchodních korporacích“.

Jde-li totiž o nepeněžitý vklad do společnosti, nabízí se také jako předmět vkladu „know-how“. Dle Vrchního soudu v Praze však mohou být „know-how“ „*pouze takové poznatky, jejichž kvalita z nich dělá něco, co není běžně dosažitelné a obecně známé, ale co je výjimečné, a umožňuje tak dosažení výjimečného výsledného produktu. Nestací tak běžné či nadprůměrné poznatky.*“¹⁰⁵ Pokud bych těmto hlediskům podrobil poznatky programátora, které by vedly k vytvoření redakčního systému, jsem přesvědčen, že by takové „know-how“ nemohlo být předmětem vkladu. K vytvoření redakčního systému totiž postačí běžné či nadprůměrné poznatky, které ovládá každý programátor, a nejsou tedy ničím výjimečným. K obdobnému závěru je možno také dospět za užití argumentu a maiori ad minus, neboť v předmětném sporu bylo rozhodnuto, že „know-how“ v podobě znalosti jazyků PHP, HTML, CSS, ASP, JavaScript, databázového jazyka SQL, webového serveru APACHE, problematiky registrace doménových jmen, práce s multimédií a dalších, nemůže být užito jako vklad do společnosti pro svou obecnost. Proto ani znalost programovacího jazyka k vytvoření redakčního systému (PHP, ASP či SQL) nemůže být podle mého názoru nepeněžitým vkladem, čímž bych krátký exkurz do oblasti obchodního práva v rámci této kapitoly uzavřel.

Pokud jde o jádro této části práce, pak se nejprve podrobně zaměřím na vznik redakčního systému v právním režimu zaměstnaneckých děl, když většina závěrů této části práce bude rovněž použitelná pro redakční systém, který byl vytvořen přímo autorem (programátorem) na objednávku.¹⁰⁶ S ohledem na tuto skutečnost se dále v části práce, která se bude zabývat podrobnou právní analýzou děl vytvořených na objednávku, zaměřím na postoupení práva výkonu autorských majetkových práv pro případy, kdy je u redakčního systému vytvořeného na objednávku zhotovitelem osoba rozdílná od autora, což je v praxi velmi častým jevem, který bývá doprovázen vysokým počtem právních úskalí. Vše právě uvedené bude analyzováno pro učinění závěrů, které by měly být přínosem pro aplikační praxi.

---

¹⁰⁵ Česká republika. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 11. 2005, č.j. 7 Cmo 209/2005 – 44 In: Beck-online [právní informační systém]. [cit. 12. 6. 2017]. Dostupné z: beck-online.cz

¹⁰⁶ S ohledem na ustanovení § 58 odst. 7 AutZ.

4.3.1. Redakční systém jako zaměstnanecké dílo

Jak jsem již předestřel, v této části práce se zaměřím na vznik redakčního systému, který bude vytvořen v rámci pracovněprávního vztahu, a to pro splnění povinností z takového vztahu vyplývajících. Do právního postavení zaměstnavatele bude pro účely této části práce situován samotný zhotovitel webových stránek, jehož zaměstnanec (programátor) vytvoří v rámci pracovněprávního vztahu redakční systém, který bude jeho zaměstnavatelem dále užíván při vytváření webových prezentací pro subjekty, které si je objednaly.

4.3.1.1. Základní pracovněprávní souvislosti

V návaznosti na shora uvedené se v úvodu této pasáže sluší uvést, že podle ustanovení § 6 zákona č. 262/2006 Sb. zákoníku práce¹⁰⁷ může být zaměstnancem pouze:

„[...] fyzická osoba, která se zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu.“

Jak je z této definice na první pohled patrné, musí být kumulativně splněny tři znaky. Jde-li o první znak ze zákonné definice vyplývající - požadavek na zaměstnance být fyzickou osobou (1) - pak je nanejvýš vhodné, že Autorský zákon vychází koncepčně z tradičního kontinentálního pojetí a ve svém ustanovení § 5 odst. 1 ctí zásadu objektivní pravdivosti autorství¹⁰⁸, pro kterou může být autorem pouze fyzická osoba, která dílo vytvořila. Zákoník práce a Autorský zákon tak jsou v tomto směru v souladu, což je také jeden z důvodů, proč se domnívám, že Autorský zákon v rámci úpravy zaměstnaneckého díla v ustanovení § 58 užívá pouze termínu „autor“ a nikoliv „zaměstnanec“.¹⁰⁹ Pokud by totiž autorem podle Autorského zákona mohla být rovněž právnická osoba, musela by se pro účely zaměstnaneckého díla užít jiná forma

---

¹⁰⁷ V práci dále jako „ZP“ nebo „Zákoník práce“.

¹⁰⁸ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 91.

¹⁰⁹ Pro účely této části práce budu pro přehlednost užívat ve vztahu k autorovi zaměstnaneckého díla zejména termínu „zaměstnanec“.

legislativní techniky – např. zákonná definice zaměstnance, která by v Autorském zákoně stanovila, že autorem zaměstnaneckého díla může být pouze osoba fyzická, popř. by se muselo užit ve věci definice zaměstnance odkazu na Zákoník práce.

Pokud jde o další dvě podmínky vyplývající ze shora uvedené definice, tedy - výkon závislé práce¹¹⁰ (2) v základním pracovněprávním vztahu (3) – pak jsou to podmínky, které jsou na sobě přímo závislé, neboť není možné vykonávat závislou práci jinak, než v základním pracovněprávním vztahu, kterým je pracovní poměr nebo právní vztah založený dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr.¹¹¹ Na základě shora uvedených skutečností tak mohu učinit závěr, že je třeba se v autorskoprávní úpravě pečlivě zaměřit zejména na právní jednání, která zakládají základní pracovněprávní vztahy – jsou jimi pracovní smlouva, dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti.¹¹² Tato právní jednání tak mohou obsahovat odchýlení se od práv a povinností, které jsou stanoveny dispozitivními normami v ustanovení § 58 AutZ.

Pokud se ještě v krátkosti vrátím k požadavku závislé práce, tak z hlediska autorského práva je v zásadě lhostejno, zdali je vytvoření počítačového programu, potažmo redakčního systému, posouzeno jako závislá práce či nikoliv. Jinými slovy, zda se jedná o pracovněprávní vztah nebo ne. Dle ustanovení § 58 odst. 7 AutZ se totiž počítačové programy, které byly autorem vytvořeny na objednávku, považují za zaměstnanecká díla. Z toho vyplývá, že se zákonná úprava zaměstnaneckého díla užije shodně na případy, kdy se jedná o výkon závislé práce, ale rovněž na případy opačné. Z pohledu autorského práva je tedy podle mého názoru naprosto bezpředmětné zkoumat to, zda bude materiálně kritérium závislé práce splněno, přestože je formálně oběma stranami („objednatel“ a „zhotovitel“) tvrzen opak a je tak na první pohled z

---

¹¹⁰ Zákonná definice termínu „závislá práce“ je obsažena v ustanovení § 2 odst. 1 Zákoníku práce a zní: „Závislou prací je práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně.“

¹¹¹ Srov. ustanovení § 3 Zákoníku práce.

¹¹² Pro účely této části práce se omezím pouze na pracovní smlouvu, jde-li o vznik pracovního poměru. Pokud jde o služební poměr založený jmenováním, ten prakticky s ohledem na téma práce nepřipadá v úvahu. Pokud však jde o zjištěné závěry vztahující se k pracovní smlouvě, jsou také v zásadě využitelné pro dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr.

jejich právního jednání patrné, že v pracovněprávním vztahu nejsou.¹¹³ Nutno však zdůraznit, že se tato úprava týká pouze počítačových programů, databází a kartografických děl.¹¹⁴ Pro aplikační praxi jsou vedle obecně známých daňových konsekvencí zastřeného pracovněprávního vztahu (Švarcsystém) významné také ty, které pro „objednatele“ vyplývají z pracovního práva, neboť je v pracovněprávních vztazích do značné míry omezena smluvní volnost – např. v oblasti případných sankcí z důvodu neplnění povinností „zhotovitelem“. Aspekt omezené smluvní volnosti v pracovněprávních vztazích při vytváření zaměstnaneckých děl je podle mého názoru nejvýraznějším negativem v porovnání s díly, která jsou vytvářena na objednávku ve smyslu ustanovení § 58 odst. 7 AutZ, počítačové programy nevyjímaje.

4.3.1.2. Podstata právního režimu zaměstnaneckého díla

Jak jsem již výše uvedl, právní úpravu zaměstnaneckého díla nalezneme v ustanovení § 58 Autorského zákona s tím, že se nevztahuje pouze na počítačové programy, avšak také na ostatní autorská díla, která jsou vytvořena ke splnění povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů. Důvodem existence této právní úpravy je zejména ochrana a zúročení vložených investic ze strany zaměstnavatele, který svému zaměstnanci zajišťuje materiální podmínky (finanční, technické, organizační, personální, apod.) za účelem podpory jeho tvůrčí činnosti, která by vedla v případě této části práce k vytvoření a dalšímu vývoji počítačového programu v podobě redakčního systému.

Shora uvedené platí obzvláště v případě složitějších redakčních systémů, které musí být provázány s dalšími počítačovými programy - typicky s ERP (podnikový informační systém zajišťující prodej, nákup, fakturaci, aj.) či DMS (systém pro správu dokumentů) – a za tímto účelem musí být pečlivě testovány, což může trvat poměrně dlouhou dobu. Nejdůležitějším atributem k testování pro všechny redakční systémy je bezpečnost, a to bez ohledu na jejich následnou specifikaci.¹¹⁵ V tomto směru ob stojí

---

¹¹³ Tento stav je označován jako tzv. „Švarcsystém“ a může existovat pouze v situaci, kdy je v pozici zaměstnance podnikající fyzická osoba s vlastním IČ.

¹¹⁴ Srov. ustanovení § 58 odst. 7 AutZ.

¹¹⁵ Jak již bylo dříve v práci uvedeno, existují rozdílné redakční systémy pro e-shopy, zpravodajské portály, prezentace společností, apod.

podle mého názoru mnohem lépe proprietární redakční systémy vytvořené na míru, nežli tomu je u open source redakčních systémů. Kde je totiž veřejnosti zpřístupněn zdrojový kód, tam je větší šance, že bude někým odhalena zásadní bezpečnostní chyba, která umožní tento redakční systém napadnout, protože tímto bude ohrožena rovněž funkčnost samotných webových stránek. Tím spíše, když open source redakční systémy patří mezi nejrozšířenější. Můj názor nezvrátí ani skutečnost, že jsou tyto redakční systémy spravovány početnými skupinami programátorů, kteří se zpravidla postarají o rychlé odstranění těchto vad. Jakkoliv je podle mého názoru proprietární redakční systém bezpečnější, je vždy záhodno provést důkladnou bezpečnostní analýzu ještě před tím, než bude takto vytvořený redakční systém poskytován třetím osobám.

Nebýt zaměstnavatele, tak by ani programátor neměl tolik možností vytvořený redakční systém otestovat, resp. možnosti by měl, ale musel by si s největší pravděpodobností vytvořit vlastní webové stránky pouze za účelem otestování redakčního systému a jeho funkcí, zatímco u zaměstnavatele může využít webových prezentací, které již byly v rámci jeho činnosti vytvořeny. Takové webové stránky totiž bývají zpravidla předtím, než jsou naostro spuštěny na stranami dohodnutém serveru, umístěny na serveru testovacím, kde se testuje jejich funkčnost, responsivita a další atributy. Na testovacím serveru tyto webové stránky ještě nějaký čas zůstávají přístupné (pro ty, kteří znají přesnou URL adresu), což umožňuje zaměstnanci otestovat také nový redakční systém bez obav, že by v případě zjištění funkčních nedostatků redakčního systému bylo zasaženo do plně funkčních webových stránek v ostrém provozu.

Pochopitelně i během doby analýz a testování náleží programátorovi mzda, přičemž hrazena je také přípravná činnost, která bezesporu vede k vytvoření redakčního systému. V praxi se navíc rovněž můžeme setkat se situacemi, kdy programátorem vyvíjená činnost ke kýženému výsledku nemusí vést. Ze shora uvedených okolností je tedy patrné, že má zaměstnavatel legitimní zájem na tom, aby byly zhodnoceny jeho investice, za nichž bylo zaměstnanci (programátorovi) umožněno plně vložit tvůrčí investice do autorského díla v podobě redakčního systému. Tím spíše, když ve světle tradičního kontinentálního pojetí nemůže být zaměstnavatel, jehož zaměstnanec předmětný redakční systém vytvořil, autorem takto vytvořeného díla.

Podstatou právní konstrukce zaměstnaneckého díla je tedy dosažení stavu, při kterém zaměstnavatel na jedné straně zajišťuje shora uvedené materiální podmínky pro

autorskou tvůrčí činnost svého zaměstnance, za což mu na straně druhé náleží oprávnění vykonávat svým jménem a na svůj účet zaměstnancova (autorova) majetková práva k zaměstnaneckému dílu, pokud není mezi oběma stranami ujednáno něco jiného.¹¹⁶ Je tedy možné vidět, že je úprava právního režimu zaměstnaneckého díla koncipována ve prospěch zaměstnavatele a ochrany jeho investic. Ve vztahu k počítačovým programům je problematika zaměstnaneckého díla natolik významná, že je obsažena také v článku 2 odst. 3 Směrnice 2009/24/ES, který stanoví:

„Pokud je počítačový program vytvořen zaměstnancem v rámci výkonu jeho povinností nebo podle pokynů jeho zaměstnavatele, je zaměstnavatel výlučně oprávněn vykonávat veškerá majetková práva k takto vytvořenému počítačovému programu, pokud není smlouvou stanoveno jinak.“

Citované ustanovení je implementováno právě do ustanovení § 58 odst. 1 AutZ, když česká právní úprava, jak jsem již výše uvedl, je širší a zaručuje právní režim zaměstnaneckého díla rovněž ostatním autorským dílům, a ne jen počítačovým programům. Co však stojí alespoň za povšimnutí, jsou dva nepatrné rozdíly mezi shora citovanou pasáží komunitární právní úpravy a podobou právní úpravy, do jaké byla v ČR transponována.

Jde-li o první nuanci, pak citovaná Směrnice 2009/24/ES výslovně stanoví, že režim výlučného oprávnění výkonu veškerých majetkových práv zaměstnavatelem platí, *„pokud není smlouvou stanoveno jinak“*. Širší zákonná úprava v ČR však dopadá také na tuto problematiku, když výslovně uvádí v ustanovení § 58 odst. 1 AutZ, že je možný odklon od shora uvedeného režimu zaměstnaneckého díla *„není-li sjednáno jinak“*. Nabízí se tedy při této příležitosti ryze teoretická otázka, zda může být sjednáno jinak v rámci interního právního předpisu zaměstnavatele – k této problematice podrobněji v následující části práce 4.3.1.3. Možnost dispozitivní úpravy vzájemných práv a povinností, když komunitární právní úprava výslovně uvádí jen „smlouvu“. Tato otázka je dle mého názoru ryze teoretická z toho důvodu, že možné odchylné ujednání je téměř jistě zamýšleno pouze ve prospěch zaměstnance (vyloučení výkonu veškerých nebo některých majetkových práv zaměstnavatele), což činí danou věc natolik ekonomicky

---

¹¹⁶ Srov. ustanovení § 58 odst. 1 AutZ.

významnou, že by ji rozumný zaměstnavatel dobrovolně do svého interního předpisu nevložil.

Druhý nepatrný, avšak významný, rozdíl spatřuji ve formulaci konkretizující jednu z podmínek, která musí být splněna, abychom mohli vůbec uvažovat o výkonu veškerých majetkových práv zaměstnavatelem. Touto podmínkou je vytvoření počítačového programu „v rámci výkonu povinností zaměstnancem nebo podle pokynů jeho zaměstnavatele“, jde-li o komunitární úpravu, nebo „ke splnění povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu“, pokud jde o českou právní úpravu. Jsem si vědom toho, že formulace obsažená v Autorském zákoně je odbornou veřejností vykládána takovým způsobem, že je pod ni možné zahrnout také pokyny zaměstnavatele¹¹⁷, které jsou výslovně uvedeny v citovaném ustanovení komunitární právní úpravy. Rozhodně je tento výklad nesporný k počítačovým programům, neboť k němu může být využito zmiňovaného ustanovení Směrnice 2009/24/ES. Autorský zákon však upravuje právní režim zaměstnaneckých děl také pro jiná autorská díla, u nichž bych si takovým výkladem jistý nebyl, neboť může být namítáno, že má zaměstnavatel právo udělit svému zaměstnanci pracovní pokyn pouze v mezích sjednaného druhu práce.¹¹⁸ V takovém případě by se podle mého názoru zřejmě nedala bez dalšího dovodit povinnost autora takto udělený pokyn splnit, což by rovněž znamenalo, že se nejedná o splnění povinnosti vyplývajících z pracovněprávního vztahu, coby jednu z právních skutečností vyžadovanou Autorským zákonem pro vznik právního režimu zaměstnaneckého díla.

Za účelem dosažení vyšší míry právní jistoty je tedy dle mého názoru na místě úvaha de lege ferenda vedoucí ke změně ustanovení § 58 odst. 1 AutZ. Navrhovanou změnu Autorského zákona včetně možného příkladu z praxe rozeberu podrobněji v části práce 5.1. Vytvoření autorského díla „podle pokynů zaměstnavatele“. Za stávající

---

¹¹⁷ Viz např. TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 560 nebo DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *K některým aplikačním problémům při vytváření předmětů duševního vlastnictví v pracovněprávních vztazích a úvahy de lege ferenda*. In: KRŽÍŽ, Jan a kol. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových*. Sborník. Praha: Univerzita Karlova, 2015, str. 78.

¹¹⁸ BĚLINA, Miroslav, Ljubomír DRÁPAL a kol. *Zákoník práce: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře, str. 1167.

právní úpravy bych v obdobných případech doporučil dodatek k pracovní smlouvě, v němž by byl rozšířen sjednaný druh práce.

4.3.1.3. Možnost dispozitivní úpravy vzájemných práv a povinností

Právní režim zaměstnaneckého díla je veskrze koncipován ve prospěch zaměstnavatele, když je na svobodné vůli stran, zda využijí dispozitivní právní úpravy v ustanovení § 58 AutZ. Není pochyb o tom, že k tomu může dojít před vytvořením zaměstnaneckého díla. Na tomto místě bych chtěl polemizovat s právním názorem prezentovaným v komentáři k Autorskému zákonu, dle kterého k takovému právnímu jednání nemůže dojít v momentě, kdy již bylo předmětné dílo vytvořeno.¹¹⁹

Při řešení této problematiky je podle mého názoru třeba prvně vyjít z ustanovení § 1 odst. 2 OZ, které upravuje podmínky pro možné odchýlení se od práv a povinností osob stanovených zákonem (Autorský zákon nevyjímaje)¹²⁰, přičemž mám za to, že všechny podmínky z tohoto zákonného ustanovení vyplývající jsou splněny – Autorský zákon takové právní jednání výslovně nezakazuje (naopak jej umožňuje) a ujednání stran podle mého názoru neporušuje dobré mravy, veřejný pořádek či právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.¹²¹ Dle mého názoru je možné takové právní jednání posuzovat jako tzv. „kumulativní novaci“ – tedy změnu vzájemných práv a povinností, při níž nedojde k zániku stávajícího závazku, ale pouze k jeho změně, a to bez ohledu na to, že závazek mezi stranami vznikl přímo ex lege vytvořením autorského díla (redakčního systému).¹²²

---

¹¹⁹ Odlišný právní názor je prezentován v publikaci KRÍŽ, Jan, Irena HOLCOVÁ, Jiří KORDAČ a Veronika KŘEŠŤANOVÁ. *Autorský zákon: komentář a předpisy související : podle stavu k 1. 9. 2005*. Praha: Linde, 2003, str. 171.

¹²⁰ Dle ustanovení § 1 odst. 1 OZ tvoří všechna ustanovení právního řádu, která upravují vzájemná práva a povinnosti osob ve svém souhrnu soukromé právo, když ustanovení § 9 odst. 2 OZ dále stanoví, že se Občanský zákoník použije tehdy, pokud nejsou soukromá práva a povinnosti osobní a majetkové povahy upravena jiným právním předpisem (soukromého práva), kterým je na základě právě uvedeného Autorský zákon, neboť v daném případě ustanovení § 58 AutZ upravuje vzájemná práva a povinnosti osobní a majetkové povahy související se vznikem zaměstnaneckého díla.

¹²¹ Srov. ustanovení § 1 odst. 2 Občanského zákoníku.

¹²² ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 360.

Přestože je hlavním účelem právního režimu zaměstnaneckého díla ochrana vložených investic zaměstnavatele (popř. osoby, která se pro účely právního režimu zaměstnaneckého díla za zaměstnavatele považuje), jsem si vědom toho, že v praxi si mnozí zaměstnanci, ale ani zaměstnavatelé, vůbec neuvědomují (zejména pro neznalost zákona), že se vytvořením předmětného autorského díla ocitli v právním režimu zaměstnaneckého díla ve smyslu ustanovení § 58 AutZ se všemi svými důsledky – zejména to, že bude autor povinen strpět zásahy do jeho výlučných práv autorských. Možnost kumulativní novace by tedy tento „nepříznivý“ důsledek pro autora mohla zvrátit zpět. Jsem přesvědčen, že by hlavní účel právního režimu zaměstnaneckého díla (ochrana vložených investic) nebyl nikterak dotčen, neboť je k tomuto právnímu jednání rovněž třeba souhlasného projevu vůle zaměstnavatele (ostatně jako ve všech případech, kdy bude využito dispozitivní právní úpravy). Pokud by tedy racionálně uvažující zaměstnavatel chtěl chránit své investice, které vložil do vytvořeného díla, tak by k žádnému takovému právnímu jednání nepřistoupil, když je úplně lhostejné, zdali by se tak rozhodl před či po vzniku právního režimu zaměstnaneckého díla. Je podle mého názoru dále zřejmé, že by svobodné rozhodnutí zaměstnavatele přišlo v době, kdy ještě k výkonu majetkových práv nedošlo. V opačném případě (k výkonu majetkových práv již došlo) by totiž podle mého mínění žádný rozumný zaměstnavatel možnosti kumulativní novace nevyužil. Proto pokládám za nadbytečné se takovou variantou zabývat.

Pokud se tedy zaměstnavatel svobodně rozhodne, že nechce chránit a zhodnotit (výkonem majetkových práv) vložené investice do vzniku díla, pak bych nemožnost takového projevu vůle po vzniku právního režimu zaměstnaneckého díla viděl jako velmi svazující a kontraproduktivní. Proč by totiž projev svobodné vůle obou stran po vzniku právního režimu zaměstnaneckého díla měl být diskriminován oproti případu, kdy tak bylo učiněno ještě před jeho vznikem? A tím spíš v případech, v nichž si ani jedna ze zúčastněných stran neuvědomí, že ke vzniku právního režimu zaměstnaneckého díla došlo? Domnívám se, že by takový přístup byl zcela v rozporu se zásadou autonomie vůle, která je jednou z vůdčích zásad celého soukromého práva. Nemožnost kumulativní novace by pro úplnost znamenala to, že by v těchto případech mohl zaměstnavatel poskytnout svému zaměstnanci (autorovi) pouze licenci, což je pro autora značné oslabení jeho pozice, o čemž rozhodně nemůže být sporu.

Od shora uvedené kumulativní novace je však třeba důrazně odlišit uzavření licenční smlouvy. Ztotožňuji se v této problematice s názorem Dobřichovského¹²³ či Jansy s Otevřelem¹²⁴, kteří se shodně domnívají, že může být dispozitivní úprava v ustanovení § 58 Autorského zákona využita také uzavřením licenční smlouvy. V takovém případě ale dojde ke zhoršení postavení zaměstnavatele (popř. objednatele dle ustanovení § 58 odst. 7 AutZ), neboť mu budou náležet namísto výkonu všech majetkových práv k předmětnému dílu pouze taková oprávnění, která pro něj vyplývají z licenční smlouvy. Nadto je důležité mít na paměti, že licenční smlouva může být ukončena jako kterákoliv jiná smlouva, což pro právní režim zaměstnaneckého díla neplatí.¹²⁵ Za zmínku v této souvislosti stojí, a to obzvláště pro případ počítačových programů, to, že se autor nemůže v licenční smlouvě vzdát svého práva na dodatečnou přiměřenou odměnu, zatímco v právním režimu zaměstnaneckého díla, je takové právo autora pro počítačové programy dispozitivně vyloučeno.¹²⁶ Jsou to mimo jiné i shora uvedené důvody, proč je právní režim zaměstnaneckého díla považován za stabilnější a silnější, a to i v porovnání s neomezenou výhradní licencí.¹²⁷

Rád bych však na tomto místě názor týkající se uzavření licenční smlouvy, jakožto projevu odchylné vůle ve smyslu ustanovení § 58 odst. 1 AutZ, rozvinul. Vede mě k tomu skutečnost, že se ani jeden z uvedených autorů nezabýval ve svých pracích otázkou, která je podle mého názoru pro aplikační praxi naprosto zásadní – tj. jestli se možnost uzavření licenční smlouvy vztahuje pouze na dobu před vytvořením předmětného díla nebo i po jeho vytvoření. Došel jsem k závěru, že je možné licenční

---

¹²³ DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Právní režim předmětů duševního vlastnictví vytvořených v rámci pracovněprávních vztahů. *Právo a zaměstnání: odborný časopis pro pracovní právo, sociální zabezpečení a personalistiku*. Praha: LexisNexis CZ, 2005, 11(11), str. 3.

¹²⁴ JANSÁ, Lukáš a Petr OTEVŘEL. *Softwarové právo*. 2. vyd. Brno: Computer Press, 2014, str. 115.

¹²⁵ DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Právní režim předmětů duševního vlastnictví vytvořených v rámci pracovněprávních vztahů. *Právo a zaměstnání: odborný časopis pro pracovní právo, sociální zabezpečení a personalistiku*. Praha: LexisNexis CZ, 2005, 11(11), str. 3.

¹²⁶ Srov. ustanovení § 2374 odst. 1 OZ a ustanovení § 58 odst. 6 AutZ.

¹²⁷ KŘEŠŤANOVÁ, Veronika. Některé aktuální otázky související s novou autorskoprávní úpravou (se zaměřením na oprávnění k užití díla na základě licenční smlouvy a na základě práva k výkonu majetkových práv). *Právo a podnikání: odborný časopis pro obchodní a finanční právo*. Praha: Orac, 2002, 11(10), str. 8.

smlouvu uzavřít pouze do doby vzniku autorskoprávní ochrany předmětného díla, tedy redakčního systému (k této problematice odkazuji na část práce 4.2. Redakční systém jako autorské dílo (počítačový program)) – samozřejmě za předpokladu, že budou splněny další podmínky stanovené Autorským zákonem pro vznik právního režimu zaměstnaneckého díla.

Fixaci této problematiky k okamžiku vzniku autorskoprávní ochrany počítačového programu, potažmo redakčního systému, uvádím úmyslně odděleně od jiných podmínek stanovených Autorským zákonem pro vznik právního režimu zaměstnaneckého díla, a to z důvodu, že se jedná o společnou podmínku, na níž je třeba bezvýhradně trvat bez ohledu na skutečnost, zda jde o zaměstnanecké dílo, popř. o dílo, na které se rovněž právní režim zaměstnaneckého díla aplikuje (např. dílo vytvořené na objednávku ve smyslu ustanovení § 58 odst. 7 AutZ nebo dílo vytvořené členem statutárního orgánu ve smyslu ustanovení § 58 odst. 10 AutZ).

Hlavním důvodem, který mě vedl k formulaci shora uvedeného závěru (možnost uzavřít licenční smlouvu jako projev odchylné úpravy vzájemných práv a povinností pouze do doby vzniku právního režimu zaměstnaneckého díla), je aplikace staré římskoprávní zásady „*nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*“¹²⁸, k jejíž aplikaci dojde i přesto, že není v Občanském zákoníku, ale ani v žádném jiném právním předpise, výslovně vyjádřena, což jen podtrhuje její význam. Pokud tedy dojde k vytvoření zaměstnaneckého díla, je to pouze zaměstnavatel, kterému *ex lege* náleží právo výkonu majetkových práv autorských k vytvořenému dílu. Pakliže z tohoto důvodu nemůže zaměstnanec udělit licenci třetím osobám¹²⁹, je možné bezpochyby v daném případě užít analogii, jejíž aplikací dojde k vyloučení oprávnění zaměstnance udělit licenci rovněž svému zaměstnavateli, pokud již bylo předmětné dílo vytvořeno. Projev shora uvedené latinské zásady je také možné v praxi spatřit v podobě sankčních

---

¹²⁸ Latinská zásada „*nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*“ zkráceně také „*nemo plus iuris*“ vyjadřuje skutečnost, že nikdo nemůže na jiného převést více práv než, která sám má (viz DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA, Michaela ZUKLÍNOVÁ a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek I. Díl první: Obecná část. 2.*, aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, str. 47).

¹²⁹ TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 558 nebo KŘEŠŤANOVÁ, Veronika. Některé aktuální otázky související s novou autorskoprávní úpravou (se zaměřením na oprávnění k užití díla na základě licenční smlouvy a na základě práva k výkonu majetkových práv). *Právo a podnikání: odborný časopis pro obchodní a finanční právo*. Praha: Orac, 2002, 11(10), str. 6.

mechanismů (např. smluvní pokuta, důvod pro odstoupení od smlouvy), které se ze shora uvedených důvodů implementují kupříkladu do licenčních smluv, aby měl nabyvatel licence jistotu, že mu příslušnou licenci poskytuje k tomu oprávněná osoba.

Pro shrnutí tedy mohu učinit závěr, že je dle mého názoru možné využít dispozitivní úpravy v ustanovení § 58 odst. 1 AutZ, a to uzavřením licenční smlouvy, která může být uzavřena pouze do okamžiku vzniku autorskoprávní ochrany předmětného díla (jeho části), jakožto společné podmínky vyžadované Autorským zákonem pro vznik právního režimu zaměstnaneckého díla. Pokud by totiž došlo k uzavření licenční smlouvy až po vytvoření předmětného díla, nejednalo by se o pouhou změnu stávajícího závazku (kumulativní novaci), k níž jsem se již výše vyjádřil a která je dle mého názoru obecně možná, ale o vznik nového závazku, který by přistoupil k závazku původnímu, což není, s ohledem na shora uvedené (nemožnost autora poskytnout zaměstnavateli licenci, pokud již bylo dílo vytvořeno), možné.

Na tomto místě je dále rovněž záhodno zdůraznit, že by vzájemné povinnosti vyplývající z pracovněprávních vztahů mohly být též blíže konkretizovány v předpisech s interní závazností vydávaných zaměstnavatelem. Takovým předpisem může být nepochybně pracovní řád, který podle Zákoníku práce může ukládat zaměstnanci povinnosti. K tomu ovšem může dojít pouze za předpokladu, že nebudou ukládány povinnosti nové, ale dojde jen k rozvedení ustanovení zvláštních právních předpisů podle zvláštních podmínek u zaměstnavatele a takto stanovené povinnosti budou vyplývat z pracovněprávních vztahů.¹³⁰

Tato kritéria jsou dle mého názoru splněna, pokud jde o úpravu zaměstnaneckého díla v rámci ustanovení § 58 Autorského zákona. Při této úvaze vycházím z toho, že zákonná ustanovení upravující zaměstnanecké dílo v Autorském zákoně ukládají zaměstnanci řadu povinností, které by se daly abstrahovat jako povinnost strpět zásahy ze strany zaměstnavatele do majetkových i osobnostních práv k zaměstnancem vytvořenému dílu s tím, že je možné tyto povinnosti dispozitivně upravit. Pro účely této úvahy je jasné, že by dispozitivní ustanovení zákonné úpravy zaměstnaneckého díla byla využita pouze ve prospěch zaměstnavatele¹³¹, a to tak, že by

---

¹³⁰ Srov. ustanovení § 306 odst. 1 Zákoníku práce.

¹³¹ Zákoník práce sice opačnou variantu nevyklučuje, ale není třeba dále rozvádět, že bychom se s ukládáním povinností zaměstnavateli v rámci pracovního řádu, který je vydáván tímtež

byla konkretizována povinnost zaměstnance strpět zásah do osobnostních práv (zásah do majetkových práv je možné upravit pouze ve prospěch zaměstnance, proto bychom úpravu zásahu do těchto práv hledali v interním předpise zaměstnavatele těžko), čemuž zajisté odpovídá příslušné oprávnění na straně zaměstnavatele – v případě redakčního systému by se například mohlo jednat o obecné a nepodmíněné oprávnění zaměstnavatele (v této části práce tedy zhotovitele webových stránek) dokončit nehotový redakční systém (v pracovním řádu postačí obecně „počítačový program“) a to bez omezení, která Autorský zákon v ustanovení § 58 odst. 5 zaměstnavateli stanoví – k této problematice viz níže.

Ze shora uvedených důvodů mám tedy za to, že by tím nedošlo k uložení nové povinnosti zaměstnanci, ale pouze ke konkretizaci té stávající, která vyplývá z ustanovení § 58 Autorského zákona a kterou je povinnost zaměstnance strpět zásahy do majetkových a osobnostních práv k jím vytvořenému dílu, jež vzniklo při plnění povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu. Pokud by však měla vzniknout pochybnost o tom, zda se již jedná o stanovení povinností nových nebo pouze o konkretizaci povinností stávajících, je v takovém případě vhodnější mít úpravu povinností obsaženu v samotném právním jednání, které pracovněprávní vztah zakládá – zejména v pracovní smlouvě. Přestože je tedy dle mého názoru možné chápat příslušnou dispozitivní úpravu zaměstnaneckého díla v Autorském zákoně a případná odchylná ujednání mezi stranami na ni navazující jako konkretizaci stávajících povinností, proč by taková odchylná ujednání mohla být součástí pracovního řádu ve smyslu ustanovení § 306 Zákoníku práce, je vhodnější za účelem dosažení vyšší míry právní jistoty mezi stranami zvolit úpravu, která by svým obsahem byla z převážné většiny obsažena v pracovní smlouvě.

4.3.1.4. Předpoklady vzniku právního režimu zaměstnaneckého díla

V návaznosti na shora uvedené se nyní dostávám ke shora předestřeným podmínkám, které je třeba dle ustanovení § 58 odst. 1 AutZ splnit, aby se vůbec mohlo jednat o zaměstnanecké dílo. Z jeho první věty je možné abstrahovat tři základní

---

zaměstnavatelem, asi těžko mohli v praxi setkat. Jedná se tedy dle mého názoru pouze o teoretickou právní konstrukci.

předpoklady, kterými jsou - vytvoření autorského díla (1) ke splnění povinností (2) vyplývajících z pracovněprávního nebo služebního vztahu (3).

První podmínkou je vytvoření autorského díla, kterým bude pro účely této části práce vytvoření počítačového programu v podobě redakčního systému. V tomto směru vyjdu ze závěrů, k nimž jsem dospěl po podrobné analýze v části práce, která se věnovala redakčnímu systému jako autorskému dílu (4.2. Redakční systém jako autorské dílo (počítačový program)). Zásadní je ve vztahu k počítačovému programu, potažmo redakčnímu systému, objektivně vnímatelné vyjádření v jakékoliv formě, a to od okamžiku, kdy by její rozmnožení způsobilo také rozmnožení samotného počítačového programu a umožnilo mu plnit funkce, pro které byl vytvořen.¹³² Jak jsem již uvedl v části práce, na niž výše odkazuji, vedle toho, že je tímto vyjádřením zdrojový a strojový kód, což bylo Soudním dvorem EU později potvrzeno¹³³, je také významná skutečnost, že může být počítačový program autorskoprávně chráněn dříve, nežli je dokončen. Soudním dvorem EU vytvořenou definicí objektivní vnímatelnosti tedy bylo ve vztahu k počítačovým programům upřesněno ustanovení generální klauzule (§ 2 odst. 1 AutZ), na které navazuje ustanovení § 2 odst. 3 AutZ¹³⁴.

Pakliže může být nedokončený redakční systém jako počítačový program autorským dílem, může být rovněž v souladu s ustanovením § 58 odst. 1 AutZ za splnění ostatních shora uvedených podmínek dílem zaměstnaneckým, pročež mohou být bez dalšího vykonávána majetková práva k takovému dílu jménem zaměstnavatele a na jeho účet (za předpokladu, že nebylo mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem sjednáno jinak). Aby však mohl být redakční systém vůbec autorským dílem, je vedle podmínky objektivní vnímatelnosti také zásadní podmínka původnosti, která se dle Soudního dvora EU posuzuje výlučně ve vztahu ke zdrojovému či strojovému kódu.

---

¹³² Evropská unie. Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 22. 12. 2010, ve věci C-393/09: Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany v. Ministerstvo kultury ČR, bod 38. In: CURIA [právní informační systém]. [cit. 27. 6. 2017]. Dostupný z: curia.europa.eu

¹³³ Evropská unie. Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 2. 5. 2012, ve věci C-406/10: SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd. In: CURIA [právní informační systém]. [cit. 27. 6. 2017]. Dostupný z: curia.europa.eu

¹³⁴ Ustanovení § 2 odst. 3 AutZ zní: „Právo autorské se vztahuje na dílo dokončené, jeho jednotlivé vývojové fáze a části, včetně názvu a jmen postav, pokud splňují podmínky podle odstavce 1 nebo podle odstavce 2, jde-li o předměty práva autorského v něm uvedené.“

Specifickou formou vyjádření jsou dále přípravné koncepční materiály, které sice nesplňují Soudním dvorem EU vynesenu definici objektivní vnímatelnosti, avšak autorskoprávní ochrana je jim přiznána na základě Směrnice 2009/24/ES¹³⁵, jejíž úprava byla transponována rovněž do ustanovení § 65 odst. 1 AutZ. Jak ovšem vyplývá z odůvodnění Směrnice 2009/24/ES, tak zásadní podmínkou je to, že povaha koncepčních přípravných prací musí později umožnit vytvoření počítačového programu, resp. redakčního systému.¹³⁶ Za splnění této podmínky mohou být dle mého názoru koncepční přípravné materiály rovněž považovány za autorské dílo ve smyslu definice zaměstnaneckého díla vyplývající z ustanovení § 58 odst. 1 AutZ.

Ze shora uvedeného tak vyplývá, že pokud vznikne redakční systém, který je vyjádřen ve zdrojovém či strojovém kódu a takové vyjádření je původní v tom smyslu, že je vlastním duševním výtvozem programátora, pak bude vždy považován za autorské dílo ve smyslu první věty ustanovení § 58 odst. 1 AutZ.

Pokud jde o další dvě podmínky vyplývající z definice zaměstnaneckého díla, pak jsou obě velmi provázané, když existence pracovněprávního vztahu je bezpodmínečným předpokladem pro plnění povinností, jež z tohoto vztahu vyplývají. Jde-li o rozbor uvedených podmínek, pak zde odkazuji na shora uvedený výklad - 4.3.1.1. Základní pracovněprávní souvislosti. Na tomto místě bych však chtěl zdůraznit, že je třeba pamatovat na důkazní povinnost stran, která by v případě sporu, který by se týkal výkonu majetkových práv k zaměstnaneckému dílu, ležela na zaměstnavateli, jenž by musel prokázat, že k vytvoření počítačového programu došlo v rámci pracovněprávního vztahu, a to ke splnění povinností, které z takového vztahu vyplývají. Je tedy dle mého názoru zcela evidentní, že nebude ani tak problém prokázat existenci pracovněprávního vztahu, ale důkazní nouze se může vyskytnout v případě prokázání předmětné povinnosti, na základě které samotný počítačový program vznikl. V tomto směru je zásadní sjednaný druh práce v právním jednání, které zakládá pracovněprávní vztah, a dále konkrétní pracovní úkol, který byl zaměstnanci udělen.¹³⁷

---

¹³⁵ Srov. ustanovení čl. 1 Směrnice 2009/24/ES.

¹³⁶ Srov. odst. 7, in fine, odůvodnění Směrnice 2009/24/ES.

¹³⁷ DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *K některým aplikačním problémům při vytváření předmětů duševního vlastnictví v pracovněprávních vztazích a úvahy de lege ferenda*. In: KŘÍŽ, Jan a kol. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových*. Sborník. Praha: Univerzita Karlova, 2015, str. 78.

Pokud jde o sjednaný druh práce, pak by neměl být sjednán příliš úzce, např. „programátor na platformě PHP“. Jakmile by programátor s takto vymezeným druhem práce vytvořil počítačový program (redakční systém nevyjímaje) na platformě Java, ASP.NET nebo jiné, bylo by na zaměstnavateli, aby prokázal, že vytvoření počítačového programu na jiné než sjednané platformě, bylo povinností zaměstnance, což by bylo s ohledem na velmi úzce sjednaný druh práce přinejmenším problematické. Na druhou stranu by sjednaný druh práce neměl být ani příliš široký s podrobným výčtem možných pracovních činností. V takovém případě by byla ve světle hodnocení zaměstnaneckého díla problematická každá činnost mimo tento podrobný výčet možných pracovních činností. Na tomto místě je tedy možné zaměstnavateli (zhotoviteli webových stránek) doporučit, aby sjednal druh práce svého zaměstnance programátora spíše trochu obecněji s výslovně uvedenou možností každý pracovní úkol ze strany zaměstnavatele, popřípadě vedoucího zaměstnance, upřesnit. Takové upřesnění může být učiněno jakýmkoliv způsobem s jediným doporučením, kterým je zachování písemné formy za účelem posílení pozice pro případ dokazování v občanském soudním řízení.¹³⁸

Pakliže jsou naplněny shora uvedené podmínky pro aplikaci režimu zaměstnaneckého díla a není-li mezi stranami sjednáno jinak, vykonává veškerá majetková práva k takto vytvořenému dílu svým jménem a na svůj účet zaměstnavatel.¹³⁹ Na tomto místě je však třeba zdůraznit, že tím nedochází k cesi (translativnímu převodu) výlučných majetkových práv autora, neboť jsou dle ustanovení § 26 odst. 1 AutZ nepřevoditelná. Současně to také neznamená, že by se jich autor vzdal ve prospěch zaměstnavatele, když taková situace rovněž dle téhož ustanovení nepřipadá v úvahu. Autorský zákon tímto tedy, pokud není sjednáno jinak, na straně zaměstnavatele konstituuje právo výkonu veškerých majetkových práv k vytvořenému dílu (aniž by byl jejich nabyvatelem) a na straně zaměstnance jako autora zakládá povinnost strpět zásah do těchto práv (aniž by je pozbyl) – jinými slovy, aby se zdržel všech jednání, která by zaměstnavateli znemožňovala řádný výkon majetkových práv. Pokud jde o výsledný stav, tak ten se co do hospodářské podstaty i přes shora uvedený

---

¹³⁸ JANSÁ, Lukáš a Petr OTEVŘEL. *Softwarové právo*. 2. vyd. Brno: Computer Press, 2014, str. 76.

¹³⁹ Srov. ustanovení § 58 odst. 1 AutZ.

zákaz převodu majetkových práv fakticky takovému převodu blíží, když je naukou označován jako „holé autorství“¹⁴⁰. Dlužno dodat, že se mezi odbornou veřejností objevují hlasy volající po legislativní změně, která by vedla k umožnění převoditelnosti majetkových práv autorských nebo k rozšíření institutu práva výkonu majetkových práv.¹⁴¹

I přes shora uvedené je však možné považovat koncepci práva výkonu majetkových práv autorských na území ČR za „méně invazivní“ řešení, než které je například aplikováno na území Spojených států amerických, kde je doktrínou označováno jako „work made for hire“¹⁴². Základním pravidlem, a to nejen ve Spojených státech amerických, je, že autorské právo náleží tomu, kdo předmětné dílo vytvoří. Doktrína „work made for hire“ představuje ve zkratce výjimku z tohoto pravidla, když autorská práva k vytvořenému dílu mohou originárně vzniknout přímo zaměstnavateli (objednateli), pročez tento zaměstnavatel (objednatel) není pouhým vykonavatelem těchto práv jako v právním řádu ČR.¹⁴³ Tato doktrína je stejně jako v ČR motivována ochranou vložených investic ze strany zaměstnavatele (objednatele). Pokud jde o rozdílnost našeho pojetí od toho, jež se uplatňuje na území Spojených států amerických, pak jsem toho názoru, že se zde jako nejvýznamnější determinant rozdílnosti projevuje kontinentální zásada „objektivní pravdivosti autorství“, když shora uvedené doktríně navíc svědčí skutečnost, že je autorské právo ve Spojených státech amerických založeno na majetkoprávním pojetí a nerozeznává osobnostní práva autora.¹⁴⁴

---

¹⁴⁰ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 558.

¹⁴¹ TŮMA, Pavel. K problematice převoditelnosti majetkových autorských práv. *Bulletin advokacie*. Praha: Česká advokátní komora, 2012, (4), str. 64 an.

¹⁴² HUET, Jerome. A Comparative Analysis of the 1991 EC Software Directive. *Columbia Journal of Transnational Law*. 1992, 30(2), str. 342. Dostupný v databázi HeinOnline nebo HARRIS, Matthew R. Copyright, Computer Software, and Work Made for Hire. *Michigan Law Review*. 1990, 89(3), str. 662. Dostupný v databázi HeinOnline.

¹⁴³ JARETT, Stacy L. Joint Ownership of Computer Software Copyright: A Solution to the Work for Hire Dilemma. *University of Pennsylvania Law Review*. 1989, 137(4), str. 1255. Dostupný v databázi HeinOnline.

¹⁴⁴ PRCHAL, Petr. *Zakázková autorská díla z pohledu práva závazkového a autorského*. Praha: Linde Praha, 2013, str. 78.

Pokud se po krátkém exkurzu do právního řádu Spojených států amerických zaměřím na českou právní úpravu zaměstnaneckého díla v ustanovení § 58 Autorského zákona, pak pro aplikační praxi spatřuji v zákonné úpravě práva výkonu majetkových práv zaměstnavatelem (pokud není sjednáno jinak) velkou výhodu v případech, v nichž by na výkon majetkových práv k vytvořenému počítačovému programu, potažmo redakčnímu systému, zaměstnavatel předem vůbec nemyslel, ačkoliv by to bylo zejména při uzavírání pracovní smlouvy s ohledem na shora uvedené (zejména vhodné sjednání pracovní pozice) nanejvýš potřebné. To znamená, že za splnění shora uvedených podmínek vyplývajících z ustanovení § 58 odst. 1 AutZ je zaměstnavatel (zhotovitel webových stránek) oprávněn ex lege udělit třetím osobám oprávnění k výkonu práva vytvořený redakční systém užít – tedy uzavřít licenční smlouvu, což je dle mého názoru ve vztahu k redakčnímu systému pro zhotovitele webových stránek nejvýznamnější projev práva výkonu majetkových práv. Jakmile je takový redakční systém zaměstnancem vytvořen, může v praxi zaměstnavatel (zhotovitel webových stránek) bez jakéhokoliv souhlasu tohoto zaměstnance (autora) poskytovat licenci k takovému redakčnímu systému všem subjektům, které si na jeho platformě nechaly vytvořit nové webové stránky, za což se mu bude dostávat příslušné odměny za poskytnutí licence.

4.3.1.5. Podrobná právní analýza jednotlivých ustanovení § 58 AutZ

Nyní přistoupím k podrobné analýze právního režimu zaměstnaneckého díla vyplývajícího z ustanovení § 58 AutZ se zaměřením na dispozitivní ustanovení, která jsou dle mého názoru z hlediska praktické využitelnosti pro aplikační praxi z pohledu zaměstnavatele nejvýznamnější, a to se zohledněním všech specifik, která redakční systém jako zaměstnanecké dílo přináší.

Ustanovení § 58 odst. 1 AutZ

Vyjdou-li hned z odstavce prvního, pak může být mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem sjednáno, že zaměstnavatel nebude vykonávat veškerá majetková práva k vytvořenému autorskému dílu v podobě redakčního systému. Přestože to zákonná úprava umožňuje, v praxi je velmi nepravděpodobné, aby se zaměstnavatel zbavoval práva výkonu majetkových práv k zaměstnaneckému dílu, a to i z části. Stojí za tím

zejména množství vložených investic a zajišťování dalších materiálních podmínek pro vývoj a implementaci daného počítačového programu, které jsem již dříve v práci pro případ redakčního systému detailně popsal (4.3.1.2. Podstata právního režimu zaměstnaneckého díla). V této souvislosti je podle mého názoru vhodné doplnit, že bez souhlasného projevu vůle zaměstnavatele není žádné odchýlení se od dispozitivní úpravy právního režimu zaměstnaneckého díla možné. Pokud tedy zaměstnavatel nebude chtít přistoupit na jakoukoliv úpravu odchylovající se od zákonem stanovených práv a povinností, pak nemá zaměstnanec (autor) žádnou legální možnost, která by takové rozhodnutí zaměstnavatele mohla zvrátit, což je vzhledem k výkonu všech majetkových práv autorských pro zaměstnavatele výhodné.

Pokud jde dále o analýzu ustanovení § 58 odst. 1 AutZ z hlediska praktické využitelnosti, pak je velmi významná možnost postoupení práva výkonu majetkových práv ze zaměstnavatele na třetí osobu, pokud k tomu autor (zaměstnanec) dá svůj souhlas. S ohledem na skutečnost, že je pro účely této části práce zaměstnavatel rovněž zhotovitelem webových stránek, však nepřipadá v praxi v úvahu, aby na někoho zhotovitel webových stránek právo výkonu majetkových práv postupoval, když může redakční systém využívat pro vlastní podnikatelskou činnost, kterou je realizace webových stránek, a to na platformě redakčního systému, jenž byl vytvořen pro jeho vlastní potřeby.

Mnohem pravděpodobnější je tedy situace postoupení práva výkonu majetkových práv v modelovém případě, v němž si zhotovitel webových stránek objedná nový redakční systém u jiné osoby, která jej sama nevytvořila (není autorem vytvořeného redakčního systému, protože se nemůže jednat o fikci zaměstnaneckého díla ve smyslu ustanovení § 58 odst. 7 AutZ), ale současně je vykonavatelem majetkových práv k takovému redakčnímu systému – typicky zaměstnavatel programátora. Proto se blíže na tuto problematiku zaměřím v části práce 4.3.2. Redakční systém vytvořený na objednávku, v níž bude provedena analýza autorskoprávních vztahů, pokud bude redakční systém vytvořen na objednávku, a to zejména se zaměřením se na variantu, při níž zhotovitel redakčního systému nebude současně jeho autorem, jak jsem již měl možnost výše naznačit. Pro případy, kdy je zhotovitel redakčního systému současně jeho autorem (programátor jako osoba samostatně výdělečně činná), je v zásadě možné vyjít ze závěrů této části práce, a to na základě ustanovení § 58 odst. 7 AutZ.

Ustanovení § 58 odst. 2 AutZ

Ustanovení § 58 odst. 2 AutZ upravuje případ, kdy dojde k smrti či zániku zaměstnavatele, jenž byl oprávněn k výkonu majetkových práv, a to bez právního nástupce. V takovém případě nabude autor ze zákona oprávnění k výkonu majetkových práv – není k němu tedy potřeba jakéhokoliv projevu vůle autora.

Je zde patrná určitá „elasticita“ autorských práv, která se projeví tím, že jsou autorská práva v plném rozsahu obnovena z tzv. holých práv autorských. Jedná se o projev „konsolidační zásady“, která je typická u konstitutivního (nepravého) převodu práv, který je pro české autorské právo příznačný.¹⁴⁵ V této souvislosti si dovoluji vyslovit nesouhlas s právním názorem, dle něhož autorovi vzniká smrtí či zánikem zaměstnavatele bez právního nástupce právo na poskytnutí licence.¹⁴⁶ S ohledem na skutečnost, že se v této situaci stane sám autor vykonavatelem majetkových práv, pokládám tento právní názor za zcela scestný.

Z předmětného ustanovení dále vyplývá významná skutečnost, že je právo výkonu majetkových práv, jakožto věc v právním smyslu, v případě smrti zaměstnavatele předmětem pozůstalostního řízení. Pro aplikační praxi je předmětné ustanovení významné v souvislosti s poslední větou ustanovení § 58 odst. 1 AutZ, ze které vyplývá, že se třetí osoba, na niž bylo postoupeno právo výkonu majetkových práv, považuje pro účely Autorského zákona za zaměstnavatele. V případě postoupení práva výkonu majetkových práv tak není pro aplikaci konsolidační zásady rozhodný zánik či smrt zaměstnavatele, který právo výkonu majetkových práv postoupil před zánikem či smrtí na třetí osobu, ale rozhodný bude zánik či smrt třetí osoby, na niž bylo právo výkonu majetkových práv postoupeno.

Pokud byl zaměstnavatel současně zhotovitelem webových stránek, pak by nebylo k podivu, že vykonával majetková práva k vytvořenému redakčnímu systému velmi aktivně, a to poskytováním nevýhradních licencí jednotlivým objednatelům

---

¹⁴⁵ TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 562.

¹⁴⁶ Srov. MAISNER, Martin, Marek ŠIMKA a Hana KARÁSKOVÁ. *Software jako zaměstnanecké dílo*. Dostupné z: Webová stránka. EPRAVO.cz – Sběrka zákonů, judikatura, právo. ISSN 1213-189X [online]. 7. 5. 2009. [cit. 11. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/software-jako-zamestnanecke-dilo-56254.html>

webových stránek. Jestliže by za této situace došlo k smrti či zániku zaměstnavatele bez právního nástupce, tak se v této souvislosti nabízí velmi významná otázka pro aplikační praxi, zda dojde k zániku licenčních smluv k redakčnímu systému či nikoliv. Podle mého názoru by ze všech licenčních smluv k předmětnému redakčnímu systému byl na základě shora uvedeného (nabytí práva výkonu majetkových práv autorem) oprávněn i zavázán sám autor, protože by k jejich zániku nedošlo. Podle mého názoru autor obecně vstoupí do těch práv a povinností zaměstnavatele, která souvisí s výkonem majetkových práv autorských, k jejichž výkonu nabyl autor oprávnění smrtí či zánikem zaměstnavatele bez právního nástupce. Jsem přesvědčen, že takovým případem je i licenční smlouva.

Totéž se však nedá podle mého názoru říci o tzv. „service – level agreement“ (označována zkratkou „SLA“), neboť se na rozdíl od licenční smlouvy netýká výkonu majetkových práv k redakčnímu systému. Tato smlouva bývá uzavírána mezi zhotovitelem a objednatelem webových stránek, v níž se zhotovitel zaváže, že bude objednateli poskytovat kompletní servis redakčního systému, a to zejména pro případ, že by došlo k nenadálé události, která by mohla způsobit výpadek funkčnosti webových stránek. Ve smlouvě bývají stanoveny druhy závad redakčního systému a příslušná reakční doba, v níž je povinen zhotovitel webových stránek takovou závadu odstranit, aby tím nevznikla objednateli webových stránek nedůvodná újma. Ve zkratce se tedy takovou smlouvou zhotovitel zaváže, že objednateli zajistí po sjednanou dobu určitou úroveň funkcionalit předmětného redakčního systému. Jak jsem tedy výše uvedl, domnívám se, že pokud by došlo ke smrti či zániku zaměstnavatele bez právního nástupce, tak by autor z takové smlouvy oprávněn a zavázán nebyl.

Na základě shora uvedeného mohu shrnout, že ustanovení § 58 odst. 2 AutZ je pro aplikační praxi rovněž velmi významné.

Ustanovení § 58 odst. 3 AutZ

Jakkoliv s sebou právní režim zaměstnaneckého díla přináší pro zaměstnavatele celou řadu oprávnění, tak ustanovení § 58 odst. 3 předepisuje zaměstnavateli rovněž povinnosti. Jednou z těchto povinností je poskytnutí licence autorovi, pokud zaměstnavatel nevykonává majetková práva k zaměstnaneckému dílu dostatečně či vůbec, a to za předpokladu, že o to autor požádá a že neexistuje na straně

zaměstnavatele závažný důvod k jejímu odmítnutí. Ze shora uvedeného je možné ještě abstrahovat povinnost zaměstnavatele, aby majetková práva k zaměstnaneckému dílu vykonával, popř. je vykonával dostatečně. Jsem si vědom toho, že je nerozhodné, zda tato povinnost byla mezi zaměstnavatelem a autorem ujednána či nikoliv, neboť k jejímu vzniku došlo ex lege, ale domnívám se, že může být mezi stranami ujednáno, co se dostatečným výkonem majetkových práv k vytvořenému dílu ve smyslu ustanovení § 58 odst. 3 AutZ v daném případě rozumí.¹⁴⁷ Takovým ujednáním by podle mého názoru mohlo dojít ke zvýšení právní jistoty, a to zejména pro zaměstnavatele, neboť je tato otázka soudem posuzována jako otázka právní, a nikoliv skutková. Tím však nechci tvrdit, že by se soud držel výše uvedeného ujednání a rozhodl vždy podle něj, ale mohl by takové ujednání považovat za jeden z významných determinantů pro své rozhodnutí. Patrně by však soud k takovému ujednání nepřihlédl tehdy, pokud by fakticky zbavovalo autora svého práva na poskytnutí licence zaměstnavatelem.

Když jsem se výše v práci zmínil o tom, že se konsolidační zásada projeví bez dalšího přímo ze zákona, tak pro udělení licence zaměstnavatelem předpokládá ustanovení § 58 odst. 3 AutZ projev vůle autora, který však již dále Autorský zákon nikterak nespecifikuje. Domnívám se tedy, že i tato problematika by mohla být smluvně rozvedena, a to pochopitelně tak, aby autora nedůvodně nezkracovala ve svém právu. Mohl by tak být upraven proces poskytnutí licence od bližší specifikace projevu vůle autora (zejména forma) až po lhůtu, v níž by byl zaměstnavatel za jinak splněných podmínek povinen předmětnou licenci poskytnout.

Autorský zákon v této souvislosti stanoví, že by měla být licence poskytnuta „za obvyklých podmínek“, což bude zkoumáno jako otázka skutková, která může být předmětem znaleckého zkoumání.¹⁴⁸ Pro případ redakčního systému mám za to, že by měla být autorovi poskytnuta nevýhradní licence s právem poskytovat sublicence, neboť jen tak bude moci poskytovat redakční systém třetím osobám, což je u redakčního systému žádoucí, pakliže by autor nechtěl užívat redakční systém pouze pro vlastní

---

¹⁴⁷ Pro obdobný názor srov. MAISNER, Martin, Marek ŠIMKA a Hana KARÁSKOVÁ. *Software jako zaměstnanecké dílo*. Dostupné z: Webová stránka. EPRAVO.cz – Sběrka zákonů, judikatura, právo. ISSN 1213-189X [online]. 7. 5. 2009. [cit. 11. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/software-jako-zamestnanecke-dilo-56254.html>

¹⁴⁸ TELEEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 562.

potřebu. Pro úplnost ještě uvedu, že má zaměstnavatel právo poskytnutí licence odmítnout, jestliže k tomu má závažný důvod, což bude posuzováno soudem jako otázka právní podle jednotlivých okolností každého případu.¹⁴⁹

Další, pro praxi velmi významná, ustanovení, kde může být mezi stranami ujednáno jinak, se nachází v § 58 odst. 4 a 5 AutZ. Tato ustanovení totiž upravují formou vyvratitelné právní domněnky právo zaměstnavatele na zásah do výlučných osobnostních práv autora a na straně druhé povinnost autora tento zásah strpět.

Ustanovení § 58 odst. 4 AutZ

Pokud jde o ustanovení § 58 odst. 4 AutZ, tak zní následovně:

„Autorova osobnostní práva k zaměstnaneckému dílu zůstávají nedotčena. Vykonává-li zaměstnavatel majetková práva k zaměstnaneckému dílu, má se za to, že autor svolil ke zveřejnění, úpravám, zpracování včetně překladu, spojení s jiným dílem, zařazení do díla souborného, jakož i k tomu, aby uváděl zaměstnanecké dílo na veřejnost pod svým jménem, ledaže je sjednáno jinak.“

Jakkoliv jsou autorova osobnostní práva nepřevoditelná, přičemž se jich autor dle Autorského zákona nemůže ani jakýmkoliv způsobem platně vzdát¹⁵⁰, není Autorským zákonem vyloučeno, aby byl autorem udělen souhlas k zasažení do těchto práv. Citované ustanovení Autorského zákona nejprve první větou stanoví obecné pravidlo, že vytvořením zaměstnaneckého díla zůstávají osobnostní práva autora k takovému dílu nedotčena, aby následně byla stanovena výjimka v podobě vyvratitelné právní domněnky pro případy, kdy zaměstnavatel vykonává majetková autorská práva k vytvořenému zaměstnaneckému dílu.

Vyvratitelná právní domněnka spočívá v presumpci souhlasu autora se zasažením do zákonem vymezených osobnostních práv. Ze zákonné úpravy je tedy možné abstrahovat to, že ačkoliv má institut zaměstnaneckého díla ochránit zejména majetkové zájmy zaměstnavatele, když je ze zákona oprávněn vykonávat veškerá

---

¹⁴⁹ TELEEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 563.

¹⁵⁰ Srov. ustanovení § 11 odst. 4 AutZ.

majetková práva k zaměstnaneckému dílu, tak současně Autorský zákon v citovaném ustanovení reflektuje skutečnost, že zasažení do osobnostních práv autora může mít, a také v praxi má, své majetkové konsekvence. Také s ohledem na tuto skutečnost by mělo být omezení výlučných osobnostních práv autora k zaměstnaneckému dílu učiněno v rozsahu, jenž je nezbytný pro výkon majetkových práv autorských, ale také pro zhodnocení samotného zaměstnaneckého díla.¹⁵¹

Dle mého názoru jsou pro aplikační praxi ve vztahu k redakčnímu systému ze shora citovaného ustanovení nejvýznamnější zásahy, které se týkají práva autora na nedotknutelnost vytvořeného díla, a to konkrétně – úpravy, zpracování včetně překladu a spojení s jiným dílem. Jde-li o zařazení do díla souborného, které rovněž zasahuje do práva autora na nedotknutelnost díla, tak dle mého názoru taková varianta, s ohledem na dikci ustanovení § 2 odst. 5 AutZ¹⁵², nepřipadá u redakčního systému v praxi v úvahu. Jak je možné vyčíst ze závěru citované pasáže, zaměstnavatel se svým zaměstnancem opět mohou využít dispozitivní zákonné úpravy a upravit omezení osobnostních práv k zaměstnaneckému dílu odchylně. Nyní ve světle praktické využitelnosti analyzují shora uvedené nejvýznamnější zásahy do práva autora na nedotknutelnost díla a uvedu, proč by neměl zaměstnavatel na tyto zásahy do osobnostních práv autora rezignovat, pokud je autorským dílem redakční systém.

Pokud se podívám na právo zaměstnanecké dílo v podobě redakčního systému po jeho vytvoření upravit, pak se jedná o velmi významné oprávnění, díky němuž může být redakční systém následně upraven pro konkrétní potřeby objednatele webových stránek, což je v praxi označováno ve vztahu k objednateli webových stránek termínem „customizace“ redakčního systému. Jen těžko je možné si představit situaci, v níž by jeden vytvořený redakční systém vyhovoval rozličným potřebám různých subjektů. Pod termínem „úprava“ se v tomto případě rozumí přímý zásah programátorem do zdrojového kódu, který vede k požadované změně redakčního systému. Jak jsem již dříve v práci uvedl, právně relevantní je z hlediska autorskoprávní ochrany objektivně vnímatelné vyjádření v podobě zdrojového či strojového kódu. Pokud tedy Autorský

---

¹⁵¹ TELEEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 563.

¹⁵² Redakční systém by musel být dle ustanovení § 2 odst. 5 AutZ součástí „souboru nezávislých děl nebo jiných prvků“, což je těžko možné si v případě redakčního systému v praxi představit.

zákon užívá termínu „úprava“, nepochybně tím v případě redakčního systému, který je počítačovým programem, má na mysli úpravu té objektivně vnímatelné podoby, která je pro autorskoprávní ochranu počítačového programu relevantní – v praxi zejména zdrojového kódu (kupříkladu v programovacím jazyce PHP).

Pokud však jde o customizaci, nemusí být realizována pouze přímou změnou zdrojového kódu, ale může být rovněž přistoupeno k užití tzv. „pluginů“ či „knihoven“, které mohou redakční systém rozšířit o další funkcionality. Mezi častá rozšíření redakčního systému za pomoci pluginů patří v praxi platební brány, fakturační systémy, rozšíření pro sociální sítě, atd. Jak již bylo v práci uvedeno, termínem „plugin“ je označován druh počítačového programu, jenž sám o sobě není schopen fungovat samostatně, ale potřebuje ke svému fungování určitý základní počítačový program (např. redakční systém), prostřednictvím kterého může být plně využíván. Jak bylo již uvedeno v závěru části práce 4.2.3. Objektivní vnímatelnost, tak jsem toho názoru, že je možné považovat „plugin“ a „knihovny“ naprogramované v programovacím jazyce rovněž za počítačový program s tím, že naplňují všechny znaky, které jsou pro autorskoprávní ochranu počítačových programů vyžadovány – pro podrobnosti viz odkazovaná část této práce.

Abych se však vrátil zpět ke customizaci redakčního systému za pomoci pluginů či knihoven, mohu ve světle shora uvedeného učinit závěr, že je možné považovat plugin a knihovnu za autorské dílo ve smyslu Autorského zákona, což má význam pro shora uvedený zásah do osobnostních práv autora. Dle mého názoru by totiž došlo v případě přidání pluginu či knihovny do redakčního systému ke „*spojení s jiným dílem*“ ve smyslu ustanovení § 58 odst. 4 AutZ – přičemž jak jsem měl již možnost výše naznačit, využívání pluginů a knihoven je pro praxi velmi významné, neboť mohou velmi flexibilně uspokojit různorodé požadavky klientů, kteří si objednávají nové webové stránky, jež jsou zpravidla vytvářeny na platformě shodného redakčního systému. Je tedy dle mého názoru v zájmu zaměstnavatele (zhotovitele webových stránek), aby měl právo zaměstnanecké dílo v podobě redakčního systému spojit s dílem jiným. Podle mého názoru je dále z hlediska citovaného ustanovení lhostejné, zdali půjde o dočasné či trvalé spojení s dílem jiným, neboť i dočasné spojení může být zasažením do osobnostních práv autora. V případě spojení redakčního systému a pluginů či knihoven půjde o spojení dočasné v tom smyslu, že obě díla (redakční systém

i plugin či knihovna) nemusí být spojeny navždy a je možné je kdykoliv znova od sebe oddělit.

V mnohých případech však musí předcházet spojení obou autorských děl jejich úprava za účelem dosažení vzájemné interoperability, přičemž mám za to, že se zde nemůže uplatnit ustanovení § 66 odst. 1, písm. e) AutZ, jež upravuje bezúplatnou zákonnou licenci nakládat s počítačovým programem zákonem stanoveným způsobem (v daném případě se rovněž jedná o úpravu počítačového programu), aby bylo dosaženo vzájemného funkčního propojení, tedy interoperability. Zatímco omezení výkonu osobnostních práv autora v ustanovení § 58 odst. 4 AutZ má přispívat k plnohodnotnému výkonu práv majetkových k vytvořenému autorskému dílu, tak ustanovení § 66 AutZ obecně stanoví omezení autorských práv autora k vytvořenému dílu (osobnostních i majetkových), aby byla oprávněnému uživateli rozmnoženiny počítačového programu umožněna běžná využitelnost počítačového programu¹⁵³ a nikoliv jeho další šíření, které se naopak u zaměstnaneckého díla v podobě redakčního systému předpokládá. Aby však bylo dosaženo interoperability mezi redakčním systémem a pluginem či knihovnou, není v mnohých případech potřeba pouhé úpravy, ale také „překlady“ do jiného programovacího jazyka ve smyslu ustanovení § 58 odst. 4 AutZ. Z toho důvodu by měl zaměstnavatel v případě odchylné úpravy se zaměstnancem trvat také na právu vytvořené dílo přeložit do jiného programovacího jazyka.

Na shora uvedených demonstrativních příkladech, které se týkají praktických dopadů zákonem dovoleného zásahu do osobnostních práv k redakčnímu systému zaměstnavatelem, je jasně patrné, jak velký význam má pro výkon majetkových práv k zaměstnaneckému dílu zákonné omezení některých osobnostních práv autorských. Dospěl jsem k závěru, že jsou ve vztahu k aplikační praxi v případě redakčního systému nejvýznamnější právě zásahy do autorova osobnostního práva na nedotknutelnost jím vytvořeného díla. Význam pochopitelně má také výkon dalších osobnostních práv k zaměstnaneckému dílu, ale oprávnění zasahovat do redakčního systému (úpravy redakčního systému, právo spojit redakční systém s jiným dílem, případně právo na

---

¹⁵³ TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 628.

překlad do jiného programovacího jazyka) je s ohledem na výše uvedené časté potřeby customizace pro podnikatelskou činnost zhotovitele webových stránek naprosto zásadní.

Ustanovení § 58 odst. 5 AutZ

Jak jsem měl již možnost výše uvést, významné je z hlediska zásahu do osobnostních práv autorských rovněž ustanovení § 58 odst. 5, které zní:

„Není-li sjednáno jinak, má se za to, že autor udělil zaměstnavateli svolení k dokončení svého nehotového zaměstnaneckého díla pro případ, že jeho právní vztah k zaměstnavateli skončí dříve, než dílo dokončí, jakož i pro případ, že budou existovat důvodné obavy, že zaměstnanec dílo nedokončí řádně nebo včas v souladu s potřebami zaměstnavatele.“

Právě citované ustanovení Autorského zákona rovněž zavádí vyvratitelnou právní domněnku zásahu zaměstnavatele do výlučných osobnostních práv autora k vytvořenému dílu, a proto je stejně jako ostatní dispozitivní ustanovení úpravy zaměstnaneckého díla velmi významné pro smluvní praxi. Dokončením „nehotového“ díla bude ze strany zaměstnavatele rovněž zasaženo do práva autora na nedotknutelnost zaměstnaneckého díla, přičemž citované ustanovení zakládá vyvratitelnou právní domněnku, že autor k takovému zásahu svolil, pročež mu vzniká povinnost tento zásah strpět.

Shora uvedené platí ve dvou zákonem stanovených případech – právní vztah mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem skončí ještě před dokončením díla (1) nebo hrozí důvodné obavy (zaměstnavatele), že nebude zaměstnancem autorské dílo dokončeno v souladu s potřebami zaměstnavatele řádně nebo včas (2). Také z citovaného ustanovení je na první pohled patrné, že bylo vytvořeno za účelem dosažení ochrany zaměstnavatele, potažmo jeho investic, tentokrát ovšem v momentě, kdy ještě předmětné autorské dílo nebylo jako celek dokončeno.

V tomto okamžiku je velmi pravděpodobná varianta, kdy redakční systém (počítačový program) jako celek sice ještě dokončen nebude, avšak bude již existovat dílčí část, která bude požívat autorskoprávní ochrany za předpokladu, že již bude vyjádřena zejména ve zdrojovém kódu. Z toho důvodu bude tato část redakčního systému způsobilá být zaměstnaneckým dílem, k němuž se podle mého názoru bez

dalšího vztahují shora uvedená oprávnění zaměstnavatele. Pro vyloučení jakýchkoliv pochybností je však vhodné zaměstnavateli doporučit, aby si se svým zaměstnancem výslovně sjednal omezení majetkových a osobnostních práv autora k nedokončenému autorskému dílu ve stejném rozsahu, v jakém by takové oprávnění zaměstnavateli náleželo za předpokladu, že by bylo předmětné autorské dílo řádně dokončeno.

S touto problematikou také velmi úzce souvisí otázka, zdali má zaměstnanec povinnost předat svému zaměstnavateli zdrojový kód, a to včetně veškerých přípravných koncepčních materiálů. Vyřešení této otázky má rovněž obrovský význam pro počítačové programy vytvořené autorem na objednávku, které sdílejí stejný zákonný režim jako díla zaměstnanecká.¹⁵⁴ V praxi totiž může snadno vzniknout spor o vydání příslušného zdrojového kódu.

Pokud jde o vyřešení položené otázky, pak jsem toho názoru, že je možné ze zákonné úpravy zaměstnaneckého díla povinnost zaměstnance k předání zdrojového kódu dovodit. K takovému závěru je podle mého názoru možné dospět teleologickým výkladem ustanovení § 58 odst. 4 a odst. 5 AutZ. Aby totiž byl naplněn hlavní smysl a účel uvedených ustanovení a zaměstnavatel tak mohl využít zákonem vypočtená omezení osobnostních práv autora (zejména úpravy, spojení s dílem jiným, překlad, dokončení nehotového díla), není-li stanoveno jinak, musí za tímto účelem zaměstnanec poskytnout součinnost v podobě předání příslušných přípravných prací (koncepčních materiálů), ale také zdrojového kódu, jejichž nedodání by zvláště bránilo naplnění smyslu uvedených ustanovení. V opačném případě by tak sice zaměstnavatel měl oprávnění předmětný počítačový program dokončit, upravit nebo přeložit, ale bez zdrojového či binárního kódu by to nebylo snadno možné.

Dle mého názoru je tedy možné dojít k obecnému závěru, jenž by se dal aplikovat také na počítačové programy vytvořené na objednávku, a to takovému, že se bude povinnost k předání příslušných kódů odvíjet od oprávnění k jednání podle ustanovení § 58 odst. 4 omezujícího výkon osobnostních práv autora (zejména těch, které se týkají nedotknutelnosti díla), pakliže nebude povinnost předání kódů stanovena zvláště ve smlouvě, což je nanejvýš vhodné. Pokud tedy zaměstnavatel (objednatel) nebude oprávněn k zákonem dovolenému zásahu shora uvedených osobnostních práv

---

¹⁵⁴ Srov. ustanovení § 58 odst. 7 AutZ.

autora, poté dle mého názoru není ani možné dovodit obecnou povinnost k předání zdrojového kódu.

S ohledem na shora uvedené je tedy vhodné zakotvit do pracovní smlouvy povinnost k předání zdrojového kódu, přičemž tak může být učiněno současně s něčím, co by mohlo být označeno jako notifikační povinnost, která by obnášela povinnost zaměstnance oznámit svému zaměstnavateli, že vytvořil počítačový program či jeho dílčí část, na což by bezprostředně mohlo navazovat předání příslušných podkladů včetně zdrojového kódu předem dohodnutým způsobem – např. v momentě dokončení dílčí části počítačového programu (redakčního systému) nebo ve fixně daných obdobích (např. jednou týdně), přičemž dohodnutým způsobem by mohl být „upload“ příslušné dokumentace včetně zdrojového kódu na předem dohodnutý server zaměstnavatele.

Předání zdrojového či strojového kódu včetně dokumentace, je pro zaměstnavatele významné také z jiného důvodu – zaměstnavatel tímto může předejít případnému sporu se svým zaměstnancem, jehož jádrem by bylo to, zda došlo k vytvoření předmětného počítačového programu (nebo jeho části) v pracovní době nebo mimo ni, resp. jestli byl počítačový program vytvořen ke splnění pracovněprávních povinností zaměstnance.¹⁵⁵

Jak jsem již uvedl výše, dispozitivní povaha ustanovení § 58 odst. 5 AutZ má praktický význam. Pokud jde o počítačové programy v obecné rovině, pak je pro zaměstnavatele velmi důležitá možnost sjednat si se svým zaměstnancem širší zásah do jeho osobnostních práv k „*nehotovému*“ počítačovému programu, a to formou odchýlného ujednání, které by zaměstnavateli zakládalo oprávnění k dokončení „*nehotového*“ počítačového programu, potažmo redakčního systému, bez shora uvedených omezujících podmínek, jež Autorský zákon v ustanovení § 58 odst. 5 pro zaměstnavatele stanoví.¹⁵⁶ Praktický význam by takové ujednání podle mého názoru

---

¹⁵⁵ AUJEZDSKÝ, Josef. *Jak uzavírat smlouvy s programátory aneb Vývoj softwaru z právního pohledu*. Dostupné z: Webová stránka. LUPA.cz Server o českém internetu. ISSN 1213-0702 [online]. 22. 10. 2014. [cit. 30. 9. 2017]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/jak-uzavirat-smlouvy-s-programatory-aneb-vyvoj-softwaru-z-pravniho-pohledu/>

¹⁵⁶ DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *K některým aplikačním problémům při vytváření předmětů duševního vlastnictví v pracovněprávních vztazích a úvahy de lege ferenda*. In: KRÍŽ, Jan a kol. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových*. Sborník. Praha: Univerzita Karlova, 2015, str. 81 nebo PRCHAL, Petr. *Zakázková autorská díla z pohledu práva závazkového a autorského*. Praha: Linde Praha, 2013, str. 78.

mohlo mít, pokud by se zaměstnavatel dostal do sporu se svým zaměstnancem, přičemž jádrem takového sporu by byl neoprávněný zásah do osobnostních práv k zaměstnancem vytvořenému dílu (neoprávněné dokončení „*nehotového*“ počítačového programu zaměstnavatelem). Pokud by totiž ke shora uvedenému ujednání mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem nedošlo a daný spor by dospěl až do řízení před soudem, mohl by se podle mého názoru zaměstnavatel velmi snadno ocitnout v důkazní nouzi.

Taková situace by obzvláště mohla nastat, pokud by se jednalo o druhou z omezujících podmínek – tedy v případě, kdy zaměstnavatel dokončí zaměstnanecké dílo kvůli důvodným obavám, že nebude takové dílo zaměstnancem dokončeno řádně nebo včas v souladu s potřebami zaměstnavatele - v takovém případě bude sice soud posuzovat důvodnost obav jako otázku právní, jež se však bude odvíjet od konkrétních okolností případu, které je třeba dokázat.¹⁵⁷ Mohlo by se tedy podle mého názoru snadno stát, že zaměstnavatel v případném soudním řízení neunese důkazní břemeno týkající se důvodnosti obav z nedokončení zaměstnaneckého díla. Z toho důvodu je tedy dle mého názoru možné zaměstnavateli doporučit, aby využil dispozitivní právní úpravy shora uvedeným způsobem a byl tak oprávněn dokončit počítačový program, potažmo redakční systém, bez ohledu na omezující podmínky stanovené v ustanovení § 58 odst. 5 Autorským zákonem, čímž by nepochybně došlo k posílení jeho právního postavení a ke zvýšení právní jistoty mezi stranami.

S problematikou dokončení zaměstnaneckého díla též souvisí otázka, která se týká vymezení okruhu osob, které budou oprávněny „*nehotové*“ dílo dokončit. Nepochybně takovou osobou bude zaměstnavatel, který také bude dále oprávněn pověřit dokončením tohoto počítačového programu jiného zaměstnance nebo i třetí osobu. Pro zodpovězení shora položené otázky je významným determinantem kontinentální pojetí autorství, podle kterého se autorem může stát pouze fyzická osoba.¹⁵⁸ Pakliže by tedy zaměstnavatel byl právnickou osobou a současně by byl oprávněn dokončit předmětný počítačový program v souladu s ustanovením § 58 odst. 5 Autorského zákona, musel by

---

¹⁵⁷ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 564.

¹⁵⁸ Srov. ustanovení § 5 odst. 1 AutZ.

za tímto účelem pověřit fyzickou osobu, aby toto právo vůbec mohlo být realizováno. Na základě právě uvedeného sdílím názor s Jansou a Otevřelem, že takto pověřenou osobou nemusí být pouze zaměstnanec, ale také jiná osoba, u níž by mohlo být takové dokončení předmětem smlouvy o dílo.¹⁵⁹ Opačná situace (možnost dokončení díla pouze jiným zaměstnancem) by totiž mohla být poněkud absurdní v případech, kdy by zaměstnavatel žádného jiného svého zaměstnance daným dokončením počítačového programu nemohl pověřit a dostal by se tak do velmi svízelné situace. Shodné závěry lze podle mého názoru dovodit také pro zákonem dovolený zásah do osobnostních práv dle ustanovení § 58 odst. 4 AutZ (v praxi zejména možnost úprav). V tomto směru nesouhlasím s názorem Kovala a Nielsena, dle kterých je potřeba ke změnám předmětného díla třetími osobami zvláštní souhlas autora, neboť se i v těchto případech uplatní vyvratitelná právní domněnka, že byl souhlas autorem udělen (samozřejmě za předpokladu, že zaměstnavatel vykonává majetková práva).¹⁶⁰ Mohu tedy uzavřít, že na základě shora uvedených důvodů může zaměstnavatel předmětný redakční systém upravovat a případně i dokončit, a to pověřením jiného ze svých zaměstnanců, popř. také třetími osobami, když k tomu podle mého názoru není třeba zvláštního souhlasu autora.

Ustanovení § 58 odst. 6 AutZ

Po podrobném rozboru ustanovení Autorského zákona, které upravuje oprávnění zaměstnavatele dokončit předmětný počítačový program, potažmo redakční systém, se nyní zaměřím na ustanovení § 58 odst. 6 AutZ, které má pro aplikační praxi také svůj nemalý význam, byť pro počítačové programy a další „fiktivní“ zaměstnanecká díla¹⁶¹ poněkud oslabený. Obecně však zmíněné ustanovení Autorského zákona upravuje právo autora zaměstnaneckého díla na přiměřenou dodatečnou odměnu, pokud by se mzda či jiná odměna, která již byla autorovi vyplacena, dostala do zjevného nepoměru

---

¹⁵⁹ JANSÁ, Lukáš a Petr OTEVŘEL. Právní aspekty tvorby software. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C.H. Beck, 2006, 14(13), str. 467.

¹⁶⁰ Srov. KOVAL, Martin a Tomáš NIELSEN. Praktické rady v oblasti autorskoprávní ochrany softwaru. *IT Systems*. Brno: CCB, spol. s.r.o., 2010, (4), str. 59.

¹⁶¹ Odchylná úprava ustanovení § 58 odst. 6 AutZ se použije vedle počítačových programů také na databáze a kartografická díla.

k významu takového díla a z toho plynoucího zisku, jenž by se zaměstnavateli dostal z využití práv k zaměstnaneckému dílu – některými označováno jako tzv. „bestsellerová výhrada“.¹⁶²

Z výše uvedeného je možné abstrahovat myšlenku, ze které dané ustanovení vychází, a to takovou, že odměna autora za vytvoření zaměstnaneckého díla je již zahrnuta ve mzdě, popřípadě v jiné odměně za práci¹⁶³, které se autorovi, jakožto zaměstnanci, dostalo. Jak jsem již ostatně dříve v práci uvedl, tak právě mzda či jiná odměna za práci, je součástí materiálních investic zaměstnavatele, o jejichž zhodnocení v rámci právní úpravy zaměstnaneckého díla mimo jiné také jde. Tím spíše, když zaměstnavatel nese riziko, že i přes vyplacenou mzdu či jinou odměnu za práci nepovede činnost zaměstnance ke kýženému výsledku, tedy zaměstnaneckému dílu.

Nahlédneme-li dále do ustanovení § 58 odst. 6 AutZ, zjistíme, že se výše dodatečné odměny neodvíjí pouze od zisku z využití práv k předmětnému dílu, ale také od významu, který na tento zisk dané dílo mělo. Jinými slovy, zdali je samotný význam a kvalita zaměstnaneckého díla opravdu tím důvodem, který vedl k dosažení zisku nebo zdali tento zisk plyne spíše z jiných důvodů (marketing, převis poptávky nad nabídkou, apod.).¹⁶⁴ Jak jsem se již zmínil, popisované ustanovení je dispozitivní povahy, která spočívá v možnosti vyloučit oprávnění autora na dodatečnou přiměřenou odměnu.

Důležité však je, že shora uvedené je obecnou úpravou, která se na počítačové programy neaplikuje. Speciální úprava pro počítačové programy vychází z jiné koncepce, kdy je právo autora na dodatečnou přiměřenou odměnu vyloučeno s tím, že je zachována dispozitivní povaha ustanovení, protože je možné uspořádat vzájemné práva a povinnosti mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem (autorem) odchylně od Autorského zákona. Na základě shora uvedeného je možné uvést, že se jedná se o další ustanovení Autorského zákona, které ve své podstatě privileguje postavení zaměstnavatele vůči

---

¹⁶² SRSTKA, Jiří a kol. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. Praha: Leges, 2017. Student (Leges), str. 188.

¹⁶³ Typické pro pracovněprávní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr.

¹⁶⁴ TELEEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 565.

jeho zaměstnanci, jenž vytváří počítačové programy ke splnění povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu.

Pokud však jde o aplikační praxi ve vztahu k počítačovému programu, potažmo redakčnímu systému, pak bych na tomto místě doporučil výslovnou úpravu této problematiky i přes shora uvedené, a to ze dvou důvodů. Prvním z těchto důvodů je zvýšení právní jistoty mezi stranami, když druhý důvod je v zásadě jeho bližší konkretizací – výslovná úprava vyloučení či sjednání práva autora na dodatečnou přiměřenou odměnu je totiž vhodná v případech, v nichž se může zaměstnanec stát autorem alespoň dvou zaměstnaneckých děl, kterým přísluší rozdílná zákonná úprava týkající se oprávnění autora na dodatečnou přiměřenou odměnu. V případě vytváření webových stránek se tato situace může vyskytnout tehdy, kdy zaměstnanec vytvoří redakční systém a vzhled grafického uživatelského rozhraní webových stránek, za předpokladu, že budou oba tyto výsledky duševní tvůrčí činnosti splňovat všechny podmínky kladené Autorským zákonem na zaměstnanecká díla.

Jinými slovy pokud zaměstnanec programátor vytvoří redakční systém, pak ze zákona nemá právo na přiměřenou dodatečnou odměnu (není-li sjednáno jinak), zatímco pokud bude vytvořeno grafické uživatelské rozhraní webových stránek (a předpokládejme, že je autorským dílem), pak jeho autorovi právo na přiměřenou dodatečnou odměnu ze zákona náleží. Ve vazbě na právě uvedené je tedy možné zaměstnavateli doporučit, aby v pracovní smlouvě (či jiném relevantním právním jednání) pro jistotu vždy vyloučil právo autora na přiměřenou dodatečnou odměnu ve smyslu ustanovení § 58 odst. 6 AutZ.

Podle mého názoru není potřebné pro dosažení vyšší míry právní jistoty pouze stanovení toho, zda je právo na dodatečnou přiměřenou odměnu autora vyloučeno či sjednáno, ale také je záhodno v pracovní smlouvě výslovně uvést, že odměna autora za vytvoření zaměstnaneckého díla je již zahrnuta ve mzdě či jiné odměně, která je zaměstnanci vyplácena.

Ustanovení § 58 odst. 8 AutZ

Ačkoliv není nadepsané ustanovení Autorského zákona dispozitivní povahy, je dle mého názoru pro aplikační praxi velmi významné a takřka nepostradatelné.

Deklaruje totiž, že všechna práva a povinnosti vyplývající ze zákonné¹⁶⁵ či smluvní¹⁶⁶ úpravy zaměstnaneckého díla zůstávají zánikem pracovněprávního vztahu nedotčena s tím, že Autorský zákon blíže nespecifikuje právní důvod zániku tohoto právního vztahu. Z hlediska nadepsaného ustanovení je tedy lhostejné, zdali byl pracovněprávní vztah skončen uplynutím doby, výpovědí, okamžitým zrušením či jiným způsobem, který Zákoník práce stanoví.¹⁶⁷

Popisované ustanovení vychází z myšlenky, že vztah mezi autorem a zaměstnavatelem je zásadně nezávislý na pracovněprávním vztahu, který je dle Autorského zákona pouze právní skutečností potřebnou pro vznik zaměstnaneckého díla, ale nikoliv pro jeho další trvání. Ačkoliv není pro zaměstnanecká díla stanovena zvláštní doba trvání práva výkonu majetkových práv, od nichž se nutně odvíjí také oprávnění k zásahu do osobnostních práv (viz výklad výše – ustanovení § 58 odst. 4 a odst. 5 AutZ), protože délka této doby není ani pro případy uvedení zaměstnaneckého díla na veřejnost pod jménem zaměstnavatele blíže specifikována naukou¹⁶⁸, mohu učinit závěr, že pro případ redakčního systému (a počítačových programů obecně) není tato problematika natolik palčivá, neboť je vývoj všech IT technologií mnohem rychlejší, než doba potřebná k výkonu majetkových autorských práv k zaměstnaneckému dílu.

Pakliže jsem se zmínil o významu pro aplikační praxi, tak ten je možné vyzorovat téměř ve všech pracovních smlouvách, které alespoň částečně upravují právní režim zaměstnaneckého díla, a to bez ohledu na to, zda pouze přejímají zákonnou úpravu z ustanovení § 58 Autorského zákona nebo zda ji na základě dispozitivních ustanovení Autorského zákona upravují odchylně (například dle výše uvedeného výkladu). Mám totiž za to, že ve většině těchto smluv dochází k transkripci

---

¹⁶⁵ Srov. práva a povinnosti vyplývající pro autora a zaměstnavatele z ustanovení § 58 odst. 1 až odst. 6 AutZ.

¹⁶⁶ Jedná se o vlastní pravidla chování (odchylná od ustanovení Autorského zákona) vytvořená mezi autorem a zaměstnavatelem na základě dispozitivních ustanovení v § 58 odst. 1 až odst. 6. Tato odchylná ujednání jsou stěžejní pro aplikační praxi a z toho důvodu také pro tuto část práce.

¹⁶⁷ Srov. ustanovení § 48 an. Zákoníku práce.

¹⁶⁸ KRÍŽ, Jan, Irena HOLCOVÁ, Jiří KORDAČ a Veronika KŘEŠŤANOVÁ. *Autorský zákon: komentář a předpisy související : podle stavu k l. 9. 2005*. Praha: Linde, 2003, str. 177 nebo TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 566.

popisovaného ustanovení, aby bylo mezi stranami jasně deklarováno, že oprávnění zaměstnavatele k výkonu majetkových práv a k zásahům do vypočtených osobnostních práv autorských není závislé na trvání pracovněprávního vztahu.¹⁶⁹ Vše shora uvedené se rovněž aplikuje dle ustanovení § 58 odst. 8 AutZ na počítačové programy vytvořené na objednávku.

Ustanovení § 58 odst. 9 a odst. 10 AutZ

Pro úplnost se sluší uvést, že Autorský zákon ve svém ustanovení § 58 neupravuje pouze vztah mezi zaměstnancem (autorem) a zaměstnavatelem v pracovněprávním vztahu, ale s účinností od 22. 5. 2006¹⁷⁰, resp. od 20. 4. 2017¹⁷¹ také mezi zaměstnancem agentury práce a zaměstnavatelem, u kterého tento zaměstnanec dočasně vykonává práci (1)¹⁷², a dále mezi právnickou osobou a autorem, jenž může být členem statutárního či jiného voleného nebo jmenovaného orgánu této právnické osoby (2)¹⁷³. Význam právě uvedeného pro aplikační praxi spočívá v tom, že je třeba aplikovat závěry této části práce na jiná právní jednání, než pouze na pracovní smlouvu nebo dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, pokud se jedná o právní jednání, která zakládají právní vztah, jenž je jednou z právních skutečností vyžadovaných Autorským zákonem pro vznik právního režimu zaměstnaneckého díla.

Pokud jde o agenturní zaměstnávání a právní režim zaměstnaneckého díla, tak v tomto případě je třeba se zaměřit vedle pracovní smlouvy nebo dohody o pracovní

---

¹⁶⁹ K tomu srov. JANSÁ, Lukáš. *Co obnáší pracovněprávní vztah s programátorem*. Dostupné z: Webová stránka. LUPA.cz Server o českém internetu. ISSN 1213-0702 [online]. 24. 5. 2006. [cit. 18. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/co-obnasi-pracovnepravni-vztah-s-programatorem/>

¹⁷⁰ Na základě zákona č. 216/2006 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, došlo ke vzniku ustanovení § 58 odst. 9 a odst. 10, když ustanovení § 58 odst. 10 AutZ bylo v roce 2017 novelizováno – k tomu viz následující poznámka pod čarou.

¹⁷¹ Na základě zákona č. 102/2017 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jenž přinesl vítanou změnu ve zjednodušení ustanovení § 58 odst. 10 AutZ do aktuálního znění.

¹⁷² Srov. ustanovení § 58 odst. 9 AutZ.

¹⁷³ Srov. ustanovení § 58 odst. 10 AutZ.

činnosti¹⁷⁴, které jsou uzavírány mezi zaměstnancem (autorem) a agenturou práce, také na dohodu o dočasném přidělení zaměstnance agentury práce, která je uzavírána mezi agenturou práce a zaměstnavatelem. Tím spíše, pokud je ujednání mezi agenturou práce a zaměstnavatelem podle ustanovení § 58 odst. 9 in fine AutZ způsobilé ovlivnit skutečnost, kdo bude zaměstnavatelem ve smyslu právního režimu zaměstnaneckého díla (tedy vykonavatelem majetkových práv s oprávněním zasahovat do vypočtených osobnostních práv autorských k zaměstnancem vytvořenému dílu), přičemž pokud není sjednáno jinak, je jím ex lege zaměstnavatel, u něhož zaměstnanec agentury práce dočasně vykonává práci.

Na tomto místě je tedy možné doporučit zaměstnavateli (zhotoviteli webových stránek), který by k vytvoření vlastního redakčního systému využil zaměstnance agentury práce, aby věnoval zvýšenou pozornost dohodě o dočasném přidělení zaměstnance agentury práce, na základě které by mohla být vykonavatelem majetkových práv autorských k vytvořenému zaměstnaneckému dílu právě agentura práce, protože by si tímto zaměstnavatel zbytečně zhoršil své postavení, poněvadž by musel s agenturou práce vyjednávat až po vytvoření díla, a to konkrétně o postoupení práva výkonu majetkových práv nebo o poskytnutí licence k vytvořenému redakčnímu systému.

Mnohem pravděpodobnější bude podle mého názoru druhá zmíněná varianta vyplývající z ustanovení § 58 odst. 10 AutZ, od čehož se také odvíjí okruh právních jednání, jež zakládají relativní právní vztah mezi autorem a příslušnou právnickou osobou (jedná se opět o právní skutečnost, která je předpokladem pro vznik právního režimu zaměstnaneckého díla), a z toho důvodu v nich rovněž může dojít k úpravě vzájemných práv a povinností právního režimu zaměstnaneckého díla odchylně od ustanovení § 58 Autorského zákona. Podle předchozí právní úpravy mohl být autorem rovněž společník osobní společnosti (veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti – vyjma komanditisty)¹⁷⁵, když právní úprava účinná od 20. 4. 2017 na tyto případy automaticky nedopadá, neboť se vztahuje pouze na členy statutárního či jiného

---

¹⁷⁴ Dle ustanovení § 307a Zákoníku práce nepřichází v úvahu za užití argumentu a contrario dohoda o provedení práce, ale pouze dohoda o pracovní činnosti. Srov. rovněž ustanovení § 58 odst. 9 AutZ.

¹⁷⁵ Srov. ustanovení § 1 odst. 2 ZOK ve spojení s ustanovením § 58 odst. 10 AutZ, které bylo účinné do 19. 4. 2017.

voleného nebo jmenovaného orgánu. Přestože ustanovení § 44 odst. 4 ZOK stanoví, že statutárním orgánem osobní společnosti je každý její společník, tak speciální úprava Zákona o obchodních korporacích pro veřejnou obchodní společnost a komanditní společnost stanoví, že může být v zakladatelském právním jednání, kterým je pro osobní společnosti společenská smlouva¹⁷⁶, stanoveno jinak.¹⁷⁷ Z toho vyplývá, že se právě účinná právní úprava odlišuje od té předchozí v tom, že se nevztahuje na autorská díla, jež byla vytvořena společníkem osobní společnosti (v souvislosti s plněním povinností vyplývajících pro společníka ze vztahu k této společnosti), který podle společenské smlouvy není statutárním orgánem. S ohledem na silné osobní sepětí společníka a příslušné osobní společnosti se mi taková změna nejeví jako šťastná. Dokonce se v této souvislosti domnívám, že tato změna nebyla ani zákonodárcem úmyslně zamýšlena, když tento názor nevyvrací ani důvodová zpráva k předmětné novele Autorského zákona¹⁷⁸ - v této souvislosti odkazují na část práce 5.3. Ustanovení § 58 odst. 10 AutZ a prostor pro další novelu.

Pokud však bude autor členem statutárního či jiného voleného nebo jmenovaného orgánu této právnické osoby (pro účely této práce zejména obchodní korporace), pak bude z hlediska právě rozebírané problematiky relevantním právním jednáním smlouva o výkonu funkce ve smyslu ustanovení § 59 an. ZOK, popřípadě zakladatelské právní jednání, kterým může být rovněž ovlivněn vztah obchodní korporace a jejího společníka, jakožto statutárního orgánu – viz výklad výše. Za zaměstnavatele se pro účely právního režimu zaměstnaneckého díla považuje právnická osoba, potažmo obchodní korporace, v níž je autor předmětného autorského díla členem statutárního či jiného voleného nebo jmenovaného orgánu. Jak jsem však již výše uvedl,

---

¹⁷⁶ Srov. ustanovení § 8 odst. 1 ZOK.

¹⁷⁷ Srov. ustanovení § 106 odst. 1 a ustanovení § 125 odst. 1 ZOK.

¹⁷⁸ Srov. a contrario „K bodu 51“ (Zvláštní část) Důvodové zprávy k zákonu č. 102/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: Beck-online [právní informační systém]. [cit. 1. 11. 2017]. Dostupné z: beck-online.cz

může tak být pouze za předpokladu, že předmětné autorské dílo bylo autorem vytvořeno ke splnění povinností vyplývajících pro něj ze vztahu k právnické osobě.¹⁷⁹

Pakliže jsou splněny všechny shora uvedené podmínky, pak považuji pro aplikační praxi obecně za velmi významné, že se v takovém případě nebude jednat o dílo vytvořené na objednávku ve smyslu ustanovení § 61 Autorského zákona, ale jak již bylo několikrát uvedeno, takové dílo bude dílem zaměstnaneckým. Bude to právě právnická osoba (obchodní korporace), která bude k vytvoření předmětného díla poskytovat jeho autorovi shodné materiální podmínky (finanční, technické, organizační, personální, apod.), jaké by byly poskytnuty rovněž jejímu zaměstnanci, který by takové autorské dílo vytvořil. Přínos ustanovení § 58 odst. 10 Autorského zákona tedy spatřuji v tom, že shodná míra vložených investic přinese právnické osobě stejnou míru oprávnění nakládat s předmětným dílem, a to bez ohledu na to, zdali je autor zaměstnancem či členem některého z jejich výše uvedených orgánů.

Jakkoliv je však popisované ustanovení Autorského zákona podle mého názoru přínosné, tak pro počítačové programy, s ohledem na ustanovení § 58 odst. 7 AutZ, žádný přínos nemělo, neboť se podle právě zmíněného ustanovení počítačové programy považují za zaměstnanecká díla také tehdy, pokud byly vytvořeny autorem na objednávku. A právě na počítačový program, in concreto redakční systém, vytvořený na objednávku se podrobně zaměřím v další části této práce.

---

¹⁷⁹ CHALOUPKOVÁ, Helena. *Autorský zákon: komentář*. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy komentáře, str. 107.

4.3.2. Redakční systém vytvořený na objednávku

Ne vždy má zhotovitel webových stránek možnost, aby některý z jeho zaměstnanců či jiných osob (statutární orgán, člen statutárního či jiného orgánu, apod.) vytvořil redakční systém, který by se stal společnou platformou, na níž budou zhotovovány webové stránky. Pro takové případy se nabízí možnost nechat si předmětný redakční systém vytvořit „na míru“, pakliže by se zhotovitel webových stránek nespokojil s některým z nabízených (hotových) proprietárních redakčních systémů nebo s některým z volně dostupných open source redakčních systémů, a to z důvodů v této práci již zmíněných.

S ohledem na shora uvedené se tedy po předchozí části práce, kde jsem provedl podrobnou analýzu autorskoprávních aspektů, pakliže by byl redakční systém vytvořen zejména zaměstnanci zhotovitele webových stránek, budu věnovat podrobné právní analýze, pokud by byl redakční systém vytvořen na objednávku, a to s vynesím závěrů využitelných pro aplikační praxi. Jak jsem již totiž v práci dříve uvedl, je to právě redakční systém, při jehož vytvoření, popř. také získání oprávnění k němu, je třeba dbát zvýšené pozornosti, neboť se každé pochybení v úpravě autorských práv k redakčnímu systému může negativně promítnout do fungování již vytvořených webových prezentací, které jsou na tomto redakčním systému postaveny.

Pro potřeby této části práce je záhodno uvést, že „Smlouva o vytvoření/zhotovení/dodání redakčního systému“ je sice smlouvou, kterou z pochopitelných důvodů Občanský zákoník výslovně neupravuje, avšak dle ustanovení § 1746 odst. 1 OZ se všechny smlouvy posuzují dle svého obsahu, který určí, zdali splňují podstatné náležitosti některé ze smluv, která je v Občanském zákoníku upravena. Díky tomu může být jakkoliv pojmenovaná smlouva (v daném případě tedy typicky „Smlouva o vytvoření/zhotovení/dodání redakčního systému“) podřazena na základě podstatných náležitostí této smlouvy pod některou ze smluv, která je v Občanském zákoníku upravena. V případě zhotovení redakčního systému se typově jedná o smlouvu o dílo s nehmotným výsledkem, jejímiž stranami jsou ze zákona objednatel a zhotovitel. Pokud bude ve smlouvě absentovat ujednání o předání vytvořeného redakčního systému, pak se v této souvislosti sluší uvést, že dojde k aplikaci vyvratitelné právní domněnky vyplývající z ustanovení § 2632 OZ, podle které

se dílo s nehmotným výsledkem (redakční systém) považuje za předané, jakmile bylo dokončeno a zhotovitel umožnil objednateli jeho užití. Jak jsem již uvedl v rámci základního vymezení pojmů (2.3. Redakční systém webových stránek (CMS)), tak redakční systém je webovou aplikací, od čehož se také odvíjí způsob, jakým jej bude moci objednatel užít. Tím bude zpřístupnění redakčního systému na stranami dohodnutém serveru v síti internet, k němuž bude mít objednatel přístup prostřednictvím služby WWW – přesná URL adresa. Není však důležité pouhé umístění na dohodnutý server, ale také předání příslušného zdrojového kódu včetně příslušných koncepčních materiálů, bez nichž by nebylo možné řádně vykonávat příslušná majetková autorská práva, popř. zasahovat do osobnostních práv autora (zejména úpravy redakčního systému) – podrobněji se k této problematice dostanu níže.

Tato část práce bude analyzovat zejména právní vztah mezi zhotovitelem a objednatelem redakčního systému, přičemž pro účely této části práce bude za objednatele redakčního systému považován samotný zhotovitel webových stránek, který redakční systém potřebuje ke své podnikatelské činnosti.

V následující části práce uvedu, proč je pro objednatele redakčního systému naprosto nezbytné věnovat zvýšenou pozornost tomu, zda uzavírá smlouvu o vytvoření redakčního systému se zhotovitelem, který je současně autorem redakčního systému (zpravidla programátor jako osoba samostatně výdělečně činná) nebo zda je tato smlouva uzavřena s osobou (fyzickou i právnickou), která samotný redakční systém osobně nevytvoří, ale pověří tímto úkolem osobu třetí (zejména svého zaměstnance programátora).

4.3.2.1. Rozdílnost právních režimů v závislosti na osobě zhotovitele

Jak jsem již výše nastínil, pokud jde o vytvoření redakčního systému na objednávku, pak je pro tuto problematiku naprosto zásadní, zda je zhotovitel současně autorem redakčního systému či nikoliv. Vyřešení této otázky totiž přímo ovlivňuje to, jakou podobu bude mít právní režim, v němž se bude objednatel redakčního systému nacházet – tedy to, jak silné může být jeho právní postavení. Než začnu s podrobnou analýzou této problematiky, pak před tím pokládám za potřebné ujasnit, jaký je rozdíl mezi „autorem“ a „zhotovitelem“, a kdo jimi může být. Správné porozumění právě uvedeným termínům pokládám za nezbytný základ pro snadnější pochopení této

problematiky. Nadto pokládám ujasnění těchto termínů za vhodné z toho důvodu, že jsou mnohdy v praxi nesprávně zaměňovány.

Autorem se rozumí pouze fyzická osoba, která předmětné dílo (redakční systém) vytvořila.¹⁸⁰ Jinými slovy taková osoba, která vyvinula programátorskou činnost směřující k vytvoření redakčního systému – tedy programátor. Vedle toho se zhotovitelem bude obecně v tomto případě rozumět každá osoba (fyzická i právnická), která se zavázala, že objednateli (zhotoviteli webových stránek) předmětné dílo (redakční systém) vytvoří. Zhotovitelem tedy může být jak autor (programátor), jenž se k vytvoření redakčního systému sám zavázal, tak osoba (fyzická i právnická), která přesto, že se k vytvoření redakčního systému zavázala, tak jeho vytvořením pověřila jinou osobu – zpravidla svého zaměstnance programátora. Existují tedy základní dva modelové případy, které mohou nastat a které mají odlišný právní režim, čemuž je třeba věnovat zvýšenou pozornost.

Zhotovitel je současně autorem (programátorem) redakčního systému

O první modelový případ se jedná, pokud je zhotovitel redakčního systému současně jeho autorem – redakční systém je objednan přímo u programátora, který jej vytvořil. Ze shora uvedeného vyplývá, že touto osobou může být pouze osoba fyzická, přičemž za předpokladu, že bude vykonávat svoji činnost (programování) soustavně, samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, a to za účelem dosažení zisku¹⁸¹, bude k této činnosti potřebovat živnostenské oprávnění ve smyslu ustanovení § 10 Živnostenského zákona. Pro úplnost zbývá doplnit, že by se jednalo o živnost ohlašovací, volnou¹⁸² s oborem činnosti:

„Poskytování software, poradenství v oblasti informačních technologií, zpracování dat, hostingové a související činnosti a webové portály.“¹⁸³

---

¹⁸⁰ Srov. ustanovení § 5 odst. 1 AutZ.

¹⁸¹ Srov. ustanovení § 2 zákona č. 455/1991 Sb. Zákon o živnostenském podnikání. V práci dále jen „Živnostenský zákon“.

¹⁸² Srov. ustanovení § 19 písm. c) a § 25 Živnostenského zákona.

¹⁸³ Srov. Příloha č. 4 k Živnostenskému zákonu, bod č. 56.

Pro shrnutí výše uvedeného mohu konstatovat, že prvním modelovým případem je situace, kdy bude zhotovitelem i autorem předmětného redakčního systému tatáž fyzická osoba mající zpravidla příslušné živnostenské oprávnění – tedy programátor, který je osobou samostatně výdělečně činnou.

Pokud jsem se výše zmínil o zásadním významu rozlišování termínů „autor“ a „zhotovitel“, pak je pro právě popsaný modelový případ (zhotovitel je současně autorem (programátorem), který předmětný redakční systém vytvořil) zásadní skutečnost, že se zde bude bez dalšího aplikovat ustanovení § 58 odst. 7 AutZ, které zní:

„Počítačové programy [...] se považují za zaměstnanecká díla i tehdy, byla-li autorem vytvořena na objednávku; objednatel se v takovém případě považuje za zaměstnavatele. Ustanovení § 61 se na tato díla nevztahuje.“

Nežli se dostanu ke konsekvencím, které má aplikace ustanovení § 58 odst. 7 AutZ pro aplikační praxi, tak bych chtěl níže poukázat na to, že výklad tohoto ustanovení činil aplikační praxi v minulosti potíže.

V minulosti se totiž při výkladu právě citovaného ustanovení Autorského zákona objevovaly nejasnosti vyplývající z absence slova „autor“. Zatímco restriktivní výklad připouštěl aplikaci ustanovení § 58 odst. 7 AutZ pouze pro případy, kdy došlo k vytvoření některého ze zákonem stanovených děl přímo jeho autorem, tak extenzivní výklad připouštěl aplikaci téhož ustanovení i pro případy, kdy bylo některé ze zákonem stanovených děl vytvořeno osobou rozdílnou od autora (fyzickou i právnickou).¹⁸⁴ Tato situace (absence slova „autor“ v ustanovení § 58 odst. 7 AutZ) byla napravena novelou Autorského zákona s účinností ke dni 22. 5. 2006.¹⁸⁵ Nutno dodat, že i po této novele bylo možné zaznamenat určité úvahy (dle mého soudu nesprávné) týkající se dvojího výkladu předmětného ustanovení ve vztahu k osobě autora.¹⁸⁶

---

¹⁸⁴ DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Ke změnám režimu zaměstnaneckého díla v důsledku novelizace autorského zákona. *Právo pro podnikání a zaměstnání: odborný časopis pro pracovní právo, sociální zabezpečení a personalistiku*. Praha: LexisNexis CZ, 2006, 15(9), str. 11.

¹⁸⁵ Na základě zákona č. 216/2006 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹⁸⁶ KORANDA, Vladimír. *Počítačový program na objednávku, režimy „převodu“ softwarových práv*. Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví. Praha: C.H. Beck, 2012, 20(6), str. 216 nebo ŽALUD, Václav. *Výklad pojmu "autor" v § 61 autorského zákona, aneb k některým otázkám ochrany*

Nyní se dostávám k tomu, co je pro aplikační praxi v této souvislosti nejdůležitější. Tím je skutečnost, že se objednatel redakčního systému dostane do právního režimu zaměstnaneckých děl, když se v takovém případě považuje pro účely § 58 AutZ za zaměstnavatele. S ohledem na shora uvedené se pro tento případ mohou aplikovat závěry, k nimž jsem dospěl v předchozí části této práce, která se zabývala redakčním systémem vytvořeným v právním režimu zaměstnaneckého díla a na kterou tímto odkazuji.

To, co i přesto pokládám za nejdůležitější na tomto místě zmínit, je skutečnost, že se objednatel redakčního systému stane vykonavatelem všech majetkových práv autorských – v aplikační praxi se to projeví zejména oprávněním objednatele poskytovat k předmětnému redakčnímu systému licenci třetím osobám. Z pochopitelných důvodů však nebude možné použít takové závěry, které souvisejí s pracovněprávním vztahem – kupříkladu správné vymezení pracovní pozice. Právní vztah mezi objednatelem a zhotovitelem (autorem) redakčního systému totiž není determinován pracovněprávním vztahem jako mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem (autorem), ale právním vztahem založeným smlouvou o dílo. To přináší objednateli redakčního systému oproti pracovněprávnímu vztahu výhodu v tom, že nebude omezen ustanoveními pracovního práva, protože si se zhotovitelem redakčního systému může, pro případ, že by neplnil své povinnosti řádně a včas, sjednat takové sankční mechanismy, které by v pracovněprávním vztahu nemohly být užity – typicky právo na odstoupení od smlouvy či smluvní pokutu. Určitou nevýhodou se však jeví to, že by nad zhotovitelem redakčního systému nemohl vykonávat takovou kontrolu, jaké by byl schopen za předpokladu, že by byl předmětný redakční systém vyvíjen na jeho pracovišti.

Významnou podmínkou pro vznik režimu zaměstnaneckého díla se všemi svými konsekvencemi ve smyslu výše uvedeného je to, že může být smlouva o dílo, jakkoliv je stranami pojmenovaná (smlouva o vytvoření/zhotovení/dodání redakčního systému) uzavřena pouze před okamžikem vzniku redakčního systému. V opačném případě (nabízený redakční systém je již vytvořen) by se dalo uvažovat pouze o licenční smlouvě, která nemůže objednateli zajistit tak silné postavení, jaké by mu zajistil právní

---

autorských děl vytvořených na základě smlouvy o dílo. Dostupné z: [Webová stránka. Via Legis: Blog o právu a právní vědě.](http://vialegis.blogspot.cz/2011/02/vyklad-pojmu-autor-v-61-autorskeho.html) [online]. 19. 2. 2011 [cit. 1. 11. 2017]. Dostupné z: <http://vialegis.blogspot.cz/2011/02/vyklad-pojmu-autor-v-61-autorskeho.html>

režim zaměstnaneckého díla, jenž by se aplikoval na základě ustanovení § 58 odst. 7 AutZ. Doporučení plynoucí pro aplikační praxi z právě uvedeného je takové, že by objednatel (zhotovitel webových stránek) měl využít programátora (potenciálního autora redakčního systému) pouze k vytvoření nového redakčního systému, který teprve bude na základě požadavků objednatele programátorem vytvořen. Jen tak si může objednatel (zhotovitel webových stránek) zajistit ve vztahu k programátorovi (autorovi) nejlepší možné postavení, což je pro tvorbu webových stránek více než na místě.

Pokud si tedy objednatel (zhotovitel webových stránek) objedná u programátora takový redakční systém, který bude teprve vytvořen, jak bylo právě uvedeno, pak bych v této souvislosti dále pro objednatele redakčního systému formuloval významné doporučení, aby se pro tento případ pokud možno vyhnul uzavření licenční smlouvy. A to i přes to, že by uzavření licenční smlouvy s programátorem bylo původně zamýšleno v úmyslu dosáhnout vyšší míry právní jistoty či v úmyslu zlepšení si svého postavení. K tomu by však v takovém případě nedošlo, naopak.

Takové uzavření licenční smlouvy by totiž znamenalo dispozitivní úpravu vzájemných práv a povinností odchýlně od právního režimu zaměstnaneckého díla, když by objednatel nebyl oprávněn k výkonu všech majetkových práv autora, ale pouze k těm, která by byla vymezena licenční smlouvou. Znamenalo by to obecně zhoršení postavení objednatele, když jako jeden příklad za všechny mohu v této souvislosti uvést, že pokud by k uzavření licenční smlouvy došlo, pak by se programátor (autor) nemohl vzdát svého práva na přiměřenou dodatečnou odměnu¹⁸⁷, zatímco v právním režimu zaměstnaneckého díla je právo autora na přiměřenou dodatečnou odměnu v případě počítačových programů ex lege vyloučeno, pokud není mezi stranami ujednáno jinak.¹⁸⁸ Pro případ uzavření smlouvy o dílo přímo s programátorem je tedy možné objednateli redakčního systému obecně doporučit, aby se vyhnul uzavření licenční smlouvy (pokud dosud nebyl redakční systém vytvořen X pokud již redakční systém byl vytvořen, pak je licenční smlouva jediným možným řešením – podrobněji se k této problematice dostanu dále), čímž by si zachoval své silnější postavení vyplývající

---

¹⁸⁷ Srov. ustanovení § 2374 odst. 1 OZ.

¹⁸⁸ Srov. ustanovení § 58 odst. 6 AutZ.

z právního režimu zaměstnaneckého díla, na základě aplikace ustanovení § 58 odst. 7 AutZ.

Po formulaci několika doporučení pro aplikační praxi, která se týkají prvního modelového případu, nyní přistoupím k druhému modelovému případu, jenž připadá v úvahu, pokud bude redakční systém vytvořen na objednávku, a jehož právní analýza bude s ohledem na shora uvedené (možnost využití závěrů z předchozí části práce na první modelový případ) stěžejním obsahem této části práce.

Zhotovitel není autorem (programátorem) redakčního systému

O druhý modelový případ se bude jednat tehdy, pokud bude zhotovitel redakčního systému osoba odlišná od jeho autora, což má zásadní autorskoprávní dopad spočívající ve vyloučení aplikace ustanovení § 58 odst. 7 AutZ. Vyloučení aplikace zmíněného ustanovení má vliv na výkon majetkových práv autorských, kdy objednatel předmětného redakčního systému nebude ex lege vykonavatelem těchto práv, na rozdíl od prvního modelového případu, v němž je zhotovitel (programátor) současně jeho autorem.

V daném modelovém případě je pro otázku výkonu majetkových práv autorských objednatelem naprosto lhostejné, zdali bude zhotovitel osobou fyzickou či právnickou, což mě vede k vyjádření nesouhlasu s právním názorem Aujezdského, dle kterého je otázka výkonu majetkových práv autorských odvislá od právní formy subjektu, který je zhotovitelem počítačového programu.¹⁸⁹ Jedná se o zavádějící tvrzení, které nereflektuje skutečnost, že zhotovitel, který je fyzickou osobou, nemusí být současně autorem (programátorem), který předmětný počítačový program vytvořil, ale může tímto úkolem pověřit jinou osobu. Pravdou však je, že pokud je zhotovitelem právnická osoba, pak nemůže nikdy dojít k aplikaci ustanovení § 58 odst. 7 AutZ – následkem je to, že se objednatel předmětného počítačového programu nemůže nikdy stát ex lege vykonavatelem majetkových práv autorských. Je tak z důvodu, který jsem již uvedl ve výkladu výše – právnická osoba nemůže být podle Autorského zákona

---

¹⁸⁹ Viz AUJEZDSKÝ, Josef. *Komu „patri“ software vytvořený na objednávku?* Dostupné z: Webová stránka. LUPA.cz Server o českém internetu. ISSN 1213-0702 [online]. 20. 9. 2004. [cit. 25. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/komu-patri-software-vytvoreny-na-objednavku/>

nikdy autorem jakéhokoliv autorského díla, což dále bezpodmínečně vylučuje aplikaci ustanovení § 58 odst. 7 AutZ.

Právě uvedené mě vede k formulaci doporučení pro aplikační praxi. Pokud bude zhotovitelem redakčního systému právnická osoba, pak je jisté, jak bylo uvedeno výše, že nedojde k aplikaci ustanovení § 58 odst. 7 AutZ – je možné bez dalšího postupovat dle výkladu níže. Pakliže ale bude zhotovitelem osoba fyzická, bylo by záhodno, aby objednatel redakčního systému věděl, zda předmětný redakční systém bude vytvořen přímo zhotovitelem (aplikace ustanovení § 58 odst. 7 AutZ – viz výklad výše) nebo zda bude vytvořením předmětného díla pověřena osoba jiná (vyloučení aplikace ustanovení § 58 odst. 7 AutZ – viz výklad níže). Je tedy v této souvislosti třeba věnovat zvýšenou pozornost situaci, kdy je zhotovitelem fyzická osoba, neboť v jejím případě přichází v úvahu aplikace, ale i vyloučení ustanovení § 58 odst. 7 AutZ, které je v této souvislosti, jak již bylo několikrát uvedeno, velmi významné.

Pakliže dojde k vyloučení aplikace ustanovení § 58 odst. 7 AutZ a objednatel redakčního systému (zhotovitel webových stránek) bude chtít získat shodný rozsah oprávnění vzhledem k vytvořenému redakčnímu systému, jako by tomu bylo v prvním modelovém případě při aplikaci ustanovení § 58 odst. 7 AutZ (tataž osoba (programátor) je autorem i zhotovitelem redakčního systému), pak je v tomto ohledu nejvhodnějším institutem našeho právního řádu postoupení práva výkonu majetkových práv ve smyslu ustanovení § 58 odst. 1 AutZ. Pro úplnost je však třeba uvést, že může objednatel získat oprávnění k užití redakčního systému také sjednáním licenční smlouvy ve smyslu ustanovení § 2358 an. OZ, a pokud nebude uzavřena ani licenční smlouva, pak se uplatní ustanovení § 2634 OZ, dle něhož platí vyvratitelná právní domněnka, že byl objednateli poskytnut redakční systém na základě smlouvy o dílo k účelu vyplývajícímu ze smlouvy.

Obecně je tedy možné objednateli (zhotoviteli webových stránek) doporučit, aby se v případě, kdy dojde k vyloučení aplikace ustanovení § 58 odst. 7 AutZ, pokusil sjednat co nejširší možný rozsah oprávnění k redakčnímu systému s tím, že má k dispozici tři výše uvedené varianty, které jsou v zásadě seřazeny od té, která objednateli zaručuje největší rozsah oprávnění (postoupení práva výkonu majetkových práv autorských) až po tu, která zpravidla zaručuje nejmenší rozsah oprávnění

k předmětnému redakčnímu systému (prosté vytvoření redakčního systému na základě smlouvy o dílo bez sjednání licenční smlouvy).

Jak jsem již dříve v práci uvedl, tak stěžejní pro tuto část práce bude právě popisovaný modelový případ, v němž zhotovitel a autor redakčního systému nejsou tatáž osoba, když analýze pro aplikační praxi podrobím postoupení práva výkonu majetkových práv, jakožto právní institut, který objednateli redakčního systému může přinést nejstabilnější a nejsilnější postavení¹⁹⁰, což je pro zhotovitele webových stránek více než vhodné. Dalším důvodem, proč se chci zaměřit na postoupení práva výkonu majetkových práv, je skutečnost, že tomuto právnímu institutu nebylo v odborné literatuře věnováno tolik prostoru jako licenční smlouvě.

4.3.2.2. Postoupení práva výkonu majetkových práv autorských

V úvodu analýzy postoupení práva výkonu majetkových práv se pro přehlednost a zjednodušení této složité problematiky sluší upřesnit terminologii, kterou budu pro účely této části práce užívat. Vede mě k tomu především ta skutečnost, že může být tatáž osoba terminologicky označena jako „zaměstnavatel“, „zhotovitel“ či „postupitel“, což přehlednosti této problematiky neprospívá. Jak jsem již dříve v práci uvedl, chci se zaměřit zejména na ty případy, v nichž si zhotovitel webových stránek bude chtít opatřit vlastní redakční systém. Proto se v převážné většině případů bude jednat o vytvoření nového redakčního systému „na míru“ s využitím typové smlouvy o dílo, jejímiž stranami jsou objednatel a zhotovitel. Právě proto budu dále užívat označení objednatel a zhotovitel, přestože jsem si vědom toho, že stranami smlouvy o postoupení práva výkonu majetkových práv jsou postupitel (tj. ten kdo právo výkonu majetkových práv postupuje – zhotovitel redakčního systému) a postupník (tj. ten, na něhož je právo výkonu majetkových práv postoupeno - objednatel). Termínů postupitel a postupník bude užito pouze tehdy, pokud to bude vyžadovat povaha věci - typicky v případech, kdy k uzavření smlouvy o postoupení práva výkonu majetkových práv došlo až po

---

¹⁹⁰ KŘEŠŤANOVÁ, Veronika. Některé aktuální otázky související s novou autorskoprávní úpravou (se zaměřením na oprávnění k užití díla na základě licenční smlouvy a na základě práva k výkonu majetkových práv). *Právo a podnikání: odborný časopis pro obchodní a finanční právo*. Praha: Orac, 2002, 11(10), str. 8.

vytvoření předmětného redakčního systému - tj. nemůže již být uzavřena smlouva o dílo, neboť je předmětný redakční systém již vytvořen.

Pokud jsem se výše u děl na objednávku ve smyslu ustanovení § 58 odst. 7 AutZ (první modelový případ) vyjádřil ke skutečnosti, že k uzavření smlouvy mezi objednatelem a zhotovitelem (programátorem – autorem) může dojít pouze do okamžiku vytvoření předmětného díla, a to za účelem vzniku právního režimu zaměstnaneckého díla se všemi svými důsledky, pak mohu v úvodu této pasáže uvést, že u postoupení práva výkonu majetkových práv žádný takový požadavek není. Z toho důvodu může k uzavření smlouvy o postoupení práva výkonu majetkových práv dojít jak v době před, tak v době po vytvoření předmětného díla, avšak vždy s účinky po vytvoření takového díla.

Dojde-li k uzavření smlouvy o postoupení práva výkonu majetkových práv k předmětnému redakčnímu systému před jeho vytvořením, pak taková smlouva bývá zpravidla součástí smlouvy o dílo (či jinak pojmenované smlouvy), v níž se zhotovitel zavazuje zhotovit objednateli (zhotoviteli webových stránek) redakční systém ve sjednané specifikaci, kterou je třeba co nejpřesněji ujednat. Pro přehlednost smlouvy o dílo doporučuji přesnou specifikaci redakčního systému, která bývá velmi obsáhlá, vyčlenit do samostatné přílohy této smlouvy, a to i z důvodu, že se jedná o ryze technickou a nikoliv právní specifikaci. Vzhledem ke skutečnosti, že předmětné dílo ještě není v době uzavření shora uvedené smlouvy vytvořeno, pročež v této době ani fakticky nemůže dojít k postoupení práva výkonu majetkových práv ze zhotovitele na objednatele, je vhodné za účelem dosažení vyšší míry právní jistoty výslovně určit okamžik, na nějž bude účinnost postoupení vázána. Jak již bylo výše uvedeno, tento okamžik musí pochopitelně z logiky věci následovat až po vytvoření redakčního systému, neboť do té doby se jeho zhotovitel vykonavatelem majetkových práv nemůže stát – pro podrobnosti viz část práce 4.3.1.4. Předpoklady vzniku právního režimu zaměstnaneckého díla. Jedná se o odkládací podmínku ve smyslu ustanovení § 548 odst. 2 OZ, neboť na splnění této podmínky závisí, zda určité právní následky (postoupení práva výkonu majetkových práv) nastanou.

Pro zvolení odkládací podmínky se nabízí základní dvě varianty – buď jí může být okamžik předání redakčního systému, nebo zaplacení jeho ceny (jejíž součástí je zpravidla odměna za postoupení práva výkonu majetkových práv). Odkládací podmínku

je třeba pečlivě zvolit s ohledem na okolnosti každého případu. Pro objednatele redakčního systému (zhotovitele webových stránek) je však obecně z praktických důvodů nejvhodnější odkládací podmínka vázaná na předání vytvořeného redakčního systému, popř. jeho části. Jedná se totiž o nejdřívější možný okamžik, od něhož může objednatel reálně vykonávat většinu práv, jejichž právo výkonu bylo na něj postoupeno – právo poskytovat licenci, právo na úpravy redakčního systému, apod.

Přestože se tato část práce zaměřuje především na postoupení práva výkonu majetkových práv v souvislosti s objednáním redakčního systému „na míru“ u osoby rozdílné od autora, tak i přes to považuji za více než vhodné zmínit se o výhodě postoupení práva výkonu majetkových práv, kterou je skutečnost, že k postoupení práva výkonu majetkových práv může dojít rovněž v momentě, kdy je předmětný redakční systém již vytvořen. V takovém případě půjde o samostatnou smlouvu, která nebude vázána na typovou smlouvu o dílo, jako tomu zpravidla bývá ve shora uvedené situaci.

Skutečnost, že k postoupení práva výkonu majetkových práv může dojít až po vytvoření předmětného díla, také znamená, že tento institut může nahradit licenční smlouvu, což je z hlediska zhotovitele webových stránek velmi významné, neboť se může vyhnout situaci, která je v zahraniční literatuře označována jako „vendor lock-in“¹⁹¹. Jedná se o situaci, ve které je příjemce určitého plnění (nabyvatel licence) zcela závislý na konkrétním subjektu (poskytovateli licence), a to z důvodu vysokých nákladů, které by musely být vynaloženy, aby mohl přejít ke konkurenci nebo z důvodu poskytování servisní činnosti, jejíž poskytnutí jiným subjektem by vlivem neznalosti daného produktu (neznalost zdrojového kódu) opět neúměrně zvyšovalo náklady. Velká míra závislosti je též dána tím, že se v rámci licenční smlouvy zpravidla nepředávají příslušné zdrojové kódy, jejichž neznalost vede k tomu, že bude pouze poskytovatel licence schopen provést jakékoliv změny předmětného počítačového programu bez vynaložení neúměrných nákladů, což platí i o redakčním systému. Zatímco pokud dojde k postoupení práva výkonu majetkových práv, pak s ohledem na oprávnění k zásahům do některých osobnostních práv autora by mělo dojít rovněž k předání příslušných

---

¹⁹¹ GREENHALGH, Andrew. iCompete: Analyzing Vendor-Exclusive Smartphone Tying Arrangements under Federal Law. *Loyola Consumer Law Review*. 2008, 20(4), str. 444. Dostupný v databázi HeinOnline.

zdrojových kódů včetně odpovídajících koncepčních materiálů, což velkou měrou eliminuje shora uvedenou závislost – k této problematice viz výklad níže.

Pokud je osoba rozdílná od autora vykonavatelem majetkových práv (kupříkladu zaměstnavatel programátora, který předmětný redakční systém vytvořil), tak právě možnost nahrazení licenční smlouvy postoupením práva výkonu majetkových práv v případě, v němž byl redakční systém již vytvořen, je naprosto zásadním rozdílem oproti situaci, kdy se ex lege nikdo vykonavatelem majetkových práv nestal a již vytvořený redakční systém je nabízen přímo jeho autorem (programátorem). Platná právní úprava totiž neumožňuje autorovi, aby na někoho postoupil právo výkonu majetkových práv k vytvořenému dílu, když je ze zákona oprávněn pouze k poskytnutí licence. Jinými slovy, pokud došlo k vytvoření redakčního systému, který je nabízen osobou rozdílnou od autora (právníkou či fyzickou), když současně je tato osoba také vykonavatelem majetkových práv, pak má možnost výběru mezi postoupením práva výkonu majetkových práv či poskytnutím licence, zatímco pokud je za jinak stejných okolností redakční systém nabízen přímo jeho autorem - programátorem (za předpokladu, že je k tomu oprávněn – tj. nebyl kupříkladu vytvořen v právním režimu zaměstnaneckého díla), pak jej (autora - programátora) zákon opravňuje pouze k poskytnutí licence. Mám za to, že zde ze shora popsanych důvodů vznikla určitá disharmonie zapříčiněná doktrinálním zákazem převodu majetkových práv autorských, která je doplněna o ochranu vložených investic zaměstnavatele, což mě v této souvislosti vede k úvaze nad možným návrhem změny, k němuž se dostanu až v samotném závěru této práce, kde rovněž uvedu důvody, které mě k tomuto návrhu vedou – viz 5.4. „Smlouva o postoupení práva výkonu majetkových práv autorských“.

Pokud jde o samotné postoupení práva výkonu majetkových práv, pak je třeba věnovat pozornost ustanovení § 58 odst. 1 AutZ, které v této souvislosti stanoví:

„[...] Zaměstnavatel může právo výkonu podle věty první postoupit třetí osobě pouze se svolením autora, ledaže se tak děje v případě převodu obchodního závodu. Má se za to, že takové svolení je neodvolatelné a vztahuje se i ke všem případným dalším postoupením. Třetí osoba, které bylo právo výkonu postoupeno, se pak pro účely tohoto zákona považuje za zaměstnavatele.“

Pro postoupení práva výkonu majetkových práv je velmi významné, že osoba, která je zhotovitelem redakčního systému, nemusí být současně zaměstnavatelem ve smyslu Zákoníku práce, jak by se mohlo z výše citovaného ustanovení Autorského zákona na první pohled zdát.¹⁹² Je tedy naprosto lhostejné, zdali si nechá zhotovitel předmětný redakční systém vytvořit svým zaměstnancem, členem statutárního orgánu (je-li zhotovitel právnickou osobou), popř. zda tímto úkolem pověří externího programátora. Dokonce na danou problematiku nemá vliv ani skutečnost, zda bude dílo z části vytvořeno vlastním zaměstnancem a z části externím programátorem, což ostatně v praxi není ničím neobvyklým.¹⁹³ Předpokladem je tedy pouze získání oprávnění k výkonu majetkových práv – jinými slovy, aby bylo předmětné dílo vytvořeno v právním režimu zaměstnaneckého díla – v praxi zejména na základě ustanovení § 58 odst. 1 a odst. 7 AutZ.

Shora citované ustanovení Autorského zákona vychází koncepčně z toho, že je zaměstnavatel (zhotovitel redakčního systému) oprávněn postoupit třetí osobě (objednateli redakčního systému) právo výkonu všech majetkových práv k vytvořenému zaměstnaneckému dílu, která mu ex lege vytvořením takového díla náleží, ledaže by byl ujednáním stran rozsah práva výkonu majetkových práv zúžen. Rovněž při řešení této problematiky je třeba pamatovat na latinskou zásadu „nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet“, pročež na třetí stranu nemůže být postoupeno více práv, než která zhotoviteli redakčního systému náleží. Je to ostatně stejný důvod, pro který nemůže postoupení práva výkonu majetkových práv autorských vyplývajících z právního režimu zaměstnaneckého díla realizovat přímo sám autor (programátor), stejně tak jako ve shodném rozsahu nemůže jinému poskytnout licenci, jak jsem již dříve v práci uvedl.

Právě uvedené skutečnosti by se poté v aplikační praxi měly projevit v prohlášeních zhotovitele redakčního systému, bez kterých si jakoukoliv smlouvu týkající se postoupení práva výkonu majetkových práv autorských lze jen těžko představit. Typickým obsahem těchto prohlášení by mělo být tvrzení, že předmětné dílo

---

¹⁹² Srov. ustanovení § 7 Zákoníku práce.

¹⁹³ DIBLÍK, Jan a Samuel KRÁL. IT právo ve smluvní praxi – Implementační smlouvy z pohledu objednatele. *IT Systems*. Brno: CCB, spol. s.r.o., 2017, (3), str. 44 nebo JANSÁ, Lukáš a Petr OTEVŘEL. *Softwarové právo*. 2. vyd. Brno: Computer Press, 2014, str. 117 an.

bylo (bude) vytvořeno v rámci právního režimu zaměstnaneckého díla. V této souvislosti bych objednateli redakčního systému (zhotoviteli webových stránek) doporučil, aby zhotovitel, který není jeho autorem (programátorem), dále uvedl prohlášení o tom, že mu náleží právo výkonu všech majetkových práv (tj. nebylo v rámci dispozitivního ustanovení § 58 odst. 1 AutZ ujednáno s autorem (programátorem) jinak), protože takové právo výkonu může být postoupeno na objednatele. Ona totiž skutečnost, že bylo dílo vytvořeno v právním režimu zaměstnaneckého díla, automaticky neznámá, že je zhotovitel vykonavatelem všech majetkových práv autora, neboť může být, jak je uvedeno výše, sjednáno jinak.

Přestože Autorský zákon upravuje pouze postoupení práva výkonu majetkových práv autorských k vytvořenému dílu, tak pro jejich řádné hospodářské zhodnocení opravňuje osobu, na niž je právo výkonu majetkových práv postoupeno, také k zásahu do některých osobnostních práv autora. Pokud je vytvořeným dílem redakční systém, pak je pro aplikační praxi nejvýznamnější zásah do těch osobnostních práv, která se týkají práva autora na nedotknutelnost vytvořeného díla, a to s ohledem na časté potřeby „customizace“ předmětného redakčního systému. Konkrétně jde o úpravy, zpracování včetně překladu a spojení s dílem jiným – pro podrobný výklad odkazují na „Ustanovení § 58 odst. 4 AutZ“ v části práce 4.3.1.5. Podrobná právní analýza jednotlivých ustanovení § 58 AutZ. V návaznosti na výše uvedené bych tedy objednateli redakčního systému doporučil, aby zhotovitel redakčního systému dále výslovně ve smlouvě o dílo (popř. pouze ve smlouvě o postoupení práva výkonu majetkových práv) deklaroval, že je oprávněn k zásahu do všech shora uvedených osobnostních práv autora, protože k tomu bude po postoupení práva výkonu majetkových práv oprávněn rovněž objednatel redakčního systému, tedy zhotovitel webových stránek.

Ve výše odkazované části práce jsem se v této souvislosti zabýval rovněž problematikou předání zdrojových kódů, která je dle mého názoru, pro případ, že nebude zvlášť ve smlouvě sjednána, vázána na oprávnění objednatele zasahovat do osobnostních práv autora – konkrétně do práva autora na nedotknutelnost vytvořeného díla. Jak jsem v odkazované části práce uvedl, k takovému závěru je podle mého názoru možné dospět teleologickým výkladem ustanovení § 58 odst. 4 a odst. 5 AutZ, které by za účinné právní úpravy měly být při výkladu doplněny pro účely postoupení práva výkonu majetkových práv rovněž o poslední větu ustanovení § 58 odst. 1 AutZ, dle

kteře se za zaměstnavatele pro účely Autorského zákona (ustanovení § 58 odst. 4 a odst. 5 nevyjímaje) považuje rovněž osoba, na niž bylo právo výkonu majetkových práv postoupeno.

Hlavním smyslem právě uvedených ustanovení Autorského zákona je, aby objednatel mohl v plné míře vykonávat veškerá majetková práva k vytvořenému dílu, k čemuž nutně pro řádné hospodářské zhodnocení musí mít oprávnění k legálním zásahům do některých osobnostních práv, která fakticky není možné vykonávat bez příslušného zdrojového kódu a dalších koncepčních materiálů k nim náležejících. Nutno však dodat, že čistě z technického hlediska ještě předání příslušného zdrojového kódu neznamena, že bude mít objednatel reálnou možnost zasahovat do příslušných osobnostních práv autora – zejména pokud bude příslušný zdrojový kód napsán nesystematicky, s „includováním“ mnoha souborů¹⁹⁴, bez jakéhokoliv komentáře či asociativních proměnných v syntaxi programovacího jazyka, apod. S ohledem na tuto skutečnost je vhodné do smlouvy o dílo (popř. pouze do smlouvy o postoupení práva výkonu majetkových práv) inkorporovat nejen ujednání o předání zdrojového kódu, ale také o předání včetně jeho komentáře a dalších koncepčních materiálů, které by reálně umožnily zásah do již zmíněných osobnostních práv autorských.

Při uzavírání smlouvy o dílo (popř. pouze smlouvy o postoupení práva výkonu majetkových práv) je třeba rovněž myslet na právo autora na přiměřenou dodatečnou odměnu ve smyslu ustanovení § 58 odst. 6 AutZ. Jak však bylo dříve v práci uvedeno, tak právo autora na přiměřenou dodatečnou odměnu se dispozitivně nevztahuje na počítačové programy, redakční systém nevyjímaje. Z toho plyne pro objednatele redakčního systému další doporučení, aby mu zhotovitel redakčního systému deklaroval, že si v této souvislosti s autorem neujednal jinak. Smyslem takového prohlášení je z pochopitelných důvodů to, že nebude mít autor právo na přiměřenou dodatečnou odměnu, což je jeden z nejvýznamnějších rozdílů v porovnání s licenční smlouvou, kde se autor svého práva na dodatečnou přiměřenou odměnu nemůže vzdát, jak již bylo několikrát v práci uvedeno.

---

¹⁹⁴ „Includováním“ souborů se mezi programátory rozumí využití části obsahu již vytvořených externích souborů, aby ve zdrojovém kódu nemusely být pořád dokola opisovány. Změnou tohoto obsahu se změní obsah i na všech místech, kam byl obsah „includován“, což programátorům velmi usnadňuje práci. Pokud je však „includování“ nadužíváno, může se v něm osoba rozdílná od autora programátora velmi snadno bez dalších komentářů ztratit, což bývá v mnohých případech zneužíváno.

4.3.2.3. Souhlas autora s postoupením práva výkonu majetkových práv

Pro aplikační praxi je dále velmi významné, že k postoupení práva výkonu majetkových práv je vyžadován souhlas autora, pakliže nejde o postoupení při převodu obchodního závodu. Zmíněnou významnost pro aplikační praxi je možné rovněž dovodit z novely Autorského zákona, která vešla v účinnost dne 20. 4. 2017.¹⁹⁵ Na jejím základě došlo k rozšíření ustanovení § 58 odst. 1, a to v části týkající se postoupení práva výkonu majetkových práv. Do doby účinnosti shora uvedené novely Autorského zákona byla problematika postoupení práva výkonu majetkových práv upravena pouhou jednou větou bez jakékoliv bližší specifikace souhlasu autora a jeho právních následků, což s sebou neslo celou řadu právních otázek a výkladových pochybností. To byl ostatně také důvod, proč se z řad odborné veřejnosti ozývaly hlasy volající po změně předmětného ustanovení v podobě jeho rozšíření¹⁹⁶, což je možné rovněž dovodit z důvodové zprávy ke shora zmiňované novele Autorského zákona.¹⁹⁷

Právní úprava postoupení práva výkonu majetkových práv k zaměstnaneckému dílu tedy byla s účinností od 20. 4. 2017 rozšířena o vyvratitelnou právní domněnku, na základě níž se má za to, že je souhlas autora neodvolatelný a že se též vztahuje na všechna další postoupení, a dále o právní fikci, na základě níž se třetí osoba, na kterou bylo právo výkonu majetkových práv postoupeno, považuje za zaměstnavatele. Přestože byla smluvní praxe nucena se s naznačenými problémy vypořádat (za účelem dosažení

---

¹⁹⁵ Česká republika. Zákon č. 102/2017 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹⁶ KMOCH, Ondřej. *Postoupení práva výkonu majetkových práv k počítačovému programu – částečně opomíjený institut v některých smluvních vztazích v oblasti IT*. Dostupné z: Webová stránka. EPRAVO.cz – Sbírká zákonů, judikatura, právo. ISSN 1213-189X [online]. 13. 4. 2012. [cit. 6. 11. 2017]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/postoupeni-prava-vykonu-majetkovych-prav-k-pocitacovemu-programu-k-castecne-opomijeny-institut-v-nekterych-smluvnich-vztazich-v-oblasti-it-81286.html>

¹⁹⁷ Srov. „K bodu 49“ (Zvláštní část), Důvodová zpráva k zákonu č. 102/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: Beck-online [právní informační systém]. [cit. 6. 11. 2017]. Dostupné z: beck-online.cz

právní jistoty), a to ještě před účinnosti shora uvedené novely Autorského zákona¹⁹⁸, pokládám popisovanou změnu Autorského zákona za přínosnou pro případy, v nichž by daná problematika souhlasu autora nebyla zvláště smluvně ošetřena. Nyní se zaměřím na analýzu souhlasu autora s postoupením práva výkonu majetkových práv a formulaci doporučení, která z přijaté změny Autorského zákona pro aplikační praxi vyplývají. Vede mě k tomu zejména skutečnost, že této problematice nebyl doposud v literatuře ani v odborných článcích s ohledem na krátkou dobu, která uplynula od účinnosti předmetné novely Autorského zákona, věnován téměř žádný prostor.

Jak jsem již výše uvedl, k postoupení práva výkonu majetkových práv na třetí osobu je Autorským zákonem vyžadován souhlas autora. Jedinou výjimkou je v tomto ohledu převod obchodního závodu, při němž souhlas autora vyžadován není - takovou variantou se ovšem v této práci zabývat blíže nebudu. Pokud se však zaměřím na souhlas autora jako takový, pak se jedná o jednostranný volní projev, který je právním jednáním ve smyslu ustanovení § 545 an. OZ, neboť vyvolává právní následky, které jsou v něm vyjádřeny, ale také právní následky, které z takového právního jednání vyplývají ze zákona. Nejvýznamnějším právním následkem souhlasu autora vyplývajícím ze zákona (Autorského zákona) je to, že vylučuje protiprávnost právního jednání jiného.¹⁹⁹ V případě postoupení práva výkonu majetkových práv jde o právní jednání zhotovitele redakčního systému, coby vykonavatele majetkových práv autorských, které bude ve světle shora uvedeného bez souhlasu autora protiprávním a z toho důvodu i neplatným – tímto právním jednáním je buď část smlouvy o dílo, která se týká postoupení práva výkonu majetkových práv (pokud byl vytvářen zcela nový redakční systém) nebo samostatná smlouva o postoupení práva výkonu majetkových práv (pokud by byl dodáván již vytvořený redakční systém). V této souvislosti není podle mého názoru možné jednoduše uzavřít, zdali se bude jednat o neplatnost relativní

---

¹⁹⁸ KMOCH, Ondřej. *IT veřejné zakázky – co zvažovat při aplikaci postoupení oprávnění k výkonu majetkových práva autorských a dílčí zamýšlení na závěr*. Dostupné z: Webová stránka. EPRAVO.cz – Sbírká zákonů, judikatura, právo. ISSN 1213-189X [online]. 29. 1. 2016. [cit. 6. 11. 2017]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/it-verejne-zakazky-co-zvazovat-pri-aplikaci-postoupeni-opravneni-k-vykonu-majetkovych-prav-autorskych-a-dilci-zamysleni-na-zaver-99539.html?mail>

¹⁹⁹ TELEEC, Ivo. *Souhlas, nebo licenční závazek? Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C.H. Beck, 2013, 21(13-14), str. 458.

či absolutní, neboť zde dochází ke kolizi ochrany práv autora s ochranou práv nabytých v dobré víře – k takovému posouzení může dojít pouze při zvážení všech okolností daného případu soudem.

Dalším neméně významným právním následkem vyplývajícím ze zákona (pokud není v souladu s postoupením práva výkonu majetkových práv stanoveno jinak) je s účinností od 20. 4. 2017 vyvratitelná právní domněnka, na základě níž je souhlas autora neodvolatelný a vztahuje se rovněž ke všem dalším případným postoupením práva výkonu majetkových práv. Jak jsem právě uvedl, souhlas autora může vyloučit aplikaci zákonem stanovené vyvratitelné právní domněnky. Tato skutečnost je významná proto, že se jedná o právní následky, které jsou vyjádřeny přímo v předmětném právním jednání (souhlasu autora), čímž jsou velmi významné pro aplikační praxi – v podrobnostech se k této problematice dostanu níže. Nyní však pokládám za vhodné vyjádřit se k základním náležitostem souhlasu autora, coby jednostranného právního jednání.

Jsem si vědom toho, že nauka rozlišuje základní čtyři skupiny náležitostí právního jednání (subjekt, vůle, projev vůle a předmět projevu vůle)²⁰⁰, avšak pro účely této práce se zaměřím pouze na skupinu náležitostí, které se týkají projevu vůle, neboť má podle mého názoru pro aplikační praxi největší význam. Pokud jde o formu, jakožto jednu z náležitostí projevu vůle autora, pak v této souvislosti Autorský zákon blíže souhlas autora nespécifikuje. Pro zhotovitele redakčního systému je však nasnadě mít souhlas autora v písemné formě, neboť po něm může být objednatel redakčního systému požadován, což je možné objednateli doporučit – viz níže. Vedle formy právního jednání je pro projev vůle autora důležitá také jeho určitost a srozumitelnost. Pokud jde o určitost, pak se domnívám, že bude souhlas autora s postoupením práva výkonu majetkových práv dostatečně určitý také tehdy, pokud bude udělen jako generální, a to nejen pro všechna díla, která budou vytvořena v právním režimu zaměstnaneckých děl, ale také pro všechny osoby, na něž může být právo výkonu majetkových práv k těmto dílům v budoucnu postoupeno. Přestože je dle mého názoru takový souhlas možný, domnívám se, že bude v každém jednotlivém případě v zájmu určitosti a právní jistoty vhodnější, pokud bude souhlas autora vázán na postoupení

---

²⁰⁰ DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA, Michaela ZUKLÍNOVÁ a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek I. Díl první: Obecná část. 2.*, aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, str. 161.

práva výkonu majetkových práv ke konkrétnímu dílu, které autor vytvořil, popř. na kterém se jako spoluautor podílel. Na tomto místě bych tedy rozlišoval určitost, která je naukou vyžadována jako nezbytná náležitost právního jednání, a to od určitosti právního jednání, kterou bude požadovat objednatel redakčního systému, aby měl jistotu, že byl souhlas s postoupením práva výkonu majetkových práv udělen pro redakční systém, jehož vytvoření si objednal. Není totiž vyloučeno, že autor udělí zhotoviteli shora uvedený generální souhlas již v pracovní smlouvě, ale i přesto bude objednatel požadovat písemný souhlas (ad hoc) k jím objednanému počítačovému programu, potažmo redakčnímu systému, aby vyloučil možné pochybnosti.

Jak jsem již výše naznačil, tak s touto problematikou také souvisí otázka, zdali je možné získat souhlas autora předem nebo až následně po postoupení práva výkonu majetkových práv. Jsem toho názoru, že je možné souhlas udělit v obou případech, když pro právní jistotu je pochopitelně vhodnější souhlas předchozí, jelikož se může stát, že autor následně souhlas k postoupení práva výkonu majetkových práv již neudělí. Je samozřejmě vhodné, aby byl předchozí souhlas udělen již v pracovní smlouvě, popř. v jiném relevantním právním jednání (smlouva o výkonu funkce, smlouva o dílo, apod.).

V návaznosti na shora uvedené bych formuloval obecné doporučení pro zhotovitele, aby si ještě před vznikem díla zajistil předchozí generální souhlas autora s postoupením práva výkonu majetkových práv, když po vytvoření předmětného díla a zjištění osoby, na niž bude právo výkonu majetkových práv k vytvořenému dílu postoupeno, by si nechal autorem udělit souhlas zcela konkrétní, v němž by bylo specifikováno jak samotné dílo, tak i osoba, na niž bude právo výkonu majetkových práv postoupeno. Takto koncipovaná varianta udělení souhlasu podle mého názoru zvýší právní jistotu jak pro zhotovitele, tak pro objednatele. Zhotovitel bude mít jistotu, že může v budoucnu postoupit právo výkonu majetkových práv k dílu, které ještě není vytvořeno (to má hospodářský význam, neboť mu odměna za postoupení práva výkonu majetkových práv může přinést více, než odměna za pouhé poskytnutí licence, k níž souhlas nepotřebuje), což by se o možnosti udělení pouhého následného souhlasu s takovou jistotou tvrdit nedalo. Pokud však bude ještě generální souhlas doplněn o souhlas „ad hoc“, jak je uvedeno výše, pak vedle zvýšení právní jistoty pro objednatele, bude tato varianta vhodná rovněž pro zhotovitele, neboť nebude muset předkládat

příslušný předchozí souhlas autora, jenž v těchto případech bývá zpravidla udělen v rámci pracovní smlouvy. Právě uvedené bude platit pouze za předpokladu, že si objednatel redakčního systému souhlas autora s postoupením práva výkonu majetkových práv vyžádá, když v následující části výkladu uvedu důvody, proč by tak měl objednatel učinit.

Předně souhlas autora vylučuje protiprávnost právního jednání zhotovitele redakčního systému, když je současně v zájmu objednatele redakčního systému, aby měl možnost zjistit, jaký je jeho obsah, neboť by mohl vyvolávat jiné, nežli zákonem předvídané právní následky. Doložení souhlasu autora (popř. více autorů) tak objednateli přinese s ohledem na možné právní následky, které mohou být v souhlasu autora vyjádřeny, dostatečnou míru právní jistoty, která je zvláště u redakčního systému, jak již bylo opakovaně v této práci uvedeno, velmi žádoucí. Podle mého názoru je takové ujednání, jak jsem již výše uvedl, nanejvýš vhodné, poněvadž je lepší případným sporům předcházet, než je poté, byť s úspěchem, řešit.

Nyní se blíže zaměřím na obsah souhlasu autora, který je dle mého názoru z hlediska aplikační praxe ze všeho nejvýznamnější. Výše jsem měl již možnost uvést, že se tato významnost promítla rovněž do novely Autorského zákona účinné od 20. 4. 2017, neboť byl v této souvislosti Autorský zákon rozšířen o vyvratitelnou právní domněnku, na základě níž se má za to, že je souhlas autora s postoupením práva výkonu majetkových práv neodvolatelný a že se vztahuje rovněž ke všem dalším případným postoupením. V aplikační praxi totiž docházelo k výkladovým nejasnostem v případě, kdy byl udělen prostý souhlas bez blíže určeného obsahu, když si mnozí neuvědomovali, jaké dopady to může pro praxi mít.

Největší úskalí se podle mého názoru ukrývalo v tom, že je souhlas autora, jakožto jednostranné právní jednání nezávazkové povahy, ze své podstaty odvolatelným právním jednáním.²⁰¹ Tato skutečnost tak v případech, kdy nebylo v souhlasu stanoveno jinak, mohla vyvolávat oprávněnou obavu vykonavatele majetkových práv vyplývající z právní nejistoty, která se s možným odvoláním souhlasu vázala. A tím spíše, pokud již právo výkonu majetkových práv bylo postoupeno, a to třeba i vícekrát. Mohu tak konstatovat, že se s účinností shora uvedené novely Autorského zákona stal právní

---

²⁰¹ TELEČ, Ivo. Souhlas, nebo licenční závazek? *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C.H. Beck, 2013, 21(13-14), str. 459.

režim zaměstnaneckého díla vzhledem k postoupení práva výkonu majetkových práv mnohem stabilnějším právním institutem, a to v případech, ve kterých nebyla problematika odvolatelnosti souhlasu zvlášť upravena.

Domnívám se, že vyvratitelná právní domněnka o neodvolatelnosti souhlasu autora svědčí vykonavateli majetkových práv ještě z jiného, nežli právního, důvodu. Je to totiž v praxi zpravidla vykonavatel majetkových práv, který po obsahové stránce předmětný souhlas připraví a nechá autora, ať svoji svobodnou vůli projeví „pouhým“ vlastnoručním podpisem pod takto připraveným souhlasem s postoupením práva výkonu majetkových práv. Pokud chtěl vykonavatel majetkových práv před popisovanou změnou Autorského zákona dosáhnout toho, aby souhlas udělený autorem nebyl odvolatelný, pak tato skutečnost musela být v tomto souhlasu výslovně vyjádřena, což mohlo představovat pro autora jakousi psychologickou bariéru, která mohla ve výsledku ovlivnit to, zda jím bude souhlas udělen či nikoliv. K tomu však již s účinností od 20. 4. 2017 nemusí dojít, neboť se v případě absence výslovného vyloučení odvolatelnosti souhlasu uplatní shora popsáná vyvratitelná právní domněnka. Mám za to, že právě popsáná problematika odvolatelnosti souhlasu nečinila aplikační praxi problémy z důvodu výkladových pochybností, ale spíše z nedostatku porozumění právní povaze souhlasu, coby odvolatelného právního jednání, což se projevovalo v absenci jakékoliv jeho úpravy.

Výkladové pochybnosti však vyvolával prostý souhlas autora bez blíže určeného obsahu ve vazbě na několikrát postoupení práva výkonu majetkových práv. Zcela konkrétně, zda se autorem udělený souhlas vztahuje pouze na první postoupení práva výkonu majetkových práv nebo i na případná další postoupení.²⁰² Podle mého názoru bylo možné považovat obecně souhlas autora s postoupením práva výkonu za udělený rovněž pro všechna další postoupení, a to tehdy, pokud byl souhlas autorem udělen jako generální bez jakékoliv vazby na konkrétní osobu objednatele (postupníka). Zatímco u opačné varianty (souhlas udělen pro konkrétní postoupení práva výkonu majetkových práv) není podle mého mínění možné k takovému závěru v obecné rovině dospět, neboť by to bylo proti projevené vůli autora. Dlužno v této situaci pro úplnost podotknout, že se výklad souhlasu autora musí posuzovat zvlášť podle okolností každého případu,

---

²⁰² Srov. KORANDA, Vladimír. Počítačový program na objednávku, režimy „převodu“ softwarových práv. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C.H. Beck, 2012, 20(6), str. 217.

pročež v této souvislosti mohlo dojít k modifikaci výkladu souhlasu autora v závislosti na okolnostech jako je praxe zavedená v právním styku mezi stranami, popř. v závislosti na tom, co udělení souhlasu autora předcházelo nebo co následně strany daly najevo, apod.²⁰³

Shora uvedený výklad byl podle mého názoru potvrzen popisovanou změnou Autorského zákona, jelikož se ve světle této změny má rovněž za to, že byl souhlas autora bez jakékoliv vazby na osobu postupitele udělen i ke všem dalším případným postoupením práva výkonu majetkových práv, když může být dokázán opak. Opak bude typicky dokazován okolnostmi, které obecně determinují výklad právních jednání. Předně tedy samotným obsahem právního jednání, ale také dalšími okolnostmi, které jsem již výše uvedl. Přestože si smluvní praxe byla nucena s problematikou několikerého postoupení práva výkonu majetkových práv poradit ještě před popisovanou novelou Autorského zákona, považuji tuto změnu za velmi přínosnou z hlediska procesního. Došlo tím obecně dle mého názoru k procesnímu posílení postavení osoby rozdílné od původního vykonavatele majetkových práv (např. objednatel redakčního systému), která by dále na další osobu postupovala právo výkonu majetkových práv. Soud má totiž povinnost považovat vyvratitelnou právní domněnku za prokázanou, dokud není prokázán opak, když nestačí pouhá, byť závažná, pochybnost o tom, zda skutečnost stanovená ve vyvratitelné právní domněnce existuje.²⁰⁴ Z toho plyne, že by důkazní břemeno bylo v této problematice na straně autora, který by opak musel prokázat.

Na základě shora uvedeného tedy mohu shrnout, že vyvratitelná právní domněnka týkající se odvolatelnosti souhlasu autora, ale také jeho platnosti pro případná další postoupení práva výkonu majetkových práv, zajistí pro aplikační praxi stabilnější právní vztahy, které vznikají v souvislosti s postoupením práva výkonu majetkových práv, což je podle mého názoru vítanou změnou. Pokud však bude mít zhotovitel (vykonavatel majetkových práv) možnost ovlivnit obsah souhlasu autora s postoupením práva výkonu majetkových práv, což bývá v praxi zvykem (autor

---

²⁰³ Srov. ustanovení § 556 odst. 2 OZ.

²⁰⁴ Česká republika. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 8. 2004, ve věci 32 Odo 1160/2003 [C 2736]. In: *Soubor civilních rozhodnutí a stanovisek NS, 30/2004*. [cit. 13. 11. 2017]. Dostupný z: beck-online.cz

„pouze“ souhlas vlastnoručně podepíše), pak doporučuji výslovně formulovat nejen to, že je souhlas autora neodvolatelný, ale že se rovněž vztahuje na všechna další případná postoupení. Taková formulace totiž významným způsobem ztíží dokázání opaku v případném občanském soudním řízení.

Výše uvedené se týká obsahu souhlasu autora, který je s účinností od 20. 4. 2017 významným způsobem determinován Autorským zákonem. To ovšem nevylučuje, aby byla vůle autora projevena v jiných, než zákonem naznačených, intencích. Jak bylo již výše v práci uvedeno, mám za to, že autor může udělit jeden generální souhlas s postoupením práva výkonu majetkových práv, jenž by se týkal všech autorských děl, která by byla tímto autorem v právním režimu zaměstnaneckého díla vytvořena. Ve stejném duchu se může souhlas vztahovat na všechny osoby, na něž může být právo výkonu majetkových práv postoupeno. Doporučení pro aplikační praxi z toho vyplývající jsem již formuloval v práci výše, kde jsem uvedl, že je vhodné takový generální souhlas získat již v pracovní smlouvě, popř. v jiném relevantním právním jednání, když by pro jednotlivé postoupení práva výkonu majetkových práv mohl být udělen souhlas zcela konkrétní, který by mohl být předložen objednateli předmětného díla, na něž bude právo výkonu majetkových práv postoupeno. Co se dále týče obsahu souhlasu autora, je možné si představit, že bude vázán na jím zvolenou odkládací či rozvazovací podmínku nebo na doložení času, čímž bych výklad věnující se možnému obsahu souhlasu autora ukončil.

4.3.2.4. Právní postavení objednatele při postoupení práva výkonu majetkových práv

Pokud jsem se v souvislosti s přijatou změnou Autorského zákona zmínil o zvýšení právní jistoty a posílení právního postavení objednatele, které s sebou výše uvedená novela Autorského zákona přinesla, pak se na tom také významnou měrou podílí poslední věta ustanovení § 58 odst. 1, která odstranila celou řadu výkladových pochybností. S účinností od 20. 4. 2017 totiž nově stanoví právní fikci, na základě níž se třetí osoba, na kterou bylo právo výkonu majetkových práv postoupeno (objednatel), považuje pro účely Autorského zákona za zaměstnavatele. V následujících pasážích této práce uvedu, jaké výkladové pochybnosti byly v souvislosti se stanovením právě popsané právní fikce odstraněny a v čem shledávám významnost této změny.

Začnu tím, co považuji pro aplikační praxi za nejvýznamnější. Tím je problematika, která se týká práva na zasažení do některých osobnostních práv autora ve smyslu ustanovení § 58 odst. 4 AutZ. Před popisovanou novelou Autorského zákona bylo možné z řad odborné veřejnosti zaznamenat výkladové pochybnosti o tom, zdali s postoupením práva výkonu majetkových práv na třetí osobu (objednatel) vzniká této osobě také právo na zasažení do vymezených osobnostních práv autora.²⁰⁵ Jsem však přesvědčen, že i před popisovanou změnou Autorského zákona vzniklo osobě, na niž bylo právo výkonu majetkových práv postoupeno (objednatel), s tímto postoupením rovněž právo na zásah do vyjmenovaných osobnostních práv autorských. Jakkoliv totiž Autorský zákon upravuje pouze postoupení práva výkonu majetkových práv autorských k vytvořenému dílu, tak bez zásahu do některých osobnostních práv autorských by nemohlo dojít k jejich řádnému hospodářskému zhodnocení.

Opačný výklad by v praxi pro případ redakčního systému znamenal znevýhodnění objednatele redakčního systému, k jehož zhotovení by se zavázala osoba rozdílná od autora, a to v porovnání s objednatelem, jemuž by byl redakční systém vytvořen přímo jeho autorem. Za opačného výkladu by totiž objednatel měl v prvním uvedeném případě na základě postoupení práva výkonu majetkových práv pouze právo vykonávat majetková práva (bez možnosti jakýchkoliv úprav ve smyslu ustanovení § 58 odst. 4 AutZ), zatímco v druhém případě by byl oprávněn k zasažení do vytvořeného díla ve smyslu ustanovení § 58 odst. 4 AutZ, neboť by mu takové právo vzniklo přímo ze zákona (pokud by nebylo sjednáno jinak). Na shora uvedeném příkladu je tedy možné vidět, že je opačný výklad shora uvedené problematiky naprosto scestný.

Právě uvedené rovněž platí pro právo dokončit předmětný počítačový program ve smyslu ustanovení § 58 odst. 5 AutZ, když jsem si však vědom toho, že v případě vytvoření redakčního systému na objednávku tato varianta prakticky nepřipadá v úvahu, neboť by měl být předmětný redakční systém na objednávku řádně dokončen.

To, co jsem ve výkladu výše uvedl, se týká pouze oprávnění, která v souvislosti s postoupením práva výkonu majetkových práv vzniknou osobě, na niž bylo právo

---

²⁰⁵ Srov. DOSTÁL, Jiří a Jan SEDLÁČEK. *Souhlas se změnou autorského díla*. Dostupné z: Webová stránka. EPRAVO.cz – Sběrka zákonů, judikatura, právo. ISSN 1213-189X [online]. 6. 1. 2016. [cit. 14. 11. 2017]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/souhlas-se-zmenou-autorskeho-dila-99672.html>- nebo KOVAL, Martin a Tomáš NIELSEN. *Praktické rady v oblasti autorskoprávní ochrany softwaru. IT Systems*. Brno: CCB, spol. s.r.o., 2010, (4), str. 59.

výkonu majetkových práv postoupeno. Na tomto místě však pokládám za vhodné upozornit rovněž na to, že třetí osobě (objednateli) nevzniknou pouze práva, ale také povinnosti, což mohlo být před shora uvedenou změnou Autorského zákona rovněž zpochybňováno v podobném duchu, jako u problematiky zasažení do osobnostních práv autora. V návaznosti na shora uvedené vyplývá kupříkladu pro osobu, na niž bylo právo výkonu majetkových práv postoupeno (objednatel), povinnost z ustanovení § 58 odst. 3 AutZ, a to k poskytnutí licence, pokud by tato osoba nevykonávala majetková práva dostatečně nebo vůbec. To samozřejmě platí pouze za předpokladu, že neexistuje závažný důvod k jejímu odmítnutí a že autor využije svého práva licenci požadovat, k čemuž je nutně potřebná znalost o tom, zda osoba, na kterou bylo právo výkonu majetkových práv postoupeno, vykonává majetková práva dostatečně či nikoliv. Získání znalosti o tom, zda dochází k dostatečnému výkonu majetkových práv třetí osobou, je však možné považovat v případě postoupení práva výkonu majetkových práv přinejmenším za problematické, ne-li takřka pro samotného autora nemožné.²⁰⁶

Pokud jde dále o povinnosti osoby, na niž bylo právo výkonu majetkových práv postoupeno (objednatel), pak je pro ni možné další povinnost rovněž dovodit tehdy, pokud bylo využito dispoziitivní úpravy (58 odst. 6 AutZ) a bylo sjednáno právo autora na přiměřenou dodatečnou odměnu – tento důvod mě vedl dříve v práci k formulaci doporučení pro objednatele, aby získal od zhotovitele redakčního systému prohlášení o tom, že právo autora na přiměřenou dodatečnou odměnu ve smyslu ustanovení § 58 odst. 6 AutZ nebylo sjednáno.

Pro úplnost bych ještě uvedl, že se třetí osoba, na niž bylo právo výkonu majetkových práv postoupeno (objednatel), považuje za zaměstnavatele pouze pro účely Autorského zákona. Náleží jí tak pouze práva a povinnosti, které vyplývají z právního režimu zaměstnaneckého díla v ustanovení § 58 AutZ. Je přitom v této souvislosti lhostejné, zda práva a povinnosti, k jejichž výkonu bude na základě postoupení práva výkonu majetkových práv objednatel oprávněn, vznikly původnímu vykonavateli majetkových práv (zhotovitel) přímo ze zákona, popř. zda vyplývají z odchýlných ujednání s autorem (programátorem), která jsou na základě dispoziitivních norem v ustanovení § 58 AutZ možná.

---

²⁰⁶ Srov. obdobný názor JANSÁ, Lukáš a Petr OTEVŘEL. Právní aspekty tvorby software. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C.H. Beck, 2006, 14(13), str. 468.

To je ostatně důvod, pro nějž jsem dříve v práci formuloval doporučení pro objednatele redakčního systému, aby si nechal jeho zhotovitelem ve smlouvě o dílo (popř. ve smlouvě o postoupení práva výkonu majetkových práv) výslovně stanovit, jaká práva a povinnosti pro něj z právního režimu zaměstnaneckého díla plynou.

Právě uvedené mě závěrem této části práce vede ke shrnutí nejdůležitějších bodů, na které by měl objednatel při uzavření smlouvy o dílo (popř. smlouvy o postoupení práva výkonu majetkových práv) myslet, a jejichž úprava by v této smlouvě neměla absentovat. Nutno říct, že se toto doporučení vztahuje pouze k modelovému případu, kdy je zhotovitel redakčního systému osobou rozdílnou od autora. Pokud si chce objednatel redakčního systému zajistit nejlepší možné právní postavení, pak by měl využít vhodných právních institutů, které by zvýšily pravděpodobnost, že budou ze strany zhotovitele redakčního systému řádně splněny všechny povinnosti, které z těchto bodů vyplývají, a na nichž je třeba pro zajištění vyšší míry právní jistoty a silného právního postavení objednatele třeba trvat. Mezi tyto body patří zejména to, zda:

- 1) bude redakční systém vytvořen v právním režimu zaměstnaneckého díla ve smyslu ustanovení § 58 AutZ
- 2) bude zhotovitel vykonavatelem všech majetkových práv (tj. nebude využito dispozitivní úpravy v ustanovení § 58 AutZ)
- 3) bude zhotovitel rovněž oprávněn k Autorským zákonem stanoveným zásahům do osobnostních práv autora (zejména pro účely úprav redakčního systému)
- 4) bude zhotovitelem předán zdrojový kód redakčního systému včetně koncepčních materiálů a příslušného komentáře zdrojového kódu a jeho struktury
- 5) nebude sjednáno právo na přiměřenou dodatečnou odměnu autora
- 6) bude udělen souhlas autora (programátora) s postoupením práva výkonu majetkových práv, který bude doložen objednateli redakčního systému

Pokud jsem se výše zmínil o užití vhodných právních institutů, tak jedním z nich je možnost sjednat si ve smlouvě o dílo (popř. ve smlouvě o postoupení práva výkonu majetkových práv) právo na odstoupení od smlouvy, pokud i přes sjednání ve smlouvě nebude zhotovitelem splněna některá z povinností vyplývajících ze shora uvedených bodů – jinými slovy porušením některé z povinností, které plynou ze shora uvedených bodů 1) až 6) by objednateli redakčního systému v případě takového ujednání vzniklo právo

na odstoupení od smlouvy. Při porušení některé z těchto povinností bych dále v této souvislosti doporučil ujednat povinnost zhotovitele redakčního systému zaplatit jeho objednateli smluvní pokutu. Kombinace práva objednatele na odstoupení od smlouvy a povinnosti zhotovitele uhradit pro tento případ ještě smluvní pokutu by měla nejen zlepšit právní postavení objednatele, ale rovněž zvýšit pravděpodobnost, že budou všechny tyto povinnosti zhotovitelem redakčního systému splněny, což je pro objednatele redakčního systému (zhotovitele webových stránek) naprosto zásadní.

Vše shora uvedené pouze reflektuje skutečnost, jak pečlivě a obezřetně musí být smluvní úprava tvorby redakčního systému koncipována, aby objednatel získal právní postavení „zaměstnavatele“ ve smyslu ustanovení § 58 odst. 1 AutZ, a přitom nepřišel k jakékoliv újmě na svých právech.

5. Úvahy de lege ferenda

Jakkoliv považuji obecně právní režim zaměstnaneckého díla a právní režim díla vytvořeného na objednávku v Autorském zákoně za zdařilý, tak v této části práce se pokusím formulovat návrhy k možným změnám, které by mohly odstranit místa, na která jsem v průběhu podrobné právní analýzy narazil a která považuji z hlediska aplikační praxe za méně zdařilá.

5.1. Vytvoření autorského díla „podle pokynů zaměstnavatele“

Jednou z podmínek pro vznik právního režimu zaměstnaneckého díla je, že toto dílo bylo „vytvořeno ke splnění povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu“.²⁰⁷ V průběhu práce jsem se již vyjádřil ke skutečnosti, že zákonodárce implementoval ne zcela přesně čl. 2 odst. 3 Směrnice 2009/24/ES, v němž je stanoveno, že zaměstnavateli náleží výkon veškerých majetkových práv k vytvořenému počítačovému programu, pokud k jeho vytvoření došlo mimo jiné „podle pokynů zaměstnavatele“. Jak jsem již v práci uvedl, jsem si vědom toho, že formulace obsažená v Autorském zákoně je odbornou veřejností vykládána takovým způsobem, že je pod ni možné zahrnout také „pokyny zaměstnavatele“, které jsou výslovně uvedeny v citovaném ustanovení Směrnice 2009/24/ES.²⁰⁸ Rozhodně je tento výklad nesporný k počítačovým programům, neboť k němu může být využito zmiňovaného ustanovení Směrnice 2009/24/ES. Autorský zákon však upravuje právní režim zaměstnaneckých děl také pro jiná autorská díla, u nichž bych si takovým výkladem jistý nebyl, neboť může být namítáno, že má zaměstnavatel právo udělit svému zaměstnanci pracovní pokyn pouze v mezích sjednaného druhu práce.²⁰⁹ V takovém případě by se podle mého názoru

---

²⁰⁷ Srov. ustanovení § 58 odst. 1 AutZ.

²⁰⁸ Viz např. TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře, str. 560 nebo DOBŘIČHOVSKÝ, Tomáš. *K některým aplikačním problémům při vytváření předmětů duševního vlastnictví v pracovněprávních vztazích a úvahy de lege ferenda*. In: KRŮŽ, Jan a kol. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových*. Sborník. Praha: Univerzita Karlova, 2015, str. 78.

²⁰⁹ BĚLINA, Miroslav, Ljubomír DRÁPAL a kol. *Zákoník práce: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře, str. 1167.

nedala bez dalšího dovést povinnost autora takto udělený pokyn splnit, což by rovněž znamenalo, že se nejedná o splnění povinnosti vyplývající z pracovněprávního vztahu, coby jednu z právních skutečností vyžadovanou Autorským zákonem pro vznik právního režimu zaměstnaneckého díla.

Za účelem dosažení vyšší míry právní jistoty pro zaměstnavatele je tak dle mého názoru na místě úvaha *de lege ferenda* vedoucí ke změně ustanovení § 58 odst. 1 AutZ. Zamýšlenou změnou by bylo doplnění formulace, že bude zaměstnaneckým dílem také takové dílo, které vzniklo „*podle pokynů zaměstnavatele*“. Předmětné ustanovení by tedy mohlo vypadat následujícím způsobem:

*„[...], které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního či služebního vztahu **nebo které bylo autorem vytvořeno podle pokynů zaměstnavatele.** Takové dílo je zaměstnaneckým dílem. [...]*“

Opodstatnění této změny mohu ilustrovat na možném příkladu z praxe. Webové studio jako zaměstnavatel bude zaměstnávat osobu, která se bude zabývat SEO optimalizací²¹⁰. Takový SEO analytik je pro webová studia v podstatě téměř nepostradatelný, protože sebelepší webdesign a uživatelská přívětivost budou samy o sobě naprosto k ničemu, pokud bude daná webová prezentace pro všechny, kteří neznají konkrétní URL adresu, takřka nedohledatelná. Nyní si představme situaci, kdy SEO analytik rovněž ovládá velmi dobře grafické editory a je nadán potřebnou kreativitou, ale v pracovní smlouvě má pracovní pozici vymezenou relativně úzce jako SEO analytik a není v ní ani zmínka o vytváření grafických děl (loga společností, webdesign webových stránek, apod.). V době, kdy zaměstnavatel přijde o svého stálého grafika (se správně vymezenou pracovní smlouvou), uzavře s třetí osobou smlouvu o vytvoření webových stránek včetně vytvoření nového loga. Zaměstnavatel nebude moci sehnat nikoho, kdo by předmětné logo mohl vytvořit. Protože si je však vědom znalostí a dovedností svého zaměstnance SEO analytika, pověří jej, aby předmětné logo vytvořil. Pověří jej písemně po předchozí ústní domluvě prostřednictvím e-mailové zprávy, aby na novém logu začal

---

²¹⁰ SEO („Search Engine Optimization“) je termín označující souhrn technik, které jsou prováděny za účelem dosažení kvalitnějších výsledků ve vyhledávacích na základě tzv. klíčových slov – hlavním cílem je tedy dosažení stavu, při kterém bude daná webová prezentace mezi prvními výsledky, které zvolený vyhledávač na dané klíčové slovo zobrazí. (Viz KRUGER, John M. *Get Found: Search Engine Optimization Demystified*. *GPSolo*. 2012, 29(3), str. 52. Dostupný v databázi HeinOnline.)

pracovat, což by v dané situaci bylo běžným postupem při udělení pracovního úkolu. Zaměstnanec na vytvoření loga (šest různých variant) pracoval celý pracovní týden, za což obdržel příslušnou mzdu, když k vytvoření návrhů loga využíval grafický editor, který na základě licence náleží jeho zaměstnavateli. Dostává se mu tedy stejných materiálních podmínek jako v případě, v němž by měl druh práce vymezen přesněji. Vzhledem ke skutečnosti, že by logo mělo být dále využíváno objednatelem i mimo webové stránky za účelem reklamní prezentace společnosti, je více než vhodné, aby měl zaměstnavatel, coby zhotovitel, právní jistotu, že bylo předmětné logo vytvořeno v právním režimu zaměstnaneckého díla bez ohledu na to, zda by mělo dojít k postoupení práva výkonu majetkových práv, popř. k poskytnutí licence.

Jak je možné vidět, cílem navrhované změny by byla vyšší ochrana zaměstnavatele, který by v dané situaci svému zaměstnanci poskytoval stejné materiální podmínky, jaké by mu byly rovněž poskytovány při činnosti směřující k vytvoření předmětného díla, pakliže by tato činnost byla řádně vymezena v pracovní smlouvě. Je to právě ochrana vložených investic, která je vůdčí ideou právního režimu zaměstnaneckého díla, a proto by navrhovaná změna měla být zvážena. Přínosem navrhované změny by dále byla možnost aplikování také na jiná autorská díla, než kterými jsou počítačové programy, u nichž je stejně možné k takovému výkladu dospět prostřednictvím Směrnice 2009/24/ES, jak jsem již uvedl výše.

Z navrhované změny by se nedalo dovodit, že má zaměstnanec povinnost pracovní pokyn svého zaměstnavatele, který byl udělen mimo sjednaný druh práce, splnit, protože by nemohlo dojít k žádnému sankčnímu mechanismu dle Zákoníku práce, ale pokud by takový pokyn přeci jen splněn byl, pak by došlo ke vzniku právního režimu zaměstnaneckého díla se všemi svými konsekvencemi. Ačkoliv by v důsledku navrhované změny došlo k vyšší ochraně investic, stále by to byl zaměstnavatel, jenž by musel prokázat, že pracovní pokyn vydal, a to kupříkladu v případech, v nichž by se jako tvrzený vykonavatel majetkových práv autorských k předmětnému dílu domáhal ochrany vůči třetím osobám, neboť soud nemůže nahrazovat povinnost účastníka tvrdit a dokazovat.

V této souvislosti bych si ještě pro zajímavost dovolil uvést významné rozhodnutí United States Supreme Court ze dne 5. 6. 1989 ve věci *Community for*

*Creative Non-Violence v. Reid*²¹¹, které vymezilo třináct proměnných, na jejichž základě se posuzuje to, zda jde o zaměstnanecké dílo či nikoliv. Jedná se kupříkladu o to, zda jsou suroviny a nástroje použité pro tvorbu díla ve vlastnictví zaměstnavatele, dále jde rovněž o délku pracovněprávního vztahu, místo výkonu pracovní činnosti, předmět činnosti zaměstnavatele, daňové konsekvence odměňování autora, zaměstnanecké výhody, apod. Je zde tedy možné vidět určitý materiální přístup k téže problematice, který může být pro český právní řád a rozhodování českých soudů přinejmenším inspirativní.

---

²¹¹ Spojené státy americké. *Community for Creative Non-Violence v. Reid* ze dne 5. 6. 1989, 490 U.S. 730. In: JUSTIA US Law [právní informační systém]. [cit. 21. 11. 2017]. Dostupné z: law.justia.com

5.2. Ustanovení § 58 odst. 7 AutZ a změna systematiky zařazení

Jak již bylo v práci nejednou řečeno, tak ustanovení § 58 odst. 7 AutZ upravuje právní režim počítačových programů, databází a kartografických děl vytvořených autorem na objednávku, když se taková díla považují za zaměstnanecká. Dané ustanovení, které svému objednateli poskytuje mnohem lepší postavení, než jakého by se mu dostalo v případě, že by se jednalo o jiné dílo vytvořené autorem na objednávku (ve smyslu ustanovení § 61 AutZ) je na první pohled podivně skryto v rámci úpravy zaměstnaneckého díla a nikoliv v rámci děl vytvořených na objednávku v ustanovení § 61 AutZ. Mám za to, že by mělo dojít k systematické změně, když by ustanovení § 58 odst. 7 AutZ mělo být podřazeno přímo pod ustanovení § 61 AutZ, a to z následujících důvodů.

Předně mám za to, že by takové zařazení bylo intuitivnější a „sjednotilo“ by právní úpravu díla vytvořeného autorem na objednávku, což je podle mého názoru samo o sobě dostatečným důvodem pro změnu. Právě zmíněné důvody mě však vedou k formulaci dalšího důvodu. Pokud by měla určitá osoba v postavení objednatele zájem o vytvoření počítačového programu (např. redakčního systému) jeho autorem a chtěla si v Autorském zákoně zjistit, jaká práva jí budou v případě takového objednání náležet, pak by se jí v této souvislosti intuitivně nabízelo ustanovení § 61 AutZ, které předepisuje obecnou úpravu děl vytvořených na objednávku jejich autorem. Osoba v postavení objednatele by však měla zájem o využití předmětného počítačového programu nad rámec účelu vyplývajícího ze smlouvy, za účelem čehož by s autorem musela uzavřít licenční smlouvu dle ustanovení § 61 odst. 1 AutZ. To vše by bylo učiněno bez znalosti ustanovení § 58 odst. 7 AutZ, které je ve vztahu k ustanovení § 61 AutZ speciálním ustanovením. Je totiž v rámci právní úpravy zaměstnaneckého díla tak ukryto, že může snadno pozornosti uniknout. Jak jsem však již uvedl v části práce 4.3.1.3. Možnost dispozitivní úpravy vzájemných práv a povinností, takový postup by pro objednatele znamenal zhoršení jeho postavení, neboť by takto uzavřená licenční smlouva byla považována za odchylné ujednání od dispozitivní úpravy právního režimu zaměstnaneckého díla. K takovému problému by však nemuselo dojít, pokud by ustanovení, která se týkají díla vytvořeného jeho autorem na objednávku, tvořila ucelený celek v ustanovení § 61 AutZ.

Ustanovení § 58 odst. 7 AutZ je možné vnímat jako protekcionistické ustanovení, které výrazným způsobem posiluje postavení objednatele, což je chvályhodné, ale jeho nevhodné systematické zařazení může mít spíše kontraproduktivní účinky, jak je uvedeno výše.

5.3. Ustanovení § 58 odst. 10 AutZ a prostor pro další novelu

Jakkoliv jsem dříve v práci veskrze chválil novelu Autorského zákona účinnou od 20. 4. 2017²¹², která odstranila výkladové pochybnosti ve vztahu k postoupení práva výkonu majetkových práv tím, že stanovila právní domněnku, na jejímž základě se má za to, že je souhlas autora s postoupením práva výkonu majetkových neodvolatelný a že byl udělen rovněž ke všem dalším případným postoupením, a dále tím, že stanovila právní fikci, na základě které se třetí osoba, na niž bylo právo výkonu majetkových práv postoupeno, považuje pro účely Autorského zákona za zaměstnavatele, tak současně s sebou přinesla změnu aplikační praxi naprosto nevyhovující, ba dokonce mám za to, že i nezamýšlenou.

Jak jsem již uvedl v příslušné části práce („Ustanovení § 58 odst. 10 AutZ v části práce 4.3.1.5. Podrobná právní analýza jednotlivých ustanovení § 58 AutZ), tak výše uvedená novela výrazným způsobem zjednodušila ustanovení § 58 odst. 10 AutZ, když k těmto legislativně technickým úpravám došlo dle důvodové zprávy v důsledku nové terminologie platného Zákona o obchodních korporacích.²¹³ Pro ilustraci této změny uvedu ustanovení Autorského zákona před a po zmíněné novele, když tučně zvýrazním ty části ustanovení § 58 odst. 10 AutZ, které se nepromítly do úpravy účinné od 20. 4. 2017, ačkoliv to podle mého názoru nebylo zamýšleno.

Znění ustanovení § 58 odst. 10 AutZ účinné od 22. 5. 2006 do 19. 4. 2017:

*„Ustanovení odstavců 1 až 6 a odstavce 8 platí obdobně pro díla vytvořená ke splnění povinností vyplývajících ze vztahu mezi společností a autorem, který je statutárním orgánem nebo členem statutárního či jiného orgánu společnosti anebo **společníkem veřejné obchodní společnosti** či **komplementářem komanditní společnosti**; obchodní společnost se v takovém případě považuje za zaměstnavatele. Předchozí věta se použije*

---

²¹² Česká republika. Zákon č. 102/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

²¹³ Srov. „K bodu 51“ (Zvláštní část), Důvodová zpráva k zákonu č. 102/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: Beck-online [právní informační systém]. [cit. 21. 11. 2017]. Dostupné z: beck-online.cz

obdobně i u jiných právnických osob a autorů, kteří jsou jejich orgány či členy orgánů. Ustanovení § 61 se na díla vzniklá podle tohoto odstavce nevztahuje.“

Znění ustanovení § 58 odst. 10 AutZ účinné od 20. 4. 2017:

„Odstavce 1 až 6 a 8 se použijí obdobně pro díla vytvořená ke splnění povinností vyplývajících ze vztahu mezi právnickou osobou a autorem, který je členem jejího statutárního nebo jiného voleného nebo jmenovaného orgánu; tato právnická osoba se v takovém případě považuje za zaměstnavatele. Ustanovení § 61 se na takto vzniklá díla nepoužije.“

Ze shora uvedeného vyplývá, že se právě účinná právní úprava odlišuje od té předchozí v tom, že se vztahuje na autorská díla, jež byla vytvořena společníkem osobní společnosti (v souvislosti s plněním povinností vyplývajících pro společníka ze vztahu k této společnosti – vyjma komanditisty), ale pouze za předpokladu, že je tento společník současně statutárním orgánem. Nová úprava tak nedopadá na případy, kdy společník na základě společenské smlouvy statutárním orgánem není.²¹⁴ S ohledem na silné osobní sepětí společníka a příslušné osobní společnosti se mi taková změna nejeví jako šťastná a může v praxi činit aplikační problémy, když ji podle mého názoru nelze překlenout ani výkladem.

Někdo by dále v této souvislosti mohl rovněž namítnout, že se nová úprava nevztahuje na autory, kteří nejsou „členy“ statutárního orgánu (kolektivního), neboť jsou sami statutárním orgánem (individuálním), a nikoliv jeho „členem“ – typicky u osobních společností. Tuto situaci je však podle mého názoru možné výkladem překlenout, když ustanovení § 152 odst. 1 OZ hovoří o „členovi“ orgánu také ve vazbě na orgán individuální.

Na základě shora uvedeného se domnívám, že by bylo záhodno provést takovou novelu Autorského zákona, která by zachovala vhodné zjednodušení, ale současně by mohla být aplikována na společníky osobních společností (vyjma komanditisty), kteří nebudou statutárním orgánem, když taková zákonná úprava byla s účinností od 20. 4. 2017 zcela nepochopitelně a patrně i neúmyslně vynechána.

---

²¹⁴ Srov. ustanovení § 106 odst. 1 ZOK.

5.4. „Smlouva o postoupení práva výkonu majetkových práv autorských“

Pokud dojde k vytvoření autorského díla a osoba rozdílná od autora je vykonavatelem majetkových práv (např. zaměstnavatel), pak má možnost třetím osobám udělit licenci či postoupit právo výkonu majetkových práv (za splnění zákonem stanovených podmínek). Pakliže ale dojde k vytvoření díla autorem, aniž by se jiná osoba stala současně vykonavatelem majetkových práv, pak má autor pouze právo udělit třetím osobám licenci. Platná právní úprava totiž neumožňuje autorovi, aby na někoho „postoupil“ právo výkonu majetkových práv k vytvořenému dílu (natož aby majetková práva k dílu převedl), když je ze zákona oprávněn pouze k udělení licence. Mám za to, že zde ze shora popsanych důvodů vznikla určitá disharmonie zapříčiněná doktrinálním zákazem převodu majetkových práv autorských, když je navíc doplněna o ochranu vložených investic zaměstnavatele, coby hlavní smysl právního režimu zaměstnaneckých děl, na základě něhož se osoba rozdílná od autora může stát vykonavatelem majetkových práv.

Pro případ redakčního systému uvedu možný příklad z praxe, kde bude tato disharmonie na úkor autorů samotných. Není totiž v praxi ničím neobvyklým, když programátor nejprve vytvoří určitý počítačový program (redakční systém nevyjímaje), a až poté jej nabízí „k prodeji“ veřejnosti.²¹⁵ V takové situaci by však bylo pro poptávajícího vhodnější vyhledat obdobný produkt u osoby rozdílné od autora, která je vykonavatelem majetkových práv (nejčastěji právnická osoba zaměstnavatel) a může tak zajistit k předmětnému počítačovému programu pro poptávajícího silnější právní postavení (postoupením práva výkonu majetkových práv), nežli tomu bude v případě poskytnutí licence. Pro tento případ by tedy osoba poptávající určité softwarové řešení, pakliže by byla této problematice trochu znalá, raději zvolila postoupení práva výkonu majetkových práv od vykonavatele těchto práv (za splnění všech podmínek – zejména souhlas autora), a to na úkor programátora, který nabízel vlastní počítačový program sám. Tím spíše, pokud by se jednalo o redakční systém a poptávající by si chtěl zajistit

---

²¹⁵ K tomu srov. nabídka redakčního systému „k prodeji“ ze dne 1. 9. 2017 - „Redakční systém – kompletní zdrojové kódy“. Dostupné z: [Webtrh – Platforma podnikání na internetu](https://webtrh.cz/385891-redakcni-system-kompletni-zdrojove-kody). [online]. 1. 9. 2017 [cit. 20. 11. 2017]. Dostupné z: <https://webtrh.cz/385891-redakcni-system-kompletni-zdrojove-kody>

co možná nejstabilnější a nejsilnější právní postavení k předmětnému redakčnímu systému. Dalším aspektem může být to, že by programátorovi mohla náležet vyšší peněžní suma za zřízení práva výkonu majetkových práv třetí osobě, než která by se mu dostala ve srovnatelné situaci při poskytnutí licence. Mám tedy za to, že stávající právní úprava může být ze shora uvedených důvodů pro autory spíše kontraproduktivní. Je to právě popsána disharmonie, která mě vede k úvaze nad možným návrhem změny.

Nabízí se v zásadě dva základní směry, kterými je možné se v rámci novelizace Autorského zákona vydat. Ten první je v podobě zásadního řezu do stávající legislativně uplatňované autorskoprávní koncepce, když by byla uzákoněna převoditelnost majetkových práv autorských. Druhým směrem by poté mohla být cesta menšího odporu v podobě uzákonění možnosti smluvně zřídit (autorem) jinému právo výkonu majetkových práv, čímž by mohl být rozšířen institut práva výkonu majetkových práv autorských z právního režimu zaměstnaneckého díla, kde ovšem není právo výkonu zřizováno smluvně, nýbrž k jeho vzniku dochází přímo ex lege. Podle mého názoru by bylo vhodnější se vydat cestou druhou, když uvedu několik důvodů, jež mě k tomuto závěru vedou.

Za nejvýznamnější důvod považuji skutečnost, že uzákoněním převoditelnosti majetkových práv autorských se významným způsobem změní jejich právní povaha, když by se na rozdíl od současné právní úpravy, staly věci v právním smyslu, konkrétně věci nehmotnou ve smyslu ustanovení § 496 odst. 2 OZ (viz část práce 4.3.2.2. Postoupení práva výkonu majetkových práv), což by s sebou muselo zákonitě přinést celou řadu změn, a to nejen doktrinálních (např. zásah do quasidualistického pojetí autorského práva)²¹⁶, ale také na ně navazujících změn legislativních. Demonstrativně uvedu pár příkladů za všechny – majetková práva by se stala obchodovatelnými, což by s sebou přineslo možnost darování, koupě, zastavení, vydržení, apod. Majetková práva by dále stala ocenitelnými²¹⁷ nebo by se stala postižitelnými soudním výkonem

---

²¹⁶ KŘEŠŤANOVÁ, Veronika. Některé aktuální otázky související s novou autorskoprávní úpravou (se zaměřením na oprávnění k užití díla na základě licenční smlouvy a na základě práva k výkonu majetkových práv). *Právo a podnikání: odborný časopis pro obchodní a finanční právo*. Praha: Orac, 2002, 11(10), str. 5.

²¹⁷ Muselo by dojít k novelizaci ustanovení § 17 odst. 5 zákona č. 151/1997 Sb. Zákon o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), dle kterého není možné majetková práva autorská ocenit pro jejich nepřevoditelnost.

rozhodnutí či exekucí, což by s sebou muselo přinést rovněž novelizaci příslušných procesních předpisů.²¹⁸ Zkrátka a dobře by uzákonění převoditelnosti majetkových práv autora pořádně zachvělo stávajícím právním řádem, což vnímám jako nevýhodu, a to především v té souvislosti, že ne vždy se podaří u tak zásadní změny domyslet všechny důsledky, které následně mohou v aplikační praxi vyvolat celou řadu výkladových pochybností. Další nevýhodou translativního (pravého) převodu majetkových práv oproti zřízení práva výkonu majetkových práv by bylo řešení situace v případě smrti (zániku) jeho nabyvatele bez právního nástupce. V takovém případě by nedošlo k užití konsolidační zásady (oprávnění autora znova vykonávat majetková práva v původním rozsahu), ale majetková práva by nabyt stát jako odúmrt', což by ve výsledku uškodilo samotným autorům.

Jak jsem již předestřel, bylo by záhodno zvážit možnost smluvního zřízení práva výkonu majetkových práv, a to kupříkladu prostřednictvím speciálního smluvního typu, který by Autorský zákon mohl nově upravovat, když prostor pro tuto změnu se více než nabízí v části zákona, kde byla před účinností Občanského zákoníku upravena licence.²¹⁹ Smluvní typ by mohl být pojmenován „Smlouva o zřízení/převodu/postoupení práva výkonu majetkových práv“, když by podle mého názoru bylo vhodné zvolit většinu ustanovení, která by vymezovala práva a povinnosti obou smluvních stran, a to bez ohledu na právně politické směřování, dispozitivně v souladu s vůdčí zásadou soukromého práva, jíž je autonomie vůle. Pokud by se měla objevit kogentní ustanovení, pak by v obecné rovině měla směřovat k ochraně oprávněných zájmů autora. V zásadě by podle mého mínění nebylo od věci vyjít z práv a povinností upravených v rámci ustanovení § 58 AutZ.

Co se týče formy právního jednání, pak by bylo možné za užití hlediska konzistentnosti právního řádu a logického argumentu „a minori ad maius“ dospět k jednoznačnému závěru, že by měla být jako obligatorní zvolena písemná forma, když se mé úvahy odvíjejí od obligatorní písemné formy výhradní licence²²⁰, která představuje

---

²¹⁸ Zejména zákon č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád a zákon č. 120/2001 Sb. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

²¹⁹ Konkrétně se jedná o Část první (Právo autorské a práva s ním související), Hlavu první (Právo autorské) a Díl šestý Autorského zákona.

²²⁰ Srov. ustanovení § 2358 odst. 2 pís. a) OZ.

menší zásah do subjektivních práv autorských, než v případě zřízení práva výkonu majetkových práv. Opačná varianta (absence obligatorní písemné formy) by působila ve vztahu k obligatorní písemné formě výhradní licence naprosto nesourodě a rozhodně by podle mého názoru nebyla namístě. Na základě shora uvedeného mám tedy za to, že jiná, než obligatorní písemná forma, nemůže ani připadat v úvahu.

Myšlenka ke shora nastíněné změně Autorského zákona mě napadla v souvislosti s redakčním systémem, coby počítačovým programem. Nabízí se tedy otázka, zda vymezit pouze určitý okruh autorských děl, u nichž bude možné shora nastíněný smluvní typ užít nebo zda by se mohl vztahovat bez výjimky na všechna autorská díla. V tomto směru bych upřednostnil „nediskriminační“ možnost aplikace na všechny druhy autorských děl, když mě k této úvaze vede snaha ponechat Autorský zákon přehlednější, což se o diferenciaci děl ve vazbě na nastíněný smluvní typ říci nedá. Tím spíše právě uvedené platí, když si uvědomíme, že již v současné době Autorský zákon určitým způsobem vybrané skupiny děl privileguje – kupříkladu co do vzniku autorskoprávní ochrany²²¹ či odlišného právního režimu děl na objednávku²²².

Před uzákoněním shora nastíněné změny Autorského zákona, by však musela být vyřešena ještě jedna důležitá otázka. A sice, v jaké podobě by byl zachován právní režim zaměstnaneckého díla (§ 58 AutZ) a díla kolektivního (§ 59 AutZ), které již v současnosti právo výkonu majetkových práv autorských upravují. Lze předpokládat, že by zákonodárce raději žádný zásah do právního režimu zaměstnaneckého díla, jako právní úpravy, na niž je stejně pro díla kolektivní odkazováno, nečinil. V tomto ohledu by byla legislativně jednodušší varianta, při níž by bylo z nové zákonné úpravy rovněž odkázáno na příslušná ustanovení právního režimu zaměstnaneckého díla. Bylo by to samozřejmě možné pouze za předpokladu, že by k takové úpravě práv a povinností obou stran byla právně politická vůle. Legislativně čistší a právně teoreticky rozumnější by však bylo možné vnímat právní úpravu, v níž by shora nastíněný nový smluvní typ byl úpravou obecnou, od níž by se odvíjela zaměstnanecká a kolektivní díla. V této souvislosti by podle mého názoru přišla ještě více vhod legislativně systematická změna ustanovení § 58 odst. 7 AutZ, o níž jsem se již výše zmínil (viz část práce 5.2.

---

²²¹ Srov. ustanovení § 2 odst. 2 AutZ.

²²² Srov. ustanovení § 58 odst. 7 AutZ.

Ustanovení § 58 odst. 7 AutZ a změna systematiky zařazení). Existoval by tak obecný smluvní typ, na jehož zákonnou úpravu by mohlo být kupříkladu odkazováno formou vyvratitelné právní domněnky u jednotlivých děl, na něž se v současnosti aplikuje právní režim zaměstnaneckého díla – počítačové programy na objednávku nevyjímaje.

Mám za to, že by shora navrhovanou změnu Autorského zákona dokonale vystihovalo jedno známé české přísloví, ale pro účely této práce postačí, pokud budu závěrem konstatovat, že by se potřeby aplikační praxe uspokojily, zatímco by současná autorskoprávní koncepce zůstala nedotčena.

6. Závěr

Webové stránky byly, jsou a v čím dál větší míře budou dále ovlivňovat nejen průběh ekonomického života všech osob, ale také naše každodenní činnosti, když většina z těchto webových stránek bude nezbytně potřebovat ke svému fungování redakční systém jako jejich naprosto zásadní (sou)část, a to z důvodů v této práci uvedených.

V návaznosti na právě uvedené mohu zhodnotit, že užší zaměření této práce splnilo cíle, které jsem si v úvodu této práce stanovil, neboť mi umožnilo jít hlouběji do této problematiky se všemi svými důsledky. Mohl jsem tak naplno využít svých osobních zkušeností, kterých se mi dostalo v souvislosti s editací webových stránek v redakčním systému, když za současné konzultace technických záležitostí s webovým studiem jsem mohl učinit závěry týkající se tvorby redakčního systému a autorskoprávních aspektů, které jsou významným determinantem právních vztahů v této souvislosti vznikajících. Takto učiněné závěry se tedy opírají nejen o právní, ale také technické poznatky, které byly v této souvislosti více než na místě. Z výše uvedených důvodů jsem tedy mohl učinit závěry, které by mohly být přínosné nejen pro právní vědu, ale rovněž pro aplikační praxi, což jsem si v úvodu předsevzal jako hlavní cíl této práce.

Nejprve jsem formuloval závěr, který se týkal právně teoretické otázky ve vztahu k právní povaze webových stránek, jejichž kód může být na základě učiněného závěru za určitých okolností chráněn autorským právem jako počítačový program. V dalších částech této práce jsem se poté detailně držel problematiky redakčního systému, když jsem nejprve doktrinálně vymezil jeho právní povahu (coby počítačového programu) ve světle aktuální judikatury Soudního dvora EU, a to se všemi svými konsekvencemi pro aplikační praxi, když závěry této části práce byly využity ve stěžejní části této práce, která podrobně analyzovala (autorsko)právní vztahy související s tvorbou redakčního systému v právním režimu zaměstnaneckých děl a v režimu děl vytvořených na objednávku, a to i k podrobné analýze případu, v němž se ke zhotovení redakčního systému zaváže osoba od autora rozdílná, což má své významné důsledky pro aplikační praxi. Všechny právě uvedené případy byly analyzovány s vynesením

právně teoretických závěrů, ale rovněž závěrů a doporučení, které budou moci být využitelné pro aplikační praxi.

Za přínos této práce pro aplikační praxi považuji dále to, že mohou být využity její závěry jak ve vazbě na specifickou povahu redakčního systému coby nejvýznamnější (sou)část webových stránek, tak ve vazbě na počítačové programy obecně. Problematiku počítačových programů totiž považuji za stále velmi aktuální téma. Právě uvedené neplatí jen pro právní povahu těchto specifických autorských děl, ale také pro proces jejich tvorby.

Pokud se nyní zaměřím na přínos této práce pro právní vědu, pak pokládám za významné vyřešení otázky, která se týká možné autorskoprávní ochrany zdrojového kódu webových stránek. V této souvislosti totiž existuje celá řada názorů, které se mnohdy nedrží technické povahy příslušných jazyků (zejména HTML a CSS), od čehož se poté odvíjejí nesprávné právní závěry. Za přínos pro právní vědu dále považuji komparaci vybraných rozhodnutí soudů Spojených států amerických, Velké Británie a Soudního dvora EU ve vztahu ke stále aktuální problematice, která je v zahraniční literatuře označována jako „non-textual copying“, a to s kritickým zhodnocením závěrů Soudního dvora EU, které jsou prezentovány v jeho rozhodnutích. Za přínos pokládám rovněž důkladný rozbor právního režimu zaměstnaneckého díla, a to zejména v části práce 4.3.1.3. Možnost dispozitivní úpravy vzájemných práv a povinností, v níž jsem měl možnost vyjádřit se k problematice odchylné úpravy vzájemných práv a povinností v době po vytvoření zaměstnaneckého díla, když je podle mého názoru možné takové právní jednání označit jako tzv. „kumulativní novaci“. Věřím, že budou za přínosné pokládány rovněž úvahy de lege ferenda, které by měly odstranit slabá místa současné právní úpravy.

Seznam použitých zkratk

AutZ	zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících Autorský zákon s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
CMS	Content Managment System – redakční systém
CSS	Cascading Style Sheets – jazyk pro definici pravidel formátování
DNS	Domain Name System – převaděč domén na IP adresy a naopak
EU	Evropská unie
GUI	Graphical User Interface – grafické uživatelské rozhraní
HTML	HyperText Markup Language – značkovací jazyk užívaný k tvorbě webových stránek
NSS	Nejvyšší správní soud ČR
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
PHP	PHP: Hypertext Preprocessor – skriptovací jazyk pro programování dynamický webových stránek a webových aplikací
SEO	Search Engine Optimization – činnost, jejímž cílem je nejlepší možné umístění v internetových vyhledávačích
SLA	Service - Level Agreement – smlouva o zajištění určité úrovně funkcionalit počítačového programu
SLD	Second Level Domain – doména druhé třídy
TLD	Top Level Domain – doména první třídy
URL	Uniform Resource Locator – jednotná adresa zdroje v síti internet
WWW	World Wide Web
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
ZP	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Seznam použité literatury a pramenů

Česká literatura (včetně odborných článků)

AUJEZDSKÝ, Josef. *Jak uzavírat smlouvy s programátory aneb Vývoj softwaru z právního pohledu*. Dostupné z: Webová stránka. LUPA.cz Server o českém internetu. ISSN 1213-0702 [online]. 22. 10. 2014. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/jak-uzavirat-smlouvy-s-programatory-aneb-vyvoj-softwaru-z-pravniho-pohledu/>

AUJEZDSKÝ, Josef. *Komu „patří“ software vytvořený na objednávku?* Dostupné z: Webová stránka. LUPA.cz Server o českém internetu. ISSN 1213-0702 [online]. 20. 9. 2004. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/komu-patri-software-vytvoreny-na-objednavku/>

BĚLINA, Miroslav, Ljubomír DRÁPAL a kol. *Zákoník práce: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře, str. 1167. ISBN 978-80-7400-290-8.

DIBLÍK, Jan a Samuel KRÁL. *IT právo ve smluvní praxi – Implementační smlouvy z pohledu objednatele*. *IT Systems*. Brno: CCB, spol. s.r.o., 2017, (3). ISSN 1802-615X.

DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Ke změnám režimu zaměstnaneckého díla v důsledku novelizace autorského zákona*. *Právo pro podnikání a zaměstnání: odborný časopis pro pracovní právo, sociální zabezpečení a personalistiku*. Praha: LexisNexis CZ, 2006, 15(9). ISSN 1801-6014.

DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *K některým aplikačním problémům při vytváření předmětů duševního vlastnictví v pracovněprávních vztazích a úvahy de lege ferenda*. In: KRÍŽ, Jan a kol. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových*. Sborník. Praha: Univerzita Karlova, 2015. ISBN 978-80-87975-41-1.

DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Právní režim předmětů duševního vlastnictví vytvořených v rámci pracovněprávních vztahů*. *Právo a zaměstnání: odborný časopis pro pracovní právo, sociální zabezpečení a personalistiku*. Praha: LexisNexis CZ, 2005, 11(11). ISSN 1211-1139.

DONÁT, Josef a Jan TOMÍŠEK. *Právo v síti: průvodce právem na internetu*. V Praze: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-610-4.

DOSTÁL, Jiří a Jan SEDLÁČEK. *Souhlas se změnou autorského díla*. Dostupné z: Webová stránka. EPRAVO.cz – Sbíрка zákonů, judikatura, právo. ISSN 1213-189X [online]. 6. 1. 2016. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/souhlas-se-zmenou-autorskeho-dila-99672.html>

DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA, Michaela ZUKLÍNOVÁ a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek I. Díl první: Obecná část*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7552-187-3.

HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1.

HLAVENKA, Jiří. *Výkladový slovník výpočetní techniky a komunikací*. 3. vyd. Praha: Computer Press, 1997. ISBN 80-7226-023-5.

CHALOUPKOVÁ, Helena. *Autorský zákon: komentář*. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-432-2.

JANSA, Lukáš. *Co obnáší pracovněprávní vztah s programátorem*. Dostupné z: Webová stránka. LUPA.cz Server o českém internetu. ISSN 1213-0702 [online]. 24. 5. 2006. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/co-obnasi-pracovnepravni-vztah-s-programatorem/>

JANSA, Lukáš a Petr OTEVŘEL. Právní aspekty tvorby software. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C.H. Beck, 2006, 14(13). ISSN 1210-6410.

JANSA, Lukáš a Petr OTEVŘEL. *Softwarové právo*. 2. vyd. Brno: Computer Press, 2014. ISBN 978-80-251-4201-1.

JANSA, Lukáš, Petr OTEVŘEL, Jiří ČERMÁK, Petr MALIŠ, Petr HOSTAŠ, Michal MATĚJKA a Ján MATEJKA. *Internetové právo*. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4.

KARÁSKOVÁ, Ivana a Petr KARÁSEK. *Paragrafy a počítače : právní aspekty užití počítače*. Brno: Unis, 1994.

KMOCH, Ondřej. *IT veřejné zakázky – co zvažovat při aplikaci postoupení oprávnění k výkonu majetkových práv autorských a dílčí zamyšlení na závěr*. Dostupné z: Webová stránka. EPRAVO.cz – Sbírka zákonů, judikatura, právo. ISSN 1213-189X [online]. 29. 1. 2016. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/it-verejne-zakazky-co-zvazovat-pri-aplikaci-postoupeni-opravneni-k-vykonu-majetkovych-prav-autorskych-a-dilci-zamysleni-na-zaver-99539.html?mail>

KMOCH, Ondřej. *Postoupení práva výkonu majetkových práv k počítačovému programu – částečně opomíjený institut v některých smluvních vztazích v oblasti IT*. Dostupné z: Webová stránka. EPRAVO.cz – Sbírka zákonů, judikatura, právo. ISSN 1213-189X [online]. 13. 4. 2012. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/Postoupeni-prava-vykonu-majetkovych-prav-k-pocitacovemu-programu-castecne-opomijeny-institut-v-nekterych-smluvnich-vztazich-v-oblasti-it-81286.html>

KORANDA, Vladimír. Počítačový program na objednávku, režimy „převodu“ softwarových práv. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C.H. Beck, 2012, 20(6). ISSN 1210-6410.

KOVAL, Martin a Tomáš NIELSEN. Praktické rady v oblasti autorskoprávní ochrany softwaru. *IT Systems*. Brno: CCB, spol. s.r.o., 2010, (4). ISSN 1802-615X.

KŘEŠŤANOVÁ, Veronika. Některé aktuální otázky související s novou autorskoprávní úpravou (se zaměřením na oprávnění k užití díla na základě licenční smlouvy a na základě práva k výkonu majetkových práv). *Právo a podnikání: odborný časopis pro obchodní a finanční právo*. Praha: Orac, 2002, 11(10). ISSN 1211-1120.

KŘÍŽ, Jan, Irena HOLCOVÁ, Jiří KORDAČ a Veronika KŘEŠŤANOVÁ. *Autorský zákon: komentář a předpisy související : podle stavu k 1. 9. 2005*. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-546-X.

MACGREGOR PELIKÁNOVÁ, Radka. *Ekonomické, právní a technické aspekty doménových jmen v globální perspektivě*. Ostrava: Key Publishing, 2012. Monografie. ISBN 978-80-7418-227-3.

MAISNER, Martin. *Základy softwarového práva*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. Právní monografie. ISBN 978-80-7357-638-7.

MAISNER, Martin, Marek ŠIMKA a Hana KARÁSKOVÁ. *Software jako zaměstnanecké dílo*. Dostupné z: Webová stránka. EPRAVO.cz – Sběrka zákonů, judikatura, právo. ISSN 1213-189X [online]. 7. 5. 2009. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/software-jako-zamestnanecke-dilo-56254.html>

MELZER, Filip, Petr TĚGL a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek III. § 419-654*. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-003-1.

MYŠKA, Matěj. *Veřejné licence v České republice: verze 2.0*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-802-1071-926.

PRCHAL, Petr. *Zakázková autorská díla z pohledu práva závazkového a autorského*. Praha: Linde Praha, 2013. ISBN 978-80-7201-903-8.

SRSTKA, Jiří a kol. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-240-0.

ŠTĚDRONĚ, Bohumír. *Ochrana a licencování počítačového programu*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. Právní monografie. ISBN 978-80-7357-555-7.

ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-638-9.

TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

TELEC, Ivo. Souhlas, nebo licenční závazek? *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C.H. Beck, 2013, 21(13-14). ISSN 1210-6410.

TROJAN, Oldřich. *Právní rámec tvorby webových stránek*. Dostupné z: Webová stránka. EPRAVO.cz – Sběrka zákonů, judikatura, právo. ISSN 1213-189X [online]. 28. 8. 2009. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pravni-ramec-tvorby-webovych-stranek-57731.html>

TŮMA, Pavel. K problematice převoditelnosti majetkových autorských práv. *Bulletin advokacie*. Praha: Česká advokátní komora, 2012, (4). ISSN 1210-6348.

ZBRÁNEK, Lukáš. Právní aspekty zpětné analýzy počítačových programů. *Revue pro právo a technologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, 3(6). ISSN 1805-2797.

ŽALUD, Václav. *Výklad pojmu "autor" v § 61 autorského zákona, aneb k některým otázkám ochrany autorských děl vytvořených na základě smlouvy o dílo*. Dostupné z: Webová stránka. Via Legis: Blog o právu a právní vědě. [online]. 19. 2. 2011. Dostupné z: <http://vialegis.blogspot.cz/2011/02/vyklad-pojmu-autor-v-61-autorskeho.html>

Zahraníční literatura (včetně odborných článků)

APLIN, Tanya Frances. *Copyright law in the digital society: the challenges of multimedia*. Portland, Or.: Hart Publishing, 2005. ISBN 1841133566.

DIXON, Rod. *Open source software law*. Boston: Artech House, c2004. ISBN 15-805-3719-7.

GALLER, Bernard A. *Software and intellectual property protection: copyright and patent issues for computer and legal professionals*. Westport, Conn.: Quorum Books, 1995. ISBN 0-89930-974-7.

GREENHALGH, Andrew. iCompete: Analyzing Vendor-Exclusive Smartphone Tying Arrangements under Federal Law. *Loyola Consumer Law Review*. 2008, 20(4). ISSN 1530-5449. Dostupný v databázi HeinOnline.

HARRIS, Matthew R. Copyright, Computer Software, and Work Made for Hire. *Michigan Law Review*. 1990, 89(3). ISSN 0026-2234. Dostupný v databázi HeinOnline.

HOLTON, Nicholas A. Google, Inc. v. Oracle America, Inc.: Supreme court declines to review reversal of landmark API copyright decision. *LOYOLA Law Review*. 2016, 62. ISSN 0192-9720. Dostupný v databázi HeinOnline.

HUET, Jerome. A Comparative Analysis of the 1991 EC Software Directive. *Columbia Journal of Transnational Law*. 1992, 30(2). ISSN 0010-1931. Dostupný v databázi HeinOnline.

JARETT, Stacy L. Joint Ownership of Computer Software Copyright: A Solution to the Work for Hire Dilemma. *University of Pennsylvania Law Review*. 1989, 137(4). ISSN 0041-9907. Dostupný v databázi HeinOnline.

KRUGER, John M. Get Found: Search Engine Optimization Demystified. *GPSolo*. 2012, 29(3). ISSN 1520-331X. Dostupný v databázi HeinOnline.

KUMAR, Sapna. Enforcing the GNU GPL. *University of Illinois Journal of Law, Technology & Policy*. 2006, 2006(1). ISSN 1532-3242. Dostupný v databázi HeinOnline.

LAU, Eugene. Originality in European Union Copyright Law. *Southampton Student Law Review*. 2015, 5(1). ISSN 2047 – 1017. Dostupný v databázi HeinOnline.

RUSTAD, Michael. *Software licensing: principles and practical strategies*. New York: Oxford University Press, 2010. ISBN 978-0-19-537619-7.

SANKAR, Abinava K. P. The Idea-Expression Dichotomy: Indianizing an International Debate. *Journal of International Commercial Law and Technology*. 2008, 3(2). ISSN 1901-8401. Dostupný v databázi HeinOnline.

STOKES, Simon. *Digital copyright: law and practice*. Fourth edition. Oxford: Hart Publishing, 2014. ISBN 978-1-84946-402-4.

THIEL, Scott. Understanding Open-Source Software – Is It End of Proprietary Software. *Managing Intellectual Property*. 2014, (241). ISSN 0960-5002. Dostupný v databázi HeinOnline.

WALTRIP, Lerinda S. Copyright Law - The Idea/Expression Dichotomy: Where Has It Gone. *Southern Illinois University Law Journal*. 1985, 11(2). ISSN 0145-3432. Dostupný v databázi HeinOnline.

Judikatura

Česká republika. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 8. 2004, ve věci 32 Odo 1160/2003 [C 2736]. In: *Soubor civilních rozhodnutí a stanovisek NS, 30/2004*. Dostupný z: beck-online.cz

Česká republika. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 11. 2012, ve věci 30 Cdo 725/2012 [NS 6570/2012]. In: *Sbírka stanovisek a rozhodnutí Nejvyššího soudu*. Dostupný z: beck-online.cz

Česká republika. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 3. 2015, ve věci 30 Cdo 5008/2014 [NS 84/2015]. In: *Sbírka stanovisek a rozhodnutí Nejvyššího soudu*. Dostupný z: beck-online.cz

Česká republika. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 11. 2005, č.j. 7 Cmo 209/2005 – 44 In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: beck-online.cz

Evropská unie. Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 22. 12. 2010, ve věci C-393/09: Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany v. Ministerstvo kultury ČR. In: CURIA [právní informační systém]. Dostupný z: curia.europa.eu

Evropská unie. Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 2. 5. 2012, ve věci C-406/10: SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd. In: CURIA [právní informační systém]. Dostupný z: curia.europa.eu

Spojené státy americké. Apple Computer, Inc. v. Formula Int'l, Inc. ze dne 8. 2. 1984, 725 F.2d 521. In: JUSTIA US Law [právní informační systém]. Dostupné z: law.justia.com

Spojené státy americké. Apple Computer, Inc. v. Franklin Computer Corp. ze dne 30. 8. 1983, 714 F.2d 1240. In: JUSTIA US Law [právní informační systém]. Dostupné z: law.justia.com

Spojené státy americké. Computer Associates International v. Altai, Inc. ze dne 22. 6. 1992, 982 F.2d 693. In: JUSTIA US Law [právní informační systém]. Dostupné z: law.justia.com

Spojené státy americké. Community for Creative Non-Violence v. Reid ze dne 5. 6. 1989, 490 U.S. 730. In: JUSTIA US Law [právní informační systém]. Dostupné z: law.justia.com

Spojené státy americké. Whelan Associates, Inc. v. Jaslow Dental Laboratory, Inc. ze dne 4. 8. 1986, 797 F.2d 1222. In: JUSTIA US Law [právní informační systém]. Dostupné z: law.justia.com

Spojené státy americké. Williams Electronics, Inc. v. Artic Int'l, Inc. ze dne 2. 8. 1982, 685 F.2d 870. In: JUSTIA US Law [právní informační systém]. Dostupné z: law.justia.com

Velká Británie. Ibcos Computers Ltd. v. Barclays Mercantile Highland Finance Ltd., [1994] FSR 275. Dostupné z: <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/copyright-law/copyright-infringement-patents.php>

Velká Británie. John Richardson Computers Ltd v. Flanders, FSR 497, [1993] 26 IPR 367. Dostupné z: <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/copyright-law/copyright-infringement-patents.php>

Velká Británie. Navitaire Inc. v. Easyjet Airline Co. and BulletProof Technologies Inc., [2004] EWHC 1725 (Ch) (30. 7. 2004). In: BAILII [právní informační systém]. Dostupné z: <http://www.bailii.org/>

Velká Británie. Nova Productions Ltd. v. Mazooma Games Ltd. & Ors., [2007] EWCA Civ 219 (14. 3. 2007). In: BAILII [právní informační systém]. Dostupné z: <http://www.bailii.org/>

Právní předpisy

Česká republika. Zákon č. 455/1991 Sb. Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: beck-online.cz

Česká republika. Zákon č. 151/1997 Sb. Zákon o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku). In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: beck-online.cz

Česká republika. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Česká republika. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: beck-online.cz

Česká republika. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: beck-online.cz

Česká republika. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: beck-online.cz

Česká republika. Zákon č. 228/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění pozdějších předpisů. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: beck-online.cz

Česká republika. Zákon č. 102/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: beck-online.cz

Evropská unie. Směrnice Rady č. 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů. In: CURIA [právní informační systém]. Dostupný z: curia.europa.eu

Evropská unie. Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů. In: CURIA [právní informační systém]. Dostupný z: curia.europa.eu

Ostatní prameny

Česká republika. Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: beck-online.cz

Česká republika. Důvodová zpráva k zákonu č. 228/2014 Sb. kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: beck-online.cz

Česká republika. Důvodová zpráva k zákonu č. 102/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné z: beck-online.cz

Evropská unie. *Commission staff working paper on the review of the EC legal framework in the field of copyright and related rights* (SEC(2004)995), ze dne 19. 7. 2004. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/review/sec-2004-995_en.pdf

Evropská unie. Stanovisko Generálního advokáta Yvese Bota k věci C-406/10: SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd., ze dne 29. 11. 2011. In: CURIA [právní informační systém]. Dostupný z: curia.europa.eu

Evropská unie. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná High Court of Justice (Chancery Division) (Anglie a Wales) ze dne 11. 8. 2010 ve věci C-406/10: SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd. In: CURIA [právní informační systém]. Dostupný z: curia.europa.eu

Webová stránka. BuiltWith® Pty Ltd. [online]. Dostupné z: <https://trends.builtwith.com/cms>

Webová stránka. IT-SLOVNIK.cz. [online]. Dostupné z: <https://it-slovník.cz/pojem/plugin>

Webová stránka. ManagementMania's Series of Management ISSN 2327-3658 Google+. [online]. 6. 5. 2016. Dostupná z: <https://managementmania.com/cs/internet>

Webová stránka. ManagementMania's Series of Management ISSN 2327-3658 Google+. [online]. 29. 7. 2015. Dostupná z: <https://managementmania.com/cs/virtualni-server>

Webová stránka. ManagementMania's Series of Management ISSN 2327-3658 Google+. [online]. 25. 3. 2016. Dostupná z: <https://managementmania.com/cs/webova-aplikace-web-application>

Webová stránka. Programujte.com. ISSN 1801-1586. [online]. Dostupná z: <http://programujte.com/clanek/2012012500-co-to-znamena-kdyz-se-rekne-responsivni-web-uvod-do-responsivniho-webdesignu/>

Webová stránka. Webtrh – Platforma podnikání na internetu. [online]. Dostupná z: <https://webtrh.cz/385891-redakcni-system-kompletni-zdrojove-kody>

Autorskoprávní aspekty tvorby webových stránek

Résumé

Tématem této diplomové práce jsou autorskoprávní aspekty tvorby webových stránek. Důvodem pro zvolení tohoto tématu je zejména hospodářský význam webových stránek, který však mnohdy ve smluvní praxi jejich tvorby není reflektován. Pro vynesení závěrů přínosných pro právní vědu a aplikační praxi se autor této práce zaměřuje na dílčí část tvorby webových, a to na tvorbu redakčního systému, neboť jej považuje za nejdůležitější (sou)část většiny současných webových stránek.

Nejdříve bylo v práci přistoupeno k základnímu vymezení terminologie, aby mohlo být porozuměno všem právním problémům v základním technickém kontextu. Nadto je pro vynesení některých právních závěrů bezpodmínečně potřeba rozumět technickým souvislostem, které tyto závěry velkou měrou předurčují.

Následující kapitola práce se zabývá právním vymezením webových stránek jako celku, a to právě na základě příslušných technických souvislostí.

Pokud jde o čtvrtou kapitolu, ta je stěžejní částí celé práce, neboť se zabývá právní povahou redakčního systému coby počítačového programu, ale rovněž jeho vytvořením, a to se zohledněním specifické povahy redakčního systému a autorskoprávních aspektů, které jeho tvorbu provází. Nejprve je v této kapitole provedena analýza předpokladů vzniku autorskoprávní ochrany redakčního systému (počítačového programu), když jsou závěry z této analýzy vzešlé využity ve stěžejní části této kapitoly, která se zaměřuje na vytvoření redakčního systému. Předně je provedena právní analýza pro případy, kdy je redakční systém vytvořen v právním režimu zaměstnaneckého díla, když následně je právní analýze podrobena též možnost, že byl redakční systém vytvořen na objednávku, a to se zaměřením na postoupení práva výkonu majetkových práv autorských. Důkladná právní analýza obou případů (zaměstnanecké dílo, dílo na objednávku), přináší právní závěry, jež jsou využitelné pro aplikační praxi.

Pátá kapitola se zabývá nedostatky současné české právní úpravy, které vyplynuly z důkladné právní analýzy, a to s formulací návrhů možných změn.

Poslední kapitola shrnuje v obecné rovině závěry této práce a hodnotí možný přínos pro právní vědu a aplikační praxi.

Klíčová slova

- Autorské právo
- Webové stránky
- Redakční systém
- Počítačový program
- Zaměstnanecké dílo
- Dílo vytvořené na objednávku

Copyright aspects in creation of webpages

Abstract

The topic of this Master's degree thesis is Copyright aspects in creation of webpages. The reason for this topic was especially in general economic significance of webpages in this age, which is very often without appropriate consequences in contractual practice of its creation. The author realizes that problematic of the webpages creation brings whole range of legal issues so he has to focus on creation of the one part of webpages to make beneficial academic and legal practice outcomes. Author's decision was to deal with content management system, which is in his opinion the most important part of the majority of current webpages.

It was necessary to lay down an elementary terminology in the beginning of the thesis in order to comprehend all legal issues in essential technical context. Another reason is that some legal conclusions required also non-legal (technical) knowledge.

Following chapter of the thesis analyzes legal nature of webpages in respect of technical context.

The fourth chapter is core of the thesis and deals with analysis of content management system's legal nature as computer program and with its creation in copyright perspective. First of all this chapter provides analysis of the requirements that the computer programs have to fulfill in order to obtain the copyright protection. Moreover the doctrinal outcomes of this section were used in the crucial part of the thesis, which focuses on creation of content management system. At first there is in-depth legal analysis of creation content management system as employee work in respect of content management system's special nature. The following part contains analysis of content management system created to order with focus on assignment of a right to exercise author's economic rights. Both depth legal analysis (employee work, work created to order) provide outcomes applicable in legal practice.

In the fifth chapter there are mentioned some negatives of the relevant Czech legislation with recommendation for possible amendments.

The last chapter concludes with summary of general conclusions which have arisen from the thesis and evaluates possible benefit to jurisprudence and legal practice.

Keywords

- Copyright
- Webpages
- Content management system
- Computer program
- Employee work
- Work created on order